Uchwała Nr ……2016
Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju
z dnia ……2016r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2016.446) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U.2015.1777), Rada Miejska Krynicy-Zdroju uchwala, co następuje:

§ 1

1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój w granicach określonych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia wskazanych w art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji określa „Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Krynicy-Zdroju wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji" stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2

Ustala się na rzecz gminy Krynicy-Zdroju prawo pierwokupu wszelkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Krynicy-Zdroju.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

PROJEKT

UZASADNIENIE

Na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz.U.2015.1777), która określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, w przypadku, gdy gmina planuje rozpocząć w gminie proces rewitalizacji, niezbędnym przed sporządzeniem Gminnego Programu Rewitalizacji jest wyznaczenie na jej terenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyznaczenie w/w obszarów następuje w drodze uchwały Rady Miejskiej.

Rewitalizacja to proces *wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowany terytorialnie i prowadzony we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.*

Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych Burmistrz przedkłada wniosek o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, który zawiera wskazanie granic tych obszarów. Do uchwały załączono Diagnozę zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Krynicy-Zdroju, która potwierdza spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczania. Uchwała uwzględnia uwagi wynikające z przeprowadzonych konsultacji.

Zgodnie z art. 9 ust. 1oraz art 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji za obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Krynicy-Zdroju uznaje się obszar wskazany w załączniku nr 1 do uchwały.

Wyznaczono obszar rewitalizacji o łącznej powierzchni 209,35 ha (tj. 1,44% powierzchni gminy), zamieszkały przez 4 652 osoby (tj. 27,59% populacji gminy Krynicy-Zdroju).

Składa się on z 2 podobszarów:

- Podobszar 1: Krynica-Zdrój - Centrum
- Podobszar 2: Muszynka

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zapewni możliwość opracowywania *Gminnego Programu Rewitalizacji*, który stanowić będzie podstawowe narzędzie prowadzenia rewitalizacji, zapewniające kompleksowość oraz działania w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną.

Niniejsza uchwała była poddana konsultacjom społecznym od 16 września 2016 roku do 16 października 2016 roku, które przeprowadzono w następujących formach:

- zbieranie uwag w formie papierowej lub elektronicznej,
- zbieranie uwag ustnych,
- spotkanie rewitalizacyjne.

Uwagi zebrane podczas konsultacji społecznych uwzględniono w uchwale.

Przewidywane skutki finansowe: na bieżącym etapie tworzenia programu rewitalizacji nie przewiduje się żadnych skutków finansowych.
Przewidywane skutki społeczno-gospodarcze: rozpoczęcie działań mających na celu wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

Mając na uwadze powyższe podjęcie przedmiotowej uchwały jest w pełni zasadne.

PROJEKT

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 2016
Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju
z dnia 2016

1. Obszar zdegradowany gminy Krynicy-Zdroju

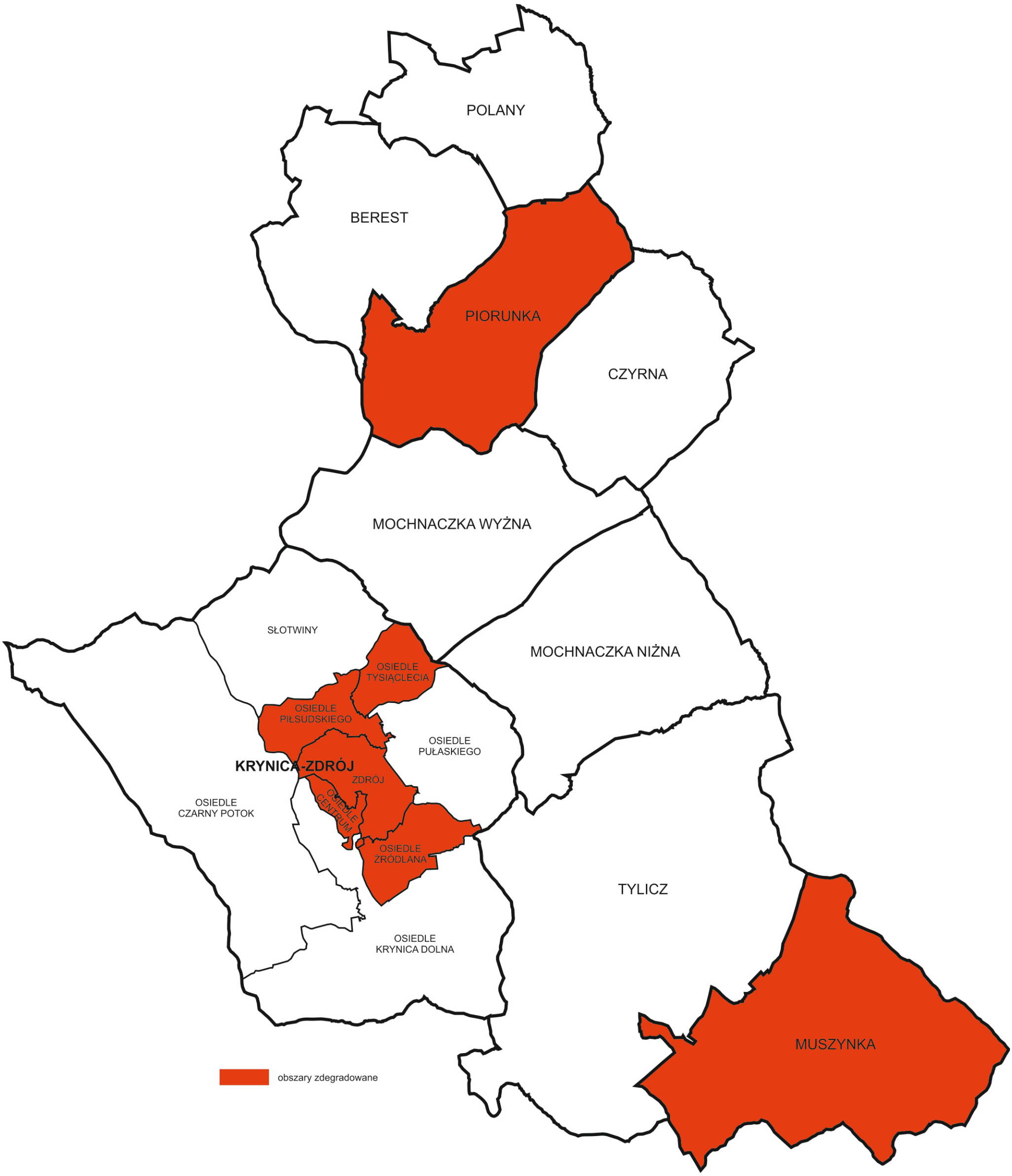

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr ..... /2016
Rady Miejskiej w Kamieńcu Ząbkowickim
z dnia ..... 2016r.

Z. Obszar rewitalizacji gminy Kamieniec Ząbkowicki
miasto Kamieniec Ząbkowicki
miasto Kamieniec Ząbkowicki

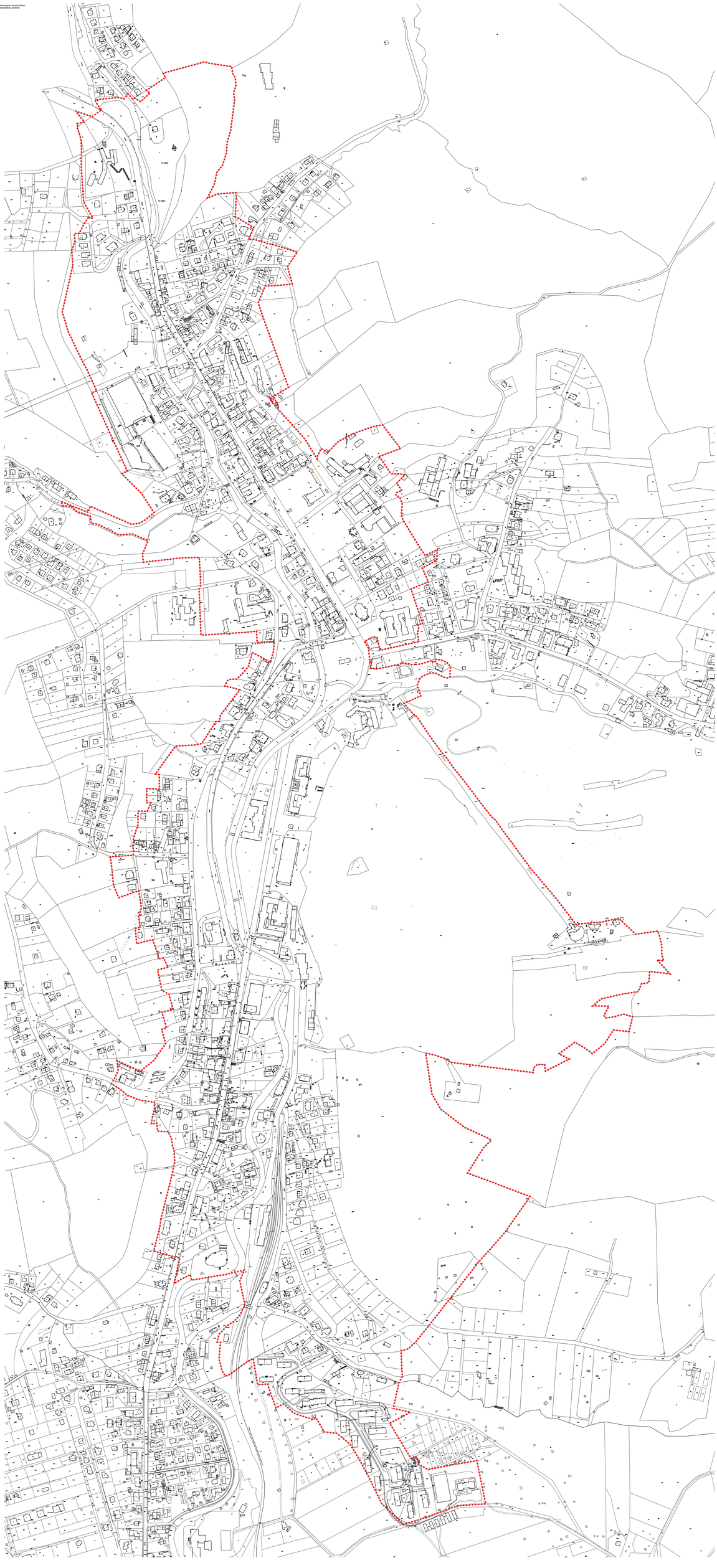

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 2016
Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju
z dnia 2016

3. Obszar rewitalizacji gminy Krynicy-Zdroju
Podobszar 2: Muszynka
skala 1:2000

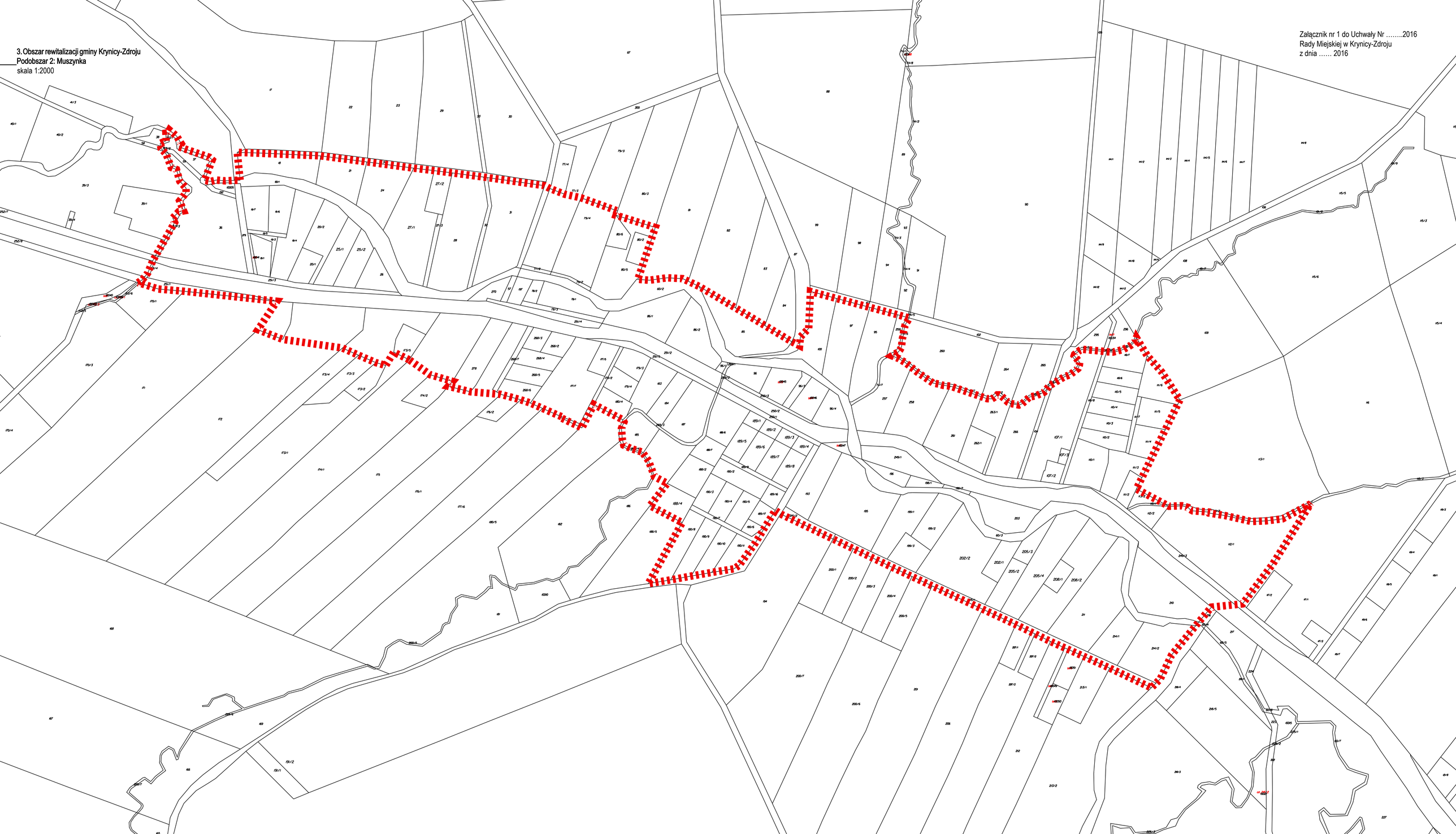

Załącznik nr 2
do uchwały xxx
Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju
z dnia xxxxx

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Krynicy-Zdroju wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Krynica-Zdrój, wrzesień 2016

SPIS TREŚCI

1. Wstęp ... 5
2. Charakterystyka gminy w aspektach społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym i technicznym ... 6
   2.1. Zjawiska społeczne ... 7
   2.2. Zjawiska gospodarcze ... 17
   2.3. Zjawiska środowiskowe ... 19
   2.4. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne ... 20
   2.5. Zjawiska techniczne ... 21
   2.6. Pozycja rozwojowy gminy Krynicy-Zdroju na tle powiatu i województwa ... 23
3. Metodologia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ... 24
4. Uwarunkowania społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe i techniczne Jednostek Urbanistycznych ... 27
   4.1. Diagnoza zjawisk społecznych ... 27
      4.1.1. Czynniki związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym ... 27
      4.1.2. Czynniki bezpieczeństwa ... 34
      4.1.3. Czynniki demograficzne ... 38
      4.1.4. Aktywność mieszkańców ... 38
   4.2. Diagnoza zjawisk techniczno-środowiskowych ... 41
      4.2.1. Czynniki gospodarcze ... 41
      4.2.2. Czynniki przestrzenne ... 42
      4.2.3. Czynniki techniczno-środowiskowe ... 43
      4.2.4. Czynniki techniczne ... 45
   4.3. Wybór obszaru zdegradowanego wraz z uzasadnieniem ... 47
5. Charakter potrzeb rewitalizacyjnych ... 50
   5.1. Wskazanie obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem ... 50
      5.1.1. Podobszar 1: Krynica-Zdrój - Centrum ... 51
      5.1.2. Podobszar 2: Muszynka - Centrum ... 62

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Gęstość zaludnienia w gminach powiatu w 2015 roku ... 7
Rysunek 2. Przyrost naturalny na 1 tys. ludności w 2015 roku ... 8
Rysunek 3. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2014 roku ... 11
Rysunek 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2015 roku . 17
Rysunek 5. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób prawnych w 2015 roku ... 19
Rysunek 6. Udział osób korzystających z wodociągu w ogóle ludności w 2014 roku ... 20
Rysunek 7. Jednostki urbanistyczne w gminie Krynicy-Zdroju ... 24
Rysunek 8. Liczba NGO według rejestru powiatowego na 100 mieszkańców w 2015 roku ... 39
Rysunek 9. Frekwencja wyborcza w 2014 roku ... 39
Rysunek 10. Liczba zapisanych czytelników do biblioteki z danego rejonu na 100 mieszkańców ... 40
Rysunek 11. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności w 2015 r. ... 42
Rysunek 12. Liczba zabytków na 1 km^2 w 2015 roku ... 42
Rysunek 13. Stężenie pyłu zawieszonego PM10 – kryterium ochrony zdrowia ... 44
Rysunek 14. Stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 – kryterium ochrony zdrowia ... 44
Rysunek 15. Zagrożenie azbestem ... 45
Rysunek 16. Obszar zdegradowany gminy Krynicy-Zdroju ... 49
Rysunek 17. Podobszar rewitalizacji *Krynica-Zdrój - Centrum* - obrys z uwzględnieniem działek (1:5 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru ... 52
Rysunek 18. Stan ścieżek Parku Zdrojowego ... 54
Rysunek 19. Plac zabaw w Parku Zdrojowym ... 54
Rysunek 20. Elementy małej architektury ... 54
Rysunek 21. Stan drzew i siedlisk na terenie Parku ... 55
Rysunek 22. Infrastruktura ścieżki zdrowia w Parku Zdrojowym ... 55
Rysunek 23. Obszar Polany Michasiowej ... 55
Rysunek 24. Stan nawierzchni Deptaku ... 56

PROJEKT

Rysunek 25. Nieestetyczne kosze na śmieci w przestrzeni Deptaku oraz brak spójności architektonicznej pomiędzy zrewitalizowaną, a wymagającą prac rewitalizacyjnych częścią Bulwarów Dietla 56
Rysunek 26. Stan techniczny Muszli koncertowej oraz popiersia Adama Mickiewicza 57
Rysunek 27. Stan obecny koryta potoku i elementów malej architektury wzdłuż koryta 57
Rysunek 28. Stan zieleni na Bulwarach Dietla..... 57
Rysunek 29. Zniszczone okładziny schodów i murków w Parku Dukieta oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół fontanny tzw. „setki" - głównego obiektu parkowego 58
Rysunek 30. Obecne zagospodarowanie przestrzeni wokół głównego obiektu parkowego tzw. „fontanny setki" 58
Rysunek 31. Stan infrastruktury na Polanie Janówka 58
Rysunek 32. Koryto potoku na Polanie Janówka 59
Rysunek 33. Stan wizualny gruntu pod kolejką na Górę Parkową 59
Rysunek 34. Nieczynne Kino Jaworzyna 59
Rysunek 35. Nieczynne Dworzec PKP w Krynicy-Zdroju 61
Rysunek 36. Osiedle „Źródlana" w Krynicy-Zdroju 62
Rysunek 37. Podobszar rewitalizacji Muszynka - Centrum – obrys z uwzględnieniem działek (1:3 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru 63

SPIS WYKRES ÓW

Wykres 1. Piramida wieku w 2015 roku 7
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1 tys. ludności..... 8
Wykres 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego: gmina, powiat, województwo..... 9
Wykres 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w podziale na miasto i wieś..... 9
Wykres 5. Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności: gmina, powiat, województwo 10
Wykres 6. Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności w podziale na miasto i wieś 10
Wykres 7. Liczba komputerów w szkołach podstawowych w 2012 roku 11
Wykres 8. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych: gmina, powiat, województwo..... 12
Wykres 9. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych 12
Wykres 10. Liczba komputerów w szkołach gimnazjalnych w 2012 roku 13
Wykres 11. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych..... 13
Wykres 12. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych 14
Wykres 13. Liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca w gminie oraz województwie i powiecie 15
Wykres 14. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby udzielonych porad na jednego mieszkańca .. 15
Wykres 15. Zasięg korzystania z pomocy społecznej..... 16
Wykres 16. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku 16
Wykres 17. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności: gmina, powiat, województwo 18
Wykres 18. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. 18
Wykres 19. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych na jednego mieszkańca 19
Wykres 20. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności: gmina, powiat, województwo 21
Wykres 21. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności..... 21
Wykres 22. Liczba korzystających z pomocy społ. na 100 mieszkańców 28
Wykres 23. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej i ciężkiej choroba na 100 mieszkańców 29
Wykres 24. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców 29
Wykres 25. Liczba dzieci objętych opieką przedszkolna na jedno dziecko w wieku 3-5 lat w 2015 roku 30
Wykres 26. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców w 2015 roku 31
Wykres 27. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców 34
Wykres 28. Liczba kradzieży i rozbojów na 100 mieszkańców..... 35
Wykres 29. Liczba kolizji drogowych na 100 mieszkańców 35
Wykres 30. Liczba przyjętych zgłoszeń straży miejskiej na 100 mieszkańców 36
Wykres 31. Liczba wykroczeń w zakresie porządku publicznego na 100 mieszkańców..... 36
Wykres 32. Wskaźnik obciążenia demograficznego 38

PROJEKT

Wykres 33. Współczynnik starości 38
Wykres 34. Liczba interwencji OSP na 1 tysiąc ludności 43
Wykres 35. Zjawiska techniczne 45

SPIS TABEL

Tabela 1. Porównanie wskaźników charakteryzujących analizowane zjawiska w 2015 roku 23
Tabela 2. Granice jednostek urbanistycznych w Krynicy-Zdroju 24
Tabela 3. Wskaźniki z zakresu społecznego - czynniki związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym ... 32
Tabela 4. Wskaźniki z zakresu bezpieczeństwa 37
Tabela 5. Wskaźniki z zakresu czynników demograficznych 40
Tabela 6. Wskaźnik z zakresu aktywności mieszkańców 41
Tabela 7. Wskaźniki z zakresu techniczno-środowiskowego 46
Tabela 8. Wartości wskaźnika sum standaryzowanych dla zjawisk społecznych 47
Tabela 9. Wartości wskaźnika degradacji 48
Tabela 10. Mapa koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-technicznych na obszarze gminy Krynicy-Zdroju – badanie fokusowe 50
Tabela 11. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na podobszarze *Krynica-Zdrój* - Centrum..... 51
Tabela 12. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji *Krynica-Zdrój – Centrum* 52
Tabela 13. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze *Muszynka* 62
Tabela 14. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Krynica – Centrum 63

PROJEKT

1. WSTĘP

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza – wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniami gospodarki wolnorynkowej – spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach jednostek samorządu, takich jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferze społeczno-gospodarczej. W takiej sytuacji szczególnego znaczenia zaczęło nabierać **planowanie** oraz **realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych**, obejmujących sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i techniczną, a tym samym odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów danego obszaru.

Rewitalizację należy rozumieć jako: wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Udział w takim procesie jest ważny dla wielu osób i podmiotów z obszaru nim objętego – dla samorządu gminy, którego dotyczy, mieszkańców tego miejsca, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zaś w szczególny sposób wszystkich grup społecznych zagrożonych kryzysem na obszarze objętym procesami rewitalizacyjnymi.

Opracowanie *Diagnozy zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Krynicy-Zdroju wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji* inicjuje działania związane z rewitalizacją gminy Krynicy-Zdroju. Celem *Diagnozy* jest wskazanie, za pomocą zobiektywizowanych metod i wskaźników, tej części gminy, która charakteryzuje się szczególnie intensywną koncentracją szeregu niekorzystnych zjawisk. Analiza zagadnień społecznych, a w drugiej kolejności także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, techniczno-budowlanych pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszar zdegradowany i obszary poddane rewitalizacji.

Diagnoza została opracowana zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 roku (Dziennik Ustaw 2015, poz. 1777, tom 1) oraz *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* opracowanymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju (MIiR/H 2014-2020/20(01)/07/2015) w lipcu 2015 roku.

PROJEKT

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY W ASPEKTACH SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM, PRZESTRZENNYM I TECHNICZNYM

Na potrzeby *Gminnego Programu Rewitalizacji* (GPR) charakterystyka gminy Krynicy-Zdroju została przygotowana w sześcioletnim horyzoncie czasowym, dla lat 2010-2015[1] lub 2009-2014 (w zależności od dostępności danych w GUS BDL[2]). Ponadto, w celu lepsze zobrazowanie zjawisk – tło analiz stanowią analogiczne wskaźniki dla powiatu nowosądeckiego oraz województwa małopolskiego, z tego samego okresu. Charakterystyka gminy składa się z analizy pięciu obszarów wyróżnionych zgodnie z definicją zawartą w *Ustawie o rewitalizacji* z *dnia 9 października 2015 i Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* przygotowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Obejmują one kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe.

Całościowe spojrzenie na gminę, a także odniesienie się do wartości średnich z poziomu powiatu i województwa pozwoliło w dalszej części prac nad dokumentem lepiej rozumieć i diagnozować procesy zachodzące wewnątrz gminy, a także ich skalę i na tej podstawie wyciągać wnioski co do istotności zdarzeń zachodzących w poszczególnych jednostkach urbanistycznych zdefiniowanych na poziomie gminy Krynicy-Zdroju. Pomimo, iż dokument odnosi się do sytuacji wewnętrznej gminy w prowadzonej analizie zjawisk nie można abstrahować od wartości średnich dla porównywalnych jednostek, bowiem tylko wtedy możliwe jest rzetelne wskazywanie czy dane zjawisko rzeczywiście jest, czy nie jest, problemem i przesądza o obiektywnych czynnikach obniżających jakość życia mieszkańców danej jednostki urbanistycznej.

Gmina miejsko-wiejska Krynica-Zdrój położona jest we wschodniej części Beskidu Sądeckiego i na zachodnim skraju Beskidu Niskiego. Znajduje się w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego, w powiecie nowosądeckim, 32 km na południowy-wschód od Nowego Sącza. Dostępność komunikacyjną gminy zapewnia układ dróg krajowych i wojewódzkich. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 75 Brzesko – Krynica i droga Tarnów – Grybów – Krzyżówka, która łączy się z ważnym traktem karpackim biegnącym na linii Żywiec – Ustrzyki Dolne. Czas dojazdu z Krynicy-Zdroju do Krakowa wynosi około 123 minut, a do stolicy subregionu – Nowego Sącza 40 minut[3]. Miasto Krynica-Zdrój położone jest w dolinie potoku Kryniczanka i jego dopływów. Przez obszar gminy przepływa również, wpadająca bezpośrednio do Popradu, malownicza rzeka Muszynka. Niezaprzeczalnym bogactwem naturalnym Krynicy-Zdroju są źródła krynickie. Obecnie wody mineralne o wybitnych właściwościach leczniczych czerpie się z 23 ujęć. Obszar miasta znajduje się na terenie Popradzkiego Parku Krajobrazowego. Otoczone jest ono szczytami Góry Parkowej (741 m n.p.m.), Krzyżowej (819 m n.p.m.) oraz Jasiennika (766 m n.p.m.). Powyższe warunki lokalizacyjne zapewniają unikalny klimat całej Krynicy-Zdroju i wykorzystywane są do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego.

Krynica-Zdrój – zwana „Perłą polskich uzdrowisk" – dysponuje statusem uzdrowiska górskiego. Powszechnie znane są, zarówno w kraju, jak i za granicą, właściwości lecznicze mikroklimatu ziemi krynickiej. Dużym uznaniem cieszy się także infrastruktura lecznictwa uzdrowiskowego – sanatoria i pijalnie wód mineralnych. Ponadto gmina wyróżnia się licznymi walorami, które nadają jej terenowi charakter turystyczno-wypoczynkowy, atrakcyjny zarówno dla kuracjuszy, jak również turystów.

Krynicę-Zdrój zamieszkuje obecnie 16,9 tys. mieszkańców, z czego 65,2% jest mieszkańcami miasta. Liczba ludności ogółem gminy od 2010 roku głównie maleje (niewielki wzrost w 2013 roku), w tym samym czasie również malała liczba ludności na obszarze miejskim, a na trenach wiejskich rosła. Przełożyło się to także na malejącą od 2010 roku gęstość zaludnienia, która w

[1] Wyjątek dane o wynikach egzaminów, które uwzględnią rok 2016 rok.
[2] Według stanu zasilenia na 30 VI 2016 roku.
[3] Na podstawie danych Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

PROJEKT

ostatnim roku wynosiła 116 osoby na km^2 (odpowiednio dla obszaru miejskiego 276 osób na km^2, dla obszaru wiejskiego 56 osób na km^2).

Rysunek 1. Gęstość zaludnienia w gminach powiatu w 2015 roku

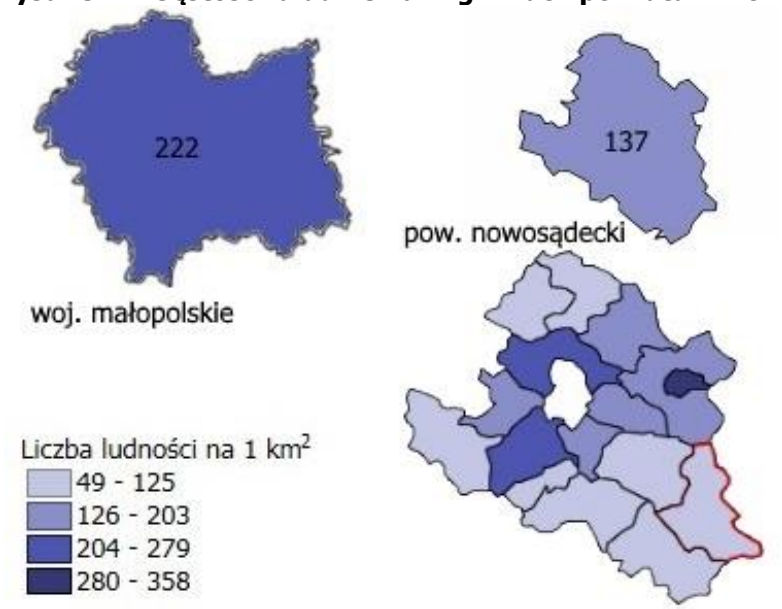

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W całej gminie Krynicy-Zdroju liczba kobiet była większa od liczby mężczyzn (współczynnik feminizacji wynosił 108 – dla całej gminy, a 115 dla terenów miejskich). Na obszarach wiejskich więcej było mężczyzn niż kobiet, a współczynnik feminizacji wynosił 96. Zmiany demograficzne mające miejsce w całym kraju można było również zauważyć w gminie Krynicy-Zdroju, wykres przedstawiający piramidę wieku zwraca uwagę na niekorzystne jej zwężanie się w dolnej części, co jest związane z systematycznie malejącym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym – w roku 2010 było to 20,3%, a w roku 2015 spadło do zaledwie 18,3%.

Wykres 1. Piramida wieku w 2015 roku

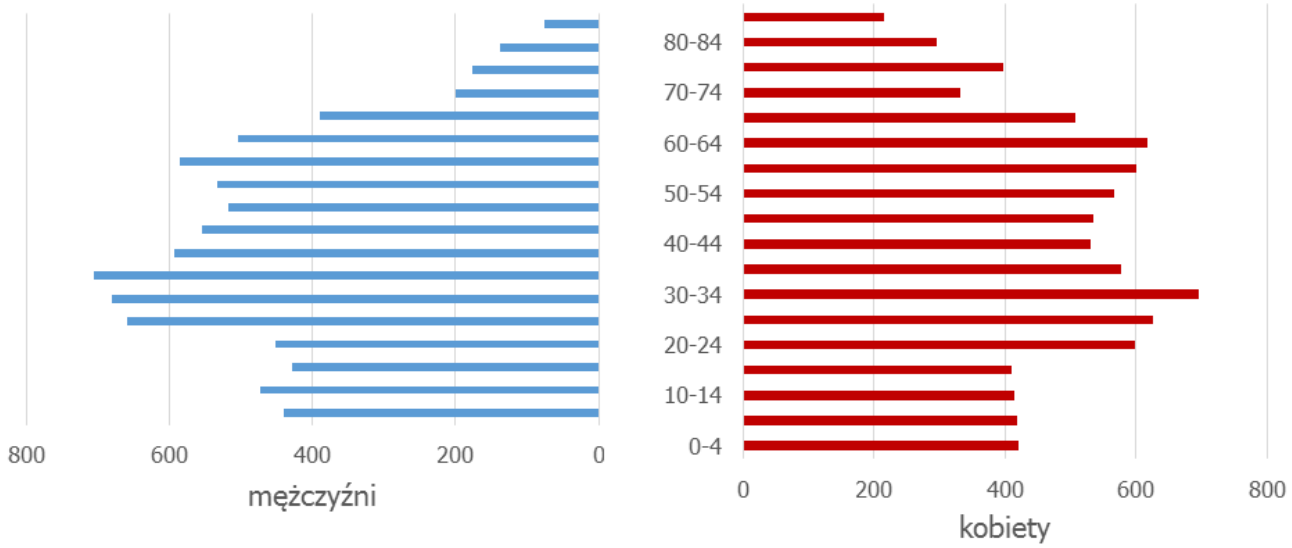

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2.1. Zjawiska społeczne

Najbardziej istotnymi w kontekście GPR zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji* i ministerialnymi wytycznymi są zjawiska społeczne, a w szczególności takie kwestia jak bezrobocie, ubóstwo,

przestępczość, niski poziomu edukacji lub kapitału społecznego oraz niewystarczający poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto do obszaru społecznego zostały przypisane również zagadnienia z zakresu demografii. Poniżej zaprezentowano syntetyczny przegląd podstawowych danych:

- W badanym okresie liczba ludności w gminie Krynicy-Zdroju wahała się, natomiast w województwie i powiecie nowosądeckim, w ostatnich latach liczba mieszkańców systematycznie rosła. Różnice występują również wewnątrz gminy, na terenie miasta liczba ludności od 2010 roku spadała, przy równoczesnym systematycznym wzroście liczby mieszkańców wsi. Przyrost naturalny ogółem dla gminy do roku 2013 przyjmował wartości dodatnie (w 2014 roku -0,1‰), w 2015 roku odnotowano więcej urodzeń żywych niż zgonów (2,2‰). Dodatni przyrost naturalny w gminie Krynicy-Zdroju wynikał głównie z dużych wartości osiąganych na obszarze wiejskim, dla którego wskaźnik ten przyjmowała wartości od 4,5‰ do 9,3‰. W mieście tylko w 2011 i 2013 roku przyrost naturalny był dodatni. Relacja pomiędzy przyrostem naturalnym dla gminy Krynicy-Zdroju, i województwa była zmienna, natomiast w powiecie nowosądeckim wskaźnik ten przyjmował zawsze większe wartości.

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1 tys. ludności

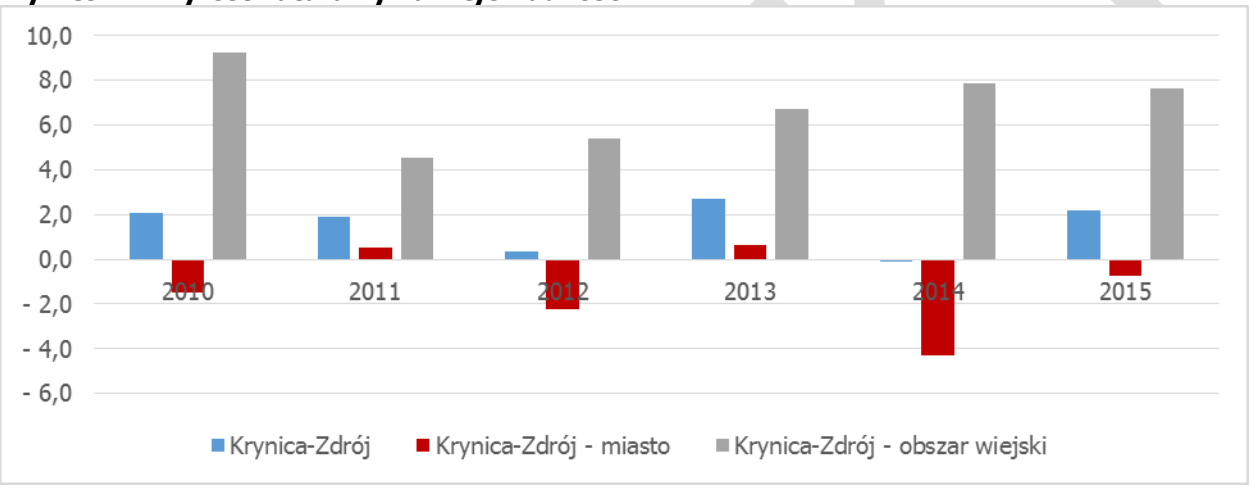

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rysunek 2. Przyrost naturalny na 1 tys. ludności w 2015 roku

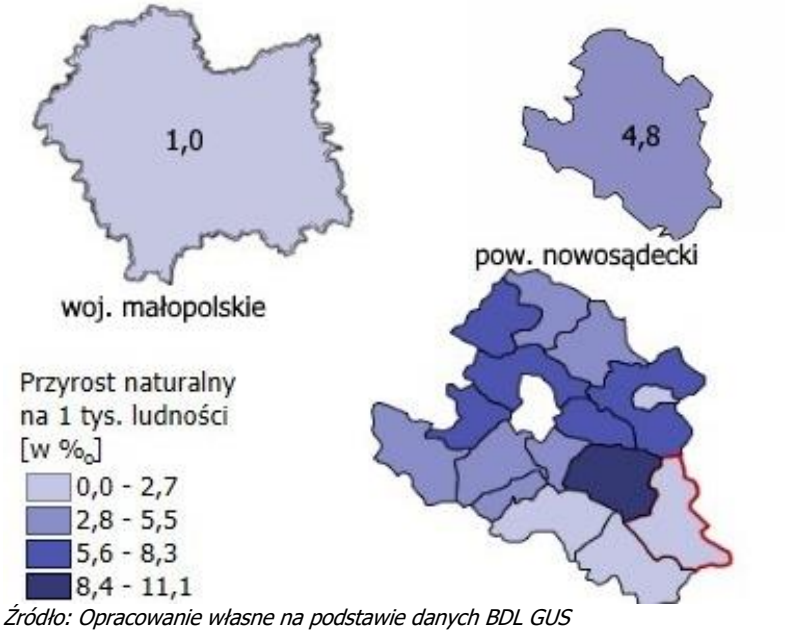

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W Krynicy-Zdroju wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ulegał wahaniom (w 2015 roku wzrost do poziomu 61,5%). W przypadku Małopolski wskaźnik ten systematycznie wzrastał, a w powiecie malał. Różnie kształtują się relacje i zmiany we wskaźniku wewnątrz gminy. Do 2011 roku najwyższe wartości przyjmował on na obszarach wiejskich, a następnie miejskich. Na wsi odnotowano wzrost tylko w 2014 roku, natomiast w mieście wskaźnik ten rósł do 2010 roku.

Wykres 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego: gmina, powiat, województwo

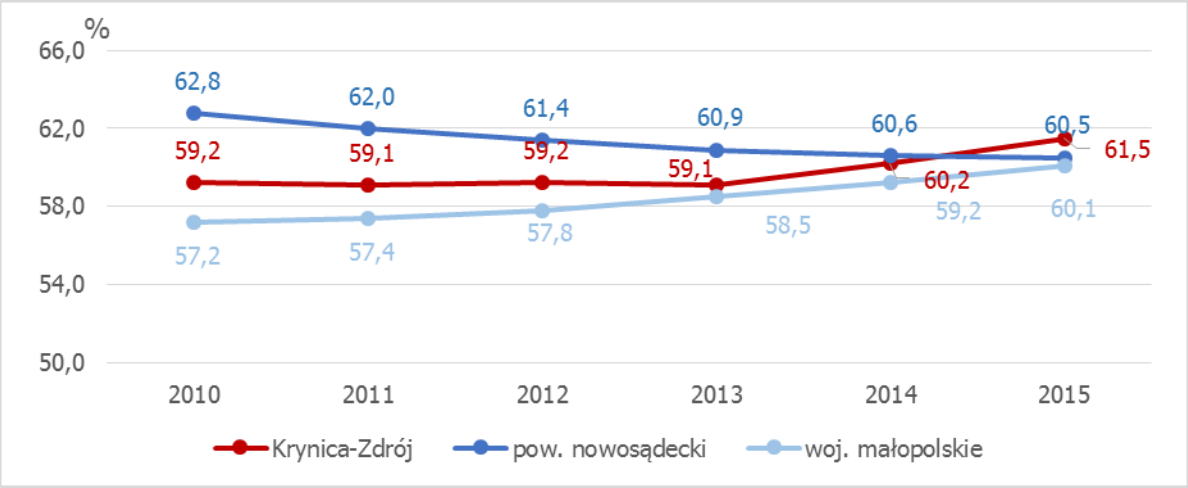

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w podziale na miasto i wieś

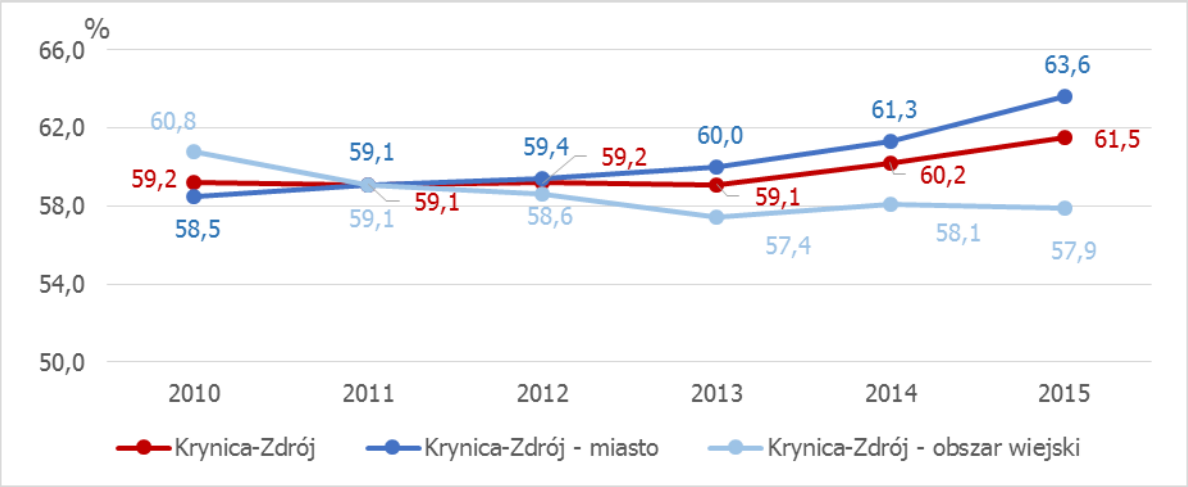

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W latach 2009-2014 saldo migracji, czyli różnica pomiędzy liczbą osób przyjeżdżających i wyjeżdżających na stałe do (z) Krynicy-Zdroju, przyjmowało wartości ujemne i było znacząco niższe niż w powiecie czy województwie. Również w podziale na miasto i wieś wskaźnik przyjmował wartości ujemne przy czym różnica pomiędzy wyjeżdżającymi, a przyjeżdżającymi była znacznie większa na terenach miejskich niż wiejskich. Należy podkreślić, że właśnie ujemne saldo migracji wypływa na zmniejszającą się liczbę ludności ogółem Krynicy-Zdroju (przyrost naturalny jest dodatni).

Wykres 5. Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności: gmina, powiat, województwo

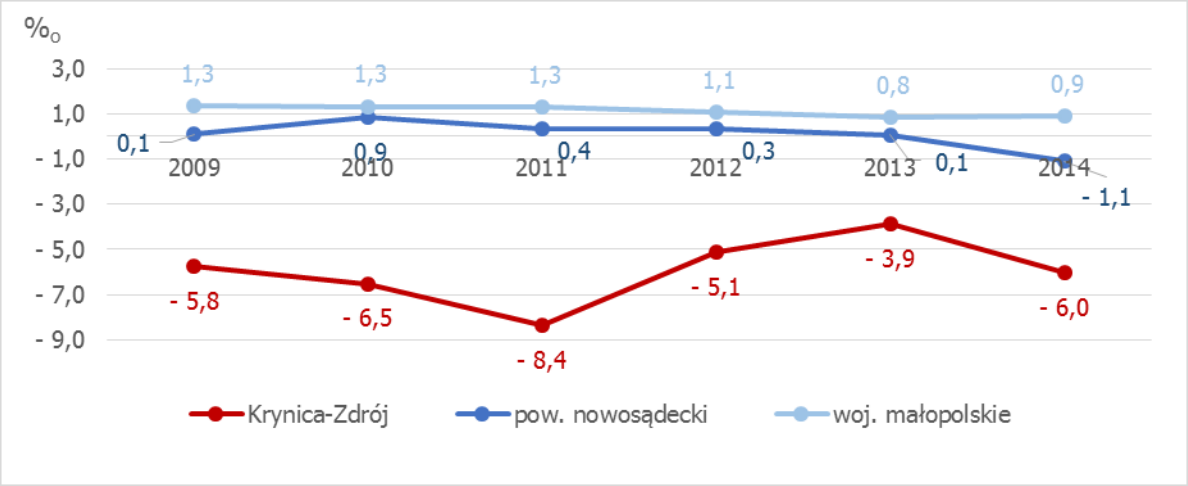

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 6. Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności w podziale na miasto i wieś

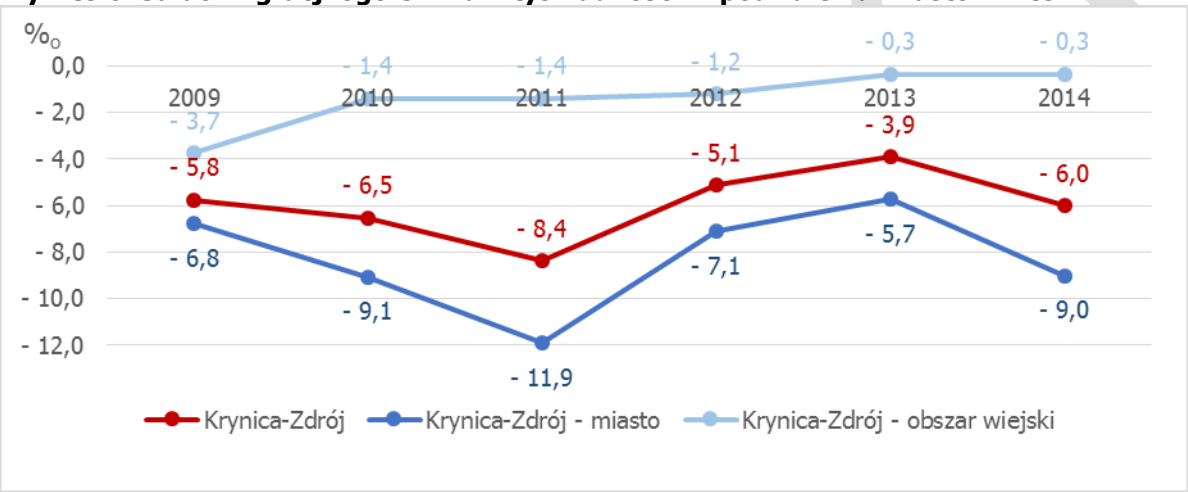

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Na obszarze gminy funkcjonuje obecnie 11 przedszkoli, z czego 5 przedszkoli zlokalizowanych jest mieście, a 6 na wsi.
- Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego od roku 2010 spadała. W 2014 roku wyniosła 0,79 i była na niższym poziomie niż średnia liczba dostępnych miejsc dla całego województwa oraz powiatu. W podziale na obszary, liczba dzieci na jedno miejsce wahała się, zmieniała się również relacja pomiędzy dostępnością miejsc na trenie miast i wsi.

Rysunek 3. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2014 roku

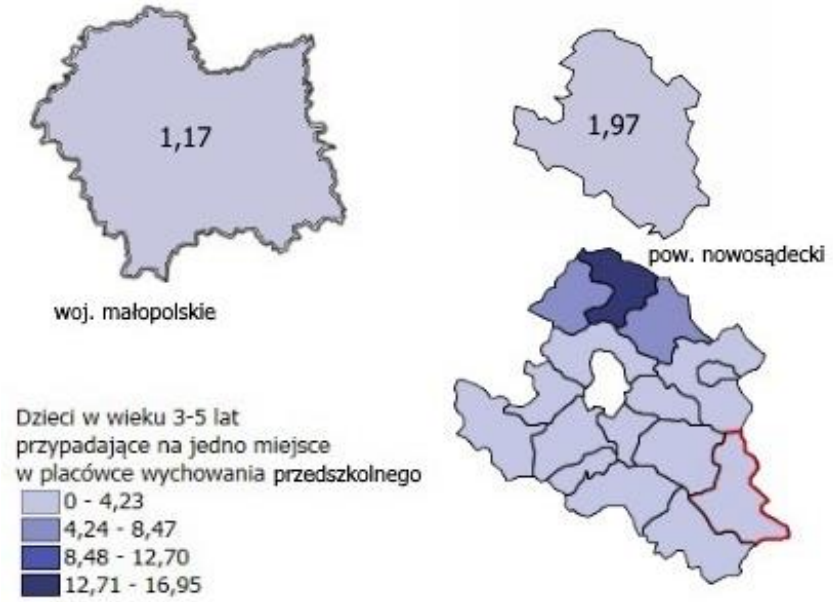

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2015 roku liczba szkół podstawowych w gminie Krynicy-Zdroju wynosiła 9 placówek (wzrost o 2 w porównaniu z 2010 rokiem), z czego 2 znajdowały się w mieście, a 5 na wsi. W tym okresie liczba szkół w województwie i powiecie wahała się.
- W 2012 roku do użytku uczniów szkół podstawowych przeznaczono 104 komputery, z czego 67 na obszarach wiejskich. Na jeden komputer z dostępem do Internetu przypadało średnio 9,64 ucznia, czyli o 0,42 więcej w porównaniu do Małopolski i 0,59 więcej niż w powiecie. Łatwiejszy dostęp do komputerów mieli uczniowie terenów wiejskich Krynicy-Zdroju (6,70 ucznia na 1 komputer), dla miasta wskaźnik ten był ponad dwukrotnie wyższy. Analogicznie prezentowała się sytuacja dla województwa i powiatu, dwukrotnie więcej dzieci przypadało na jeden komputer w mieście niż na wsi.

Wykres 7. Liczba komputerów w szkołach podstawowych w 2012 roku

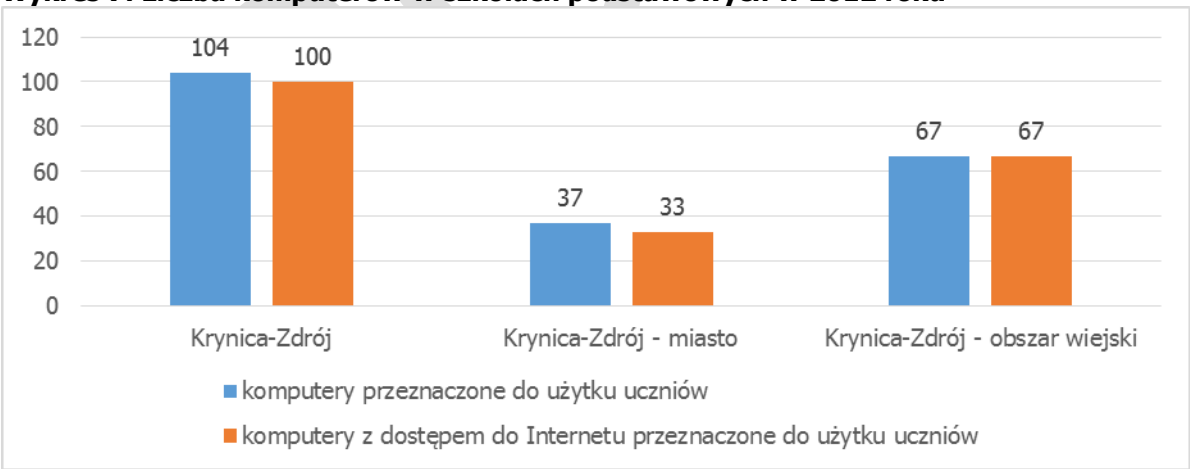

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2015 roku współczynnik skolaryzacji brutto[4] dla szkół podstawowych wyniósł 86,12% i spadł o 4,83 punktu procentowego w porównaniu z rokiem poprzednim. W tym czasie spadek odnotowano również w porównywanych jednostkach terytorialnych i wynosił on

[4] Udział wszystkich osób uczących się na danym poziomie do ogółu osób będących w wieku przypisanym temu poziomowi kształcenia.

odpowiednio 5,02 punktu procentowego dla Małopolski i powiatu. Od 2012 roku wartość współczynnika skolaryzjacji brutto w gminie jest niższa od wartości wskaźnika w obu porównywanych jednostkach. Udział uczących się w szkołach podstawowych w liczbie osób będących w wieku przypisanym temu poziomowi kształcenia w latach 2010-2015 był zawsze wyższy w mieście, największa różnica w 2014 roku wyniosła 10,28 punktu procentowego.

Wykres 8. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych: gmina, powiat, województwo

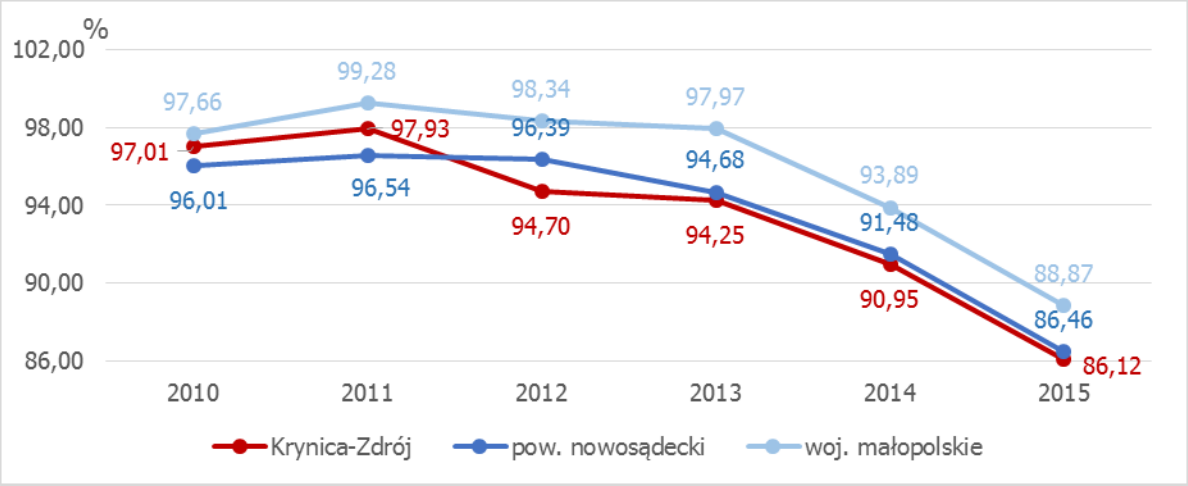

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 9. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych

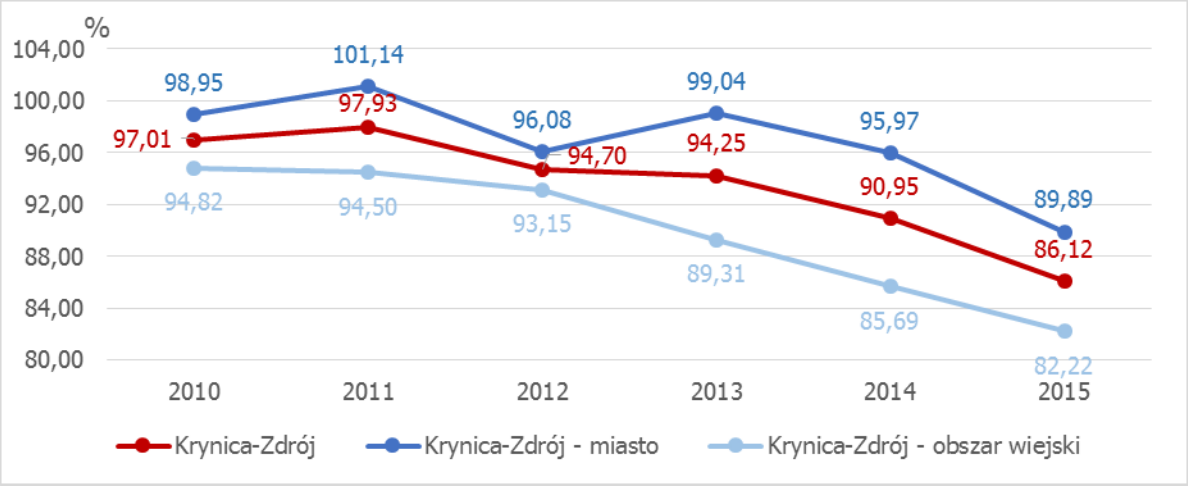

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Średni procentowy wyniki sprawdzianu w szkołach podstawowych w gminie Krynicy-Zdroju w 2016 roku wynosił 60,0%, a w 2015 roku 68,0%. W 2016 roku wynik ten był niższy niż średni procentowy wynik dla całego województwa małopolskiego oraz powiatu, natomiast w 2015 roku tylko od województwa.
- W cały analizowanym okresie liczba szkół gimnazjalnych utrzymywała się na stałym poziomie (3 placówki), natomiast w Małopolsce w tym okresie odnotowano wzrost liczby szkół tego typu, a w powiecie spadek. Dwie placówki znajdowały się na terenach wiejskich, a jedna w mieście.
- W 2012 roku do użytku uczniów szkół gimnazjalnych przeznaczono 69 komputerów, z czego wszystkie miały dostęp do Internetu. Liczba komputerów z dostępem do Internetu w mieście i na wsi była bardzo zbliżona. Na jeden komputer z dostępem do Internetu przypadało średnio 8,07 ucznia, czyli ponad 2 osoby mniej w porównaniu do Małopolski i ponad 1 osobę w porównaniu do powiatu. Łatwiejszy dostęp do komputerów mieli

uczniowie terenów wiejskich Krynicy-Zdroju (6,64 ucznia na 1 komputer), dla miasta wskaźnik ten wyniósł 9,39. Analogicznie prezentowały się dane dla województwa.

Wykres 10. Liczba komputerów w szkołach gimnazjalnych w 2012 roku

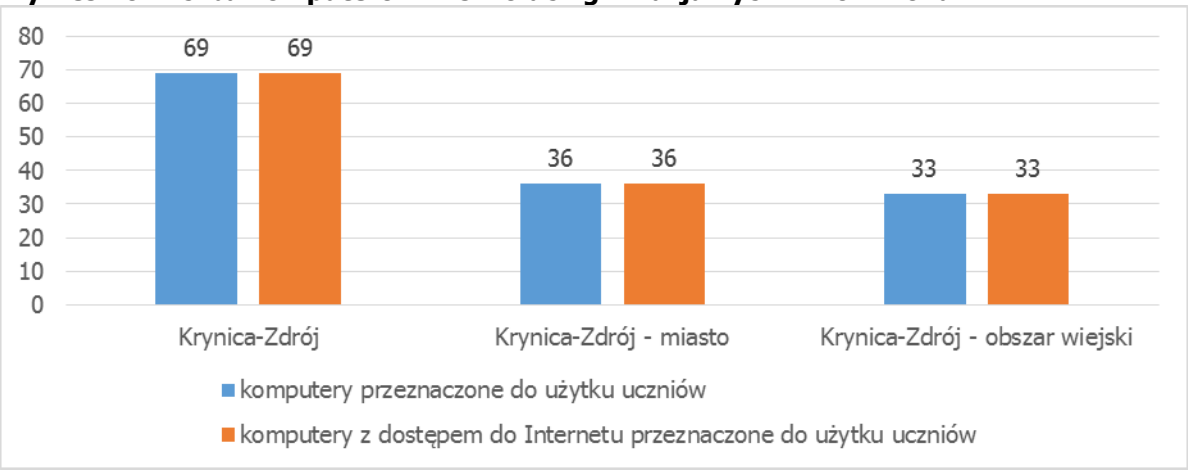

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2015 roku współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych wyniósł 95,45% i spadł o 1,56 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego i w omawianym okresie ulegał wahaniom, o ponad 1 punkt procentowy spadł w stosunku do początku omawianego okresu. W powiecie nowosądeckim wskaźnik ten od początku analizowanego okresu ma tendencje malejące, w województwie zmalał o 1 punkt procentowy w porównaniu do 2010 roku. Udział uczących się w szkołach gimnazjalnych w liczbie osób będących w wieku przypisanym temu poziomowi kształcenia, w latach 2009-2014 był zawsze wyższy w mieście, przekraczając poziom 100%, gdy na obszarach wiejskich w ostatnich dwóch latach nie przekroczył poziomu 90%. Wynika to z faktu, iż część dzieci z obszarów wiejskich kontynuuje edukację na poziomie gimnazjalnym w mieście.

Wykres 11. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych

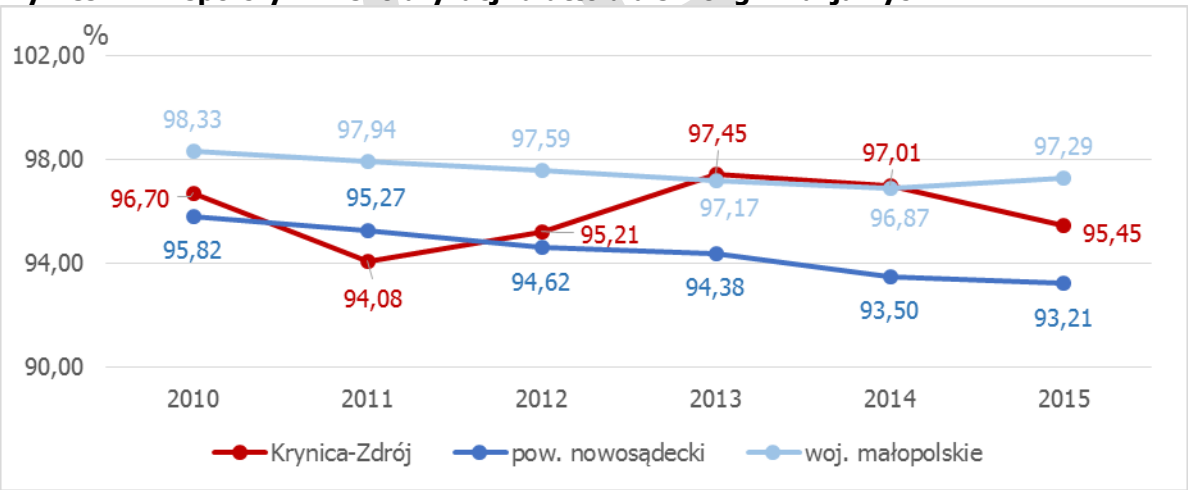

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 12. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych

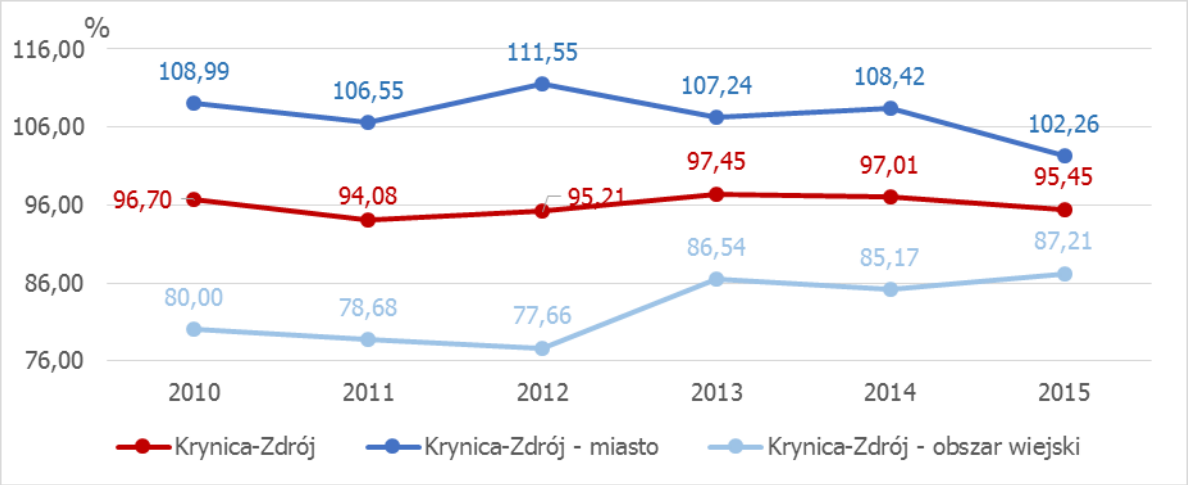

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku w gminie Krynicy-Zdroju były niższe od wszystkich średnich dla województwa i zbliżone do średniej dla powiatu (wyjątek język angielski):
  - język polski: Krynica-Zdrój – 68,0%, powiat – 70,0%, województwo – 72%,
  - matematyka: Krynica-Zdrój – 49,0%, powiat – 49,0%, województwo – 53,0%,
  - historia i wiedza o społeczeństwie: Krynica-Zdrój – 56,0%, powiat – 56,0%, województwo – 59,0%,
  - przedmioty przyrodnicze: Krynica-Zdrój – 50,0%, powiat – 51,0%, województwo – 54,0%,
  - język angielski poziom podstawowy: Krynica-Zdrój – 58,0%, powiat – 56,1%, województwo – 65,0%.

  W 2015 roku wyniki uzyskane w Krynicy-Zdroju dla wszystkich przedmiotów były niższe niż wyniki uzyskane w województwie, rożnie natomiast kształtowała się relacja z powiatem.
- Na terenie gminy działa 14 przychodni (spadek o jedną w stosunku do 2014 r.) i 4 praktyki lekarskie (3 w mieście i 1 na wsi), w których udzielono łącznie 68,9 tys. porad medycznych – wzrost o 7,2 tys. w porównaniu z rokiem poprzednim. 12 przychodni działało w mieście, a 2 na wsi. Z większą liczbą przychodni w mieście wiązała się również większa o 1 średnia liczba porad udzielonych na statystycznego mieszkańca. W 2015 roku liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca w całej gminie wynosiła 3,6, dla miasta odpowiednio 4,0, a dla wsi 3,0. Liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca oscylowała wokół 3,6-4,1 i była nieznacznie większa od liczby porad udzielonych na jednego mieszkańca powiatu, relacja z województwem byłam zmienna.

PROJEKT

Wykres 13. Liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca w gminie oraz województwie i powiecie

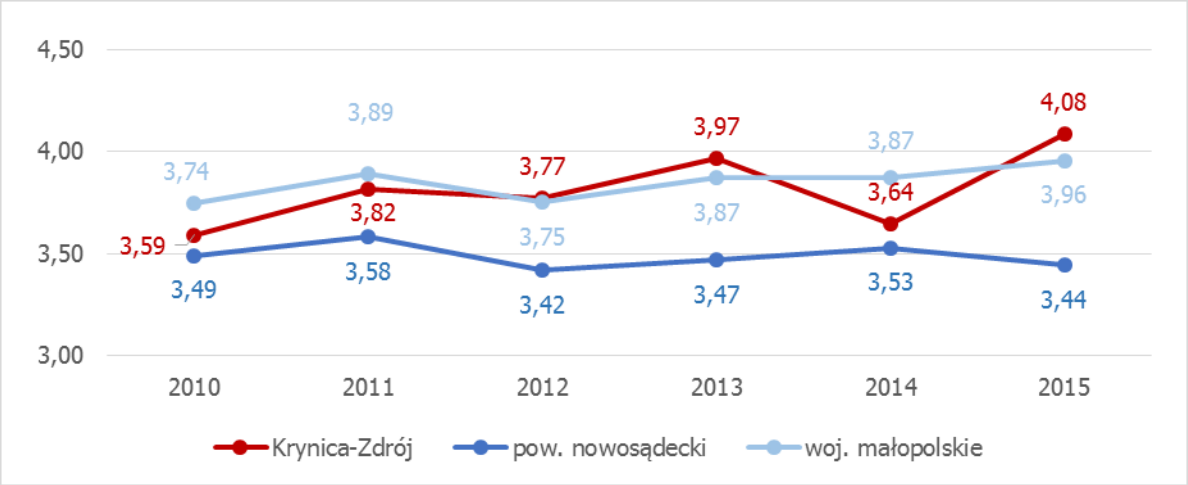

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 14. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby udzielonych porad na jednego mieszkańca

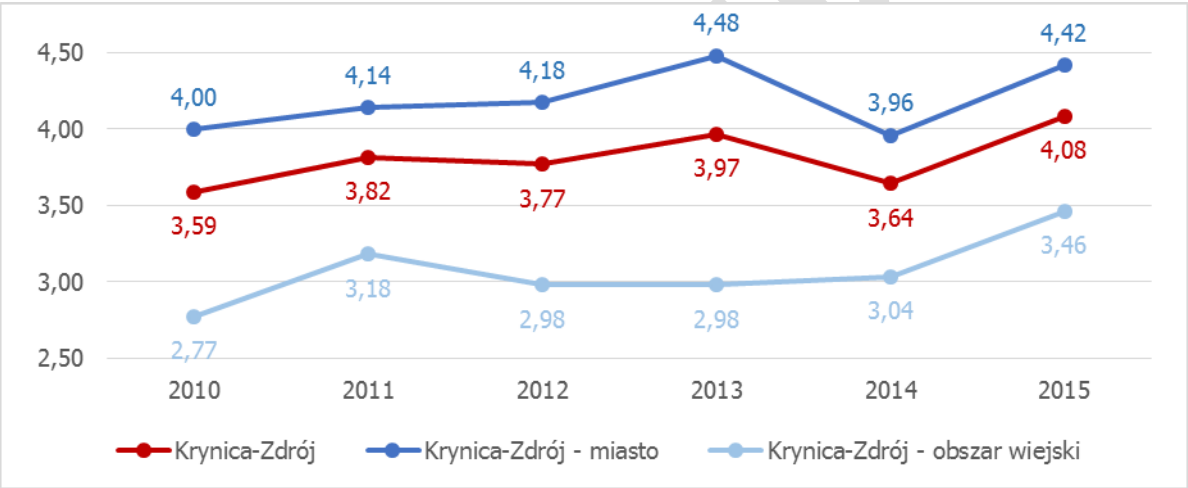

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Mieszkańcy gminy mieli do dyspozycji 7 aptek (spadek o 1 w stosunku do 2014 roku), z czego wszystkie w mieście. Obciążenie liczbą osób w analizowanym okresie ulegało wahaniom, w 2015 roku 2,4 tys. osób, dla województwa wskaźnik ten wynosił 3,0, a dla powiatu 4,9. Podobnie prezentowała się sytuacja w województwie i powiecie, apteki w miastach obsługiwały więcej osób niż apteki w obszarach wiejskich.
- Na terenie gminy nie funkcjonowała żadna placówka stacjonarnej pomocy społecznej.
- W 2014 roku spadła zarówno liczba gospodarstw domowych, jak i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W przypadku województwa i powiatu sytuacja kształtowała się podobnie. Spadła również, liczba gospodarstw i osób poniżej kryterium dochodowego sięgających po te świadczenia dla we wszystkich trzech jednostkach.
- W gminie Krynicy-Zdroju w latach 2009-2013 udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem, podobnie jak udział ludności poniżej kryterium dochodowego wahał się, aby w roku 2014 spaść. W analizowanym okresie udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego był zawsze wyższy od tego odsetka dla Małopolski, ale niższy niż w powiecie.

Wykres 15. Zasięg korzystania[5] z pomocy społecznej

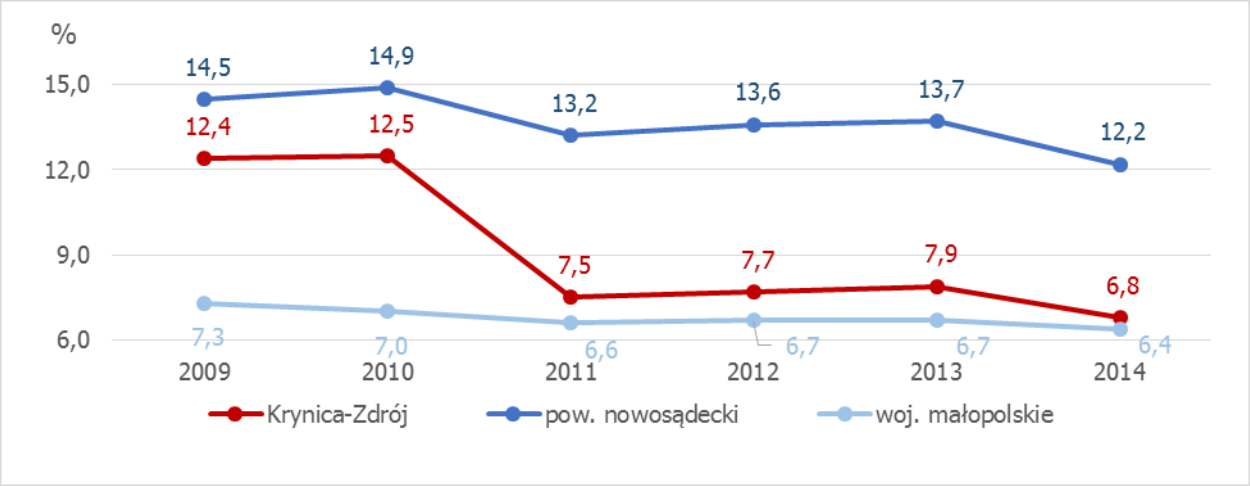

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W przypadku wszystkich trzech analizowanych jednostek terytorialnych nastąpił spadek liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci do lat 17 oraz spadek udziału dzieci w wieku do lat 17, które otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Udział ten, dla gminy Krynicy-Zdroju w latach 2009-2014, był zawsze niższy od kilku do kilkunastu punktów procentowych od średniej dla województwa i powiatu.

Wykres 16. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku

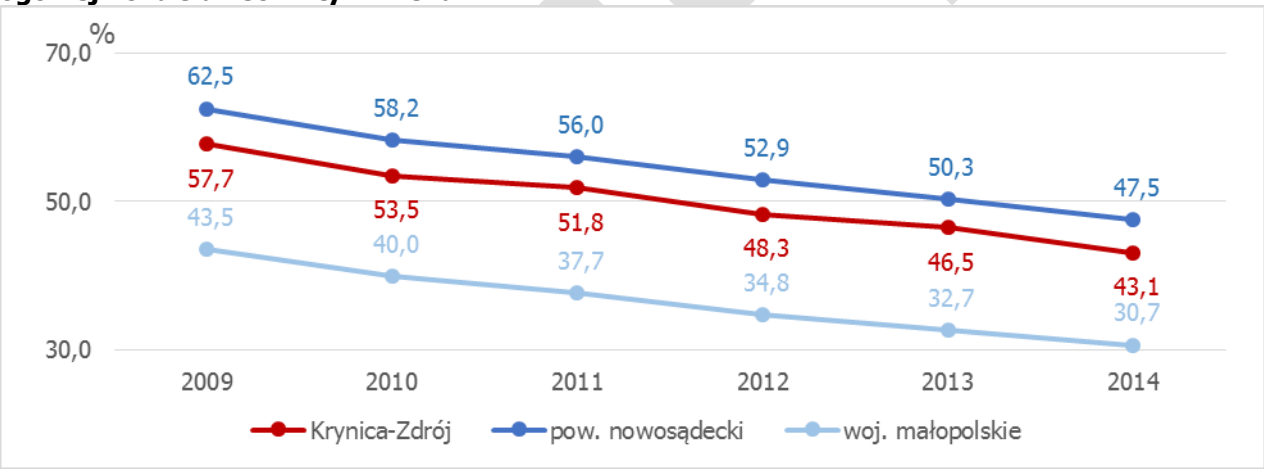

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Od 2013 roku liczba zrejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym spadał. Podobnie prezentowała się sytuacja w porównywanych jednostkach. Inaczej niż Małopolsce i powiecie nowosądeckim, mężczyźni stanowili nieznacznie liczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych.

[5] Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem.

Rysunek 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2015 roku

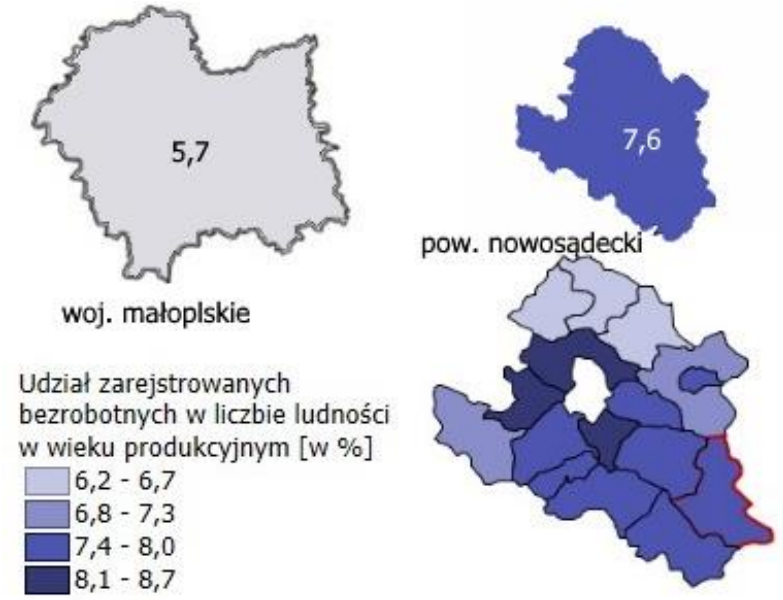

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2014 roku w gminie Krynicy-Zdroju działało 5 bibliotek, z czego żadna nie była przystosowana dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W mieście znajdowały się 3 biblioteki, a na terenach wiejskich działały 2 biblioteki. W ciągu ostatnich lat liczba czytelników spadała, a wielkość księgozbioru rosła, co oznacza rosnącą liczbę książek dostępnych dla jednego czytelnika biblioteki. Jednocześnie mieszkańcy gminy Krynicy-Zdroju mieli „lepszy" dostęp do księgozbioru od przeciętnego mieszkańca województwa i powiatu – na przestrzeni analizowanych lat liczba woluminów przypadających na 1 tys. ludności w gminie wahała się od 4,7 do 4,9 tys. woluminów na 1 tys. ludności. Większy księgozbiór był oddany do dyspozycji osób z terenów miejskich gminy o około 2 tys. woluminów na 1 tys. mieszkańców.
- Biblioteki w gminie dysponowały 12 komputerami, które były udostępnione do użytku czytelników, wszystkie komputery były podłączone do Internetu. 8 komputerów było na wyposażeniu bibliotek z terenów miejskich. Inaczej niż w województwie i powiecie większa liczba komputerów była oddana do dyspozycji mieszkańców miasta.

2.2. Zjawiska gospodarcze

Kolejnym obszarem, który został wytypowany zgodnie z *Ustawą* do analizy jest obszar gospodarczy. Koncentruje się on na zjawiskach związanych z przedsiębiorczością oraz kondycją lokalnych przedsiębiorstw. Sytuacja gminy Krynicy-Zdroju przedstawia się w tym zakresie w sposób następujący:

- W 2015 roku na terenie gminy do rejestru REGON były wpisanych 2 047 podmiotów gospodarczych – nastąpił wzrost w porównaniu z 2010 rokiem. Oczywiście większość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w mieście (78,0%). Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w Sekcji G, w dziale 47 – *sprzedaż detaliczna* (257 podmiotów), a następnie w sekcji Q, w dziale 86 – *opieka zdrowotna* (176 podmiotów). Pod względem wielkości dominowały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 0-9 osób. Podobnie prezentowała się sytuacja w województwie tzn.: liczba podmiotów systematycznie rosła, przeważały podmioty z sekcji G w Dziale 47 oraz o wielkości zatrudnienia 0-9 osób (na drugim miejscu sekcja F Dział 43 – *roboty budowlane specjalistyczne)*. W powiecie natomiast dominowały podmioty z sekcji F dział 41 – *roboty budowlane związanie ze wznoszeniem budynków*. Należy również zwrócić uwagę, że struktura podmiotów gospodarczych pod względem PKD 2007 różni się na terenach

PROJEKT

miejskich i wiejskich (na wsi najwięcej podmiotów było zarejestrowanych w sekcji F dział 43 – *roboty budowlane specjalistyczne*). W całym badanym okresie w porównaniu z województwem i powiatem, w gminie Krynicy-Zdroju wskaźnik przedsiębiorczości przyjmował wyższe wartości. We wszystkich analizowanych jednostkach większą przedsiębiorczością odznaczali się mieszkańcy miast.

Wykres 17. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności: gmina, powiat, województwo

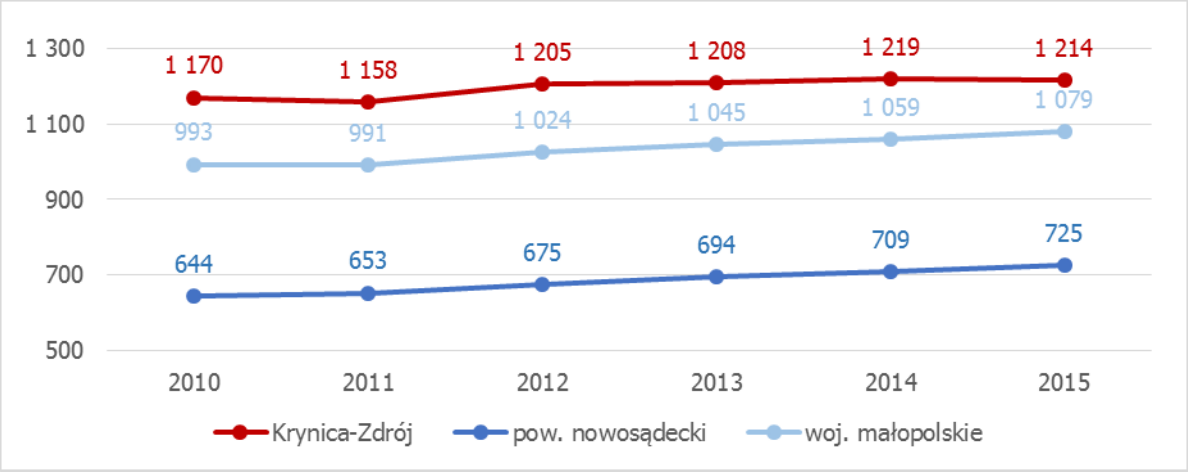

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 18. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys.

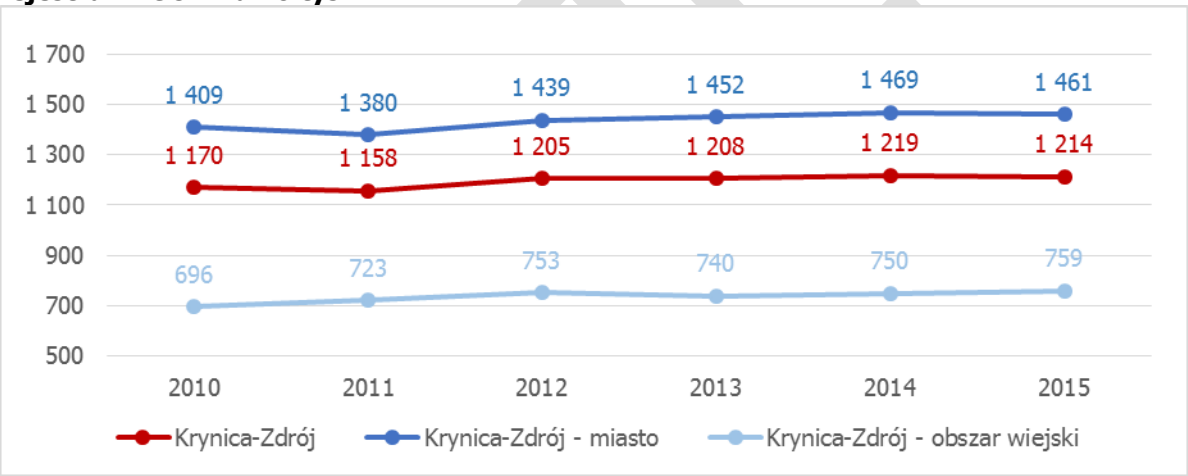

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Ze względu na brak dostępnych danych przedstawiających wprost kondycję finansową mieszkańców gmin, do analizy wykorzystana została informacja o podatku dochodowym od osób fizycznych[6], którą jest pochodną przychodów mieszkańców.

[6] Pozycja z dochodów własnych gmin – udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT).

Rysunek 5. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób prawnych w 2015 roku

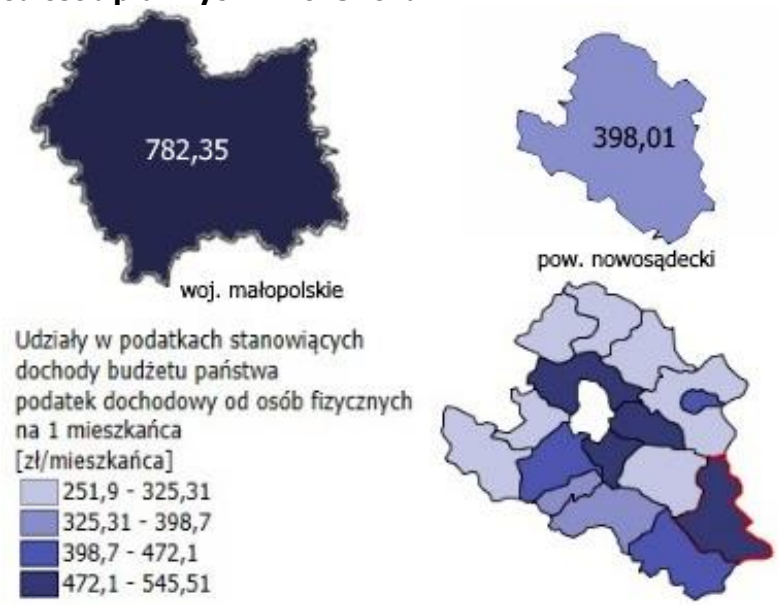

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2015 roku pozycja ta w dochodach własnych gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiła 540,06 zł, średnia dla gmin w powiecie 398,01 zł, natomiast przeciętna dla gmin w Małopolsce[7] była blisko 1,5 razy większa.

Wykres 19. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych na jednego mieszkańca

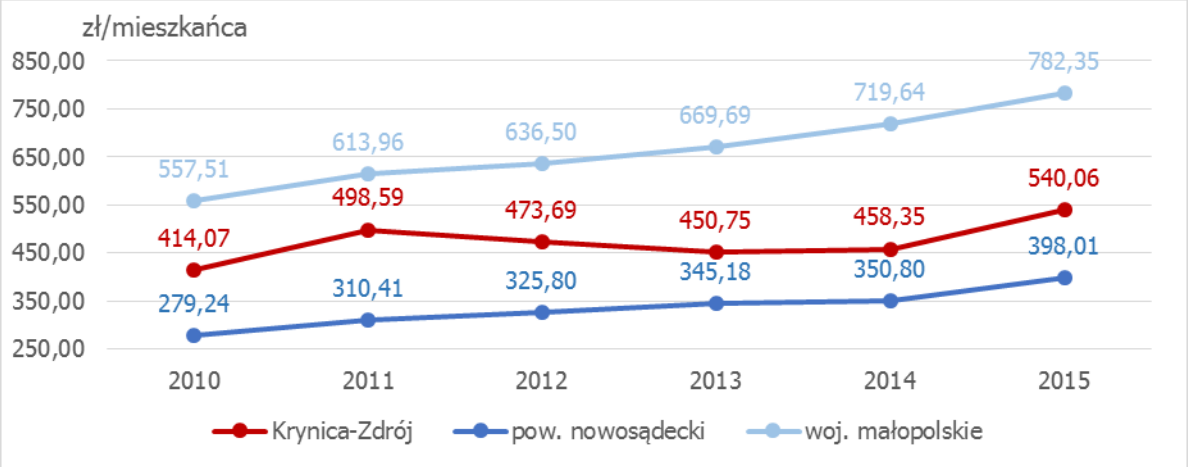

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2.3. Zjawiska środowiskowe

Kolejnym obszarem zdefiniowanym w *Ustawie* i *Wytycznych*, w którym należy badać zjawiska kryzysowe są kwestie związane z jakością środowiska. Obszar ten powiązany jest ze standardami środowiska, w tym gospodarką odpadami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia lub stanu środowiska. Podstawowe dane dotyczące tego obszaru są następujące:

- Na terenie gminy Krynicy-Zdroju znajdują się: rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe i obszar chronionego krajobrazu, łącznie obszary prawnie chronione zajmują 100% powierzchni gminy.

[7] z miastami na prawach powiatów.

- Na terenie gminy znajdują się 3 obszary Natura 2000: Beskid Niski PLB 180002, Krynica PLH 120039, Ostoja Popradzka PLH 120019.
- W 2015 roku w gminie działały 2 oczyszczalnie ścieków: 1 biologiczna (obszar wiejski) i 1 z podwyższonym usuwaniem biogenów (miasto), które obsługuje 94,0% ludności, czyli o 55,1 punktu procentowego więcej niż w przypadku tego udziału dla powiatu i 29,3 punktu procentowego więcej niż odsetek ten wynosi dla województwa. W podziale gminy na obszar miejski i wiejski, sytuacja w 2015 roku prezentowała się następująco:
  - obszar miejski: Krynica-Zdrój – 97,8%, województwo – 95,0%, powiat – 82,7%,
  - obszar wiejski: Krynica-Zdrój – 86,6%, województwo – 36,0%, powiat – 28,8%.
- W 2015 roku 56,4% powierzchni gminy stanowiły lasy, dla województwa wskaźnik ten wynosił 28,7%, a dla powiatu 43,9%. w podziale gminy na obszar miejski i wiejski, sytuacja w 2015 roku prezentowała się następująco:
  - obszar miejski: Krynica-Zdrój – 64,8%, województwo – 24,0%, powiat – 48,4%,
  - obszar wiejski: Krynica-Zdrój – 53,3%, województwo – 29,2%, powiat – 43,5%.

2.4. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Czwartym z wytypowanych obszarów są zjawiska przestrzenno-funkcjonalne, które charakteryzują: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury, dostęp i jakości podstawowych usług, dostępność komunikacyjna:

- W 2014 roku udział osób korzystających z wodociągu w ogólnej liczbie ludności wynosił 79,7%, natomiast wartość tego wskaźnika dla Małopolski wynosiła 80,5%, a dla powiatu nowosądeckiego 50,9%. W podziale gminy na obszar miejski i wiejski, sytuacja w 2014 roku prezentowała się następująco:
  - obszar miejski: Krynica-Zdrój – 95,1%, województwo – 95,1%, powiat – 68,8%,
  - obszar wiejski: Krynica-Zdrój – 51,0%, województwo – 66,7%, powiat – 47,1%.

Rysunek 6. Udział osób korzystających z wodociągu w ogóle ludności w 2014 roku

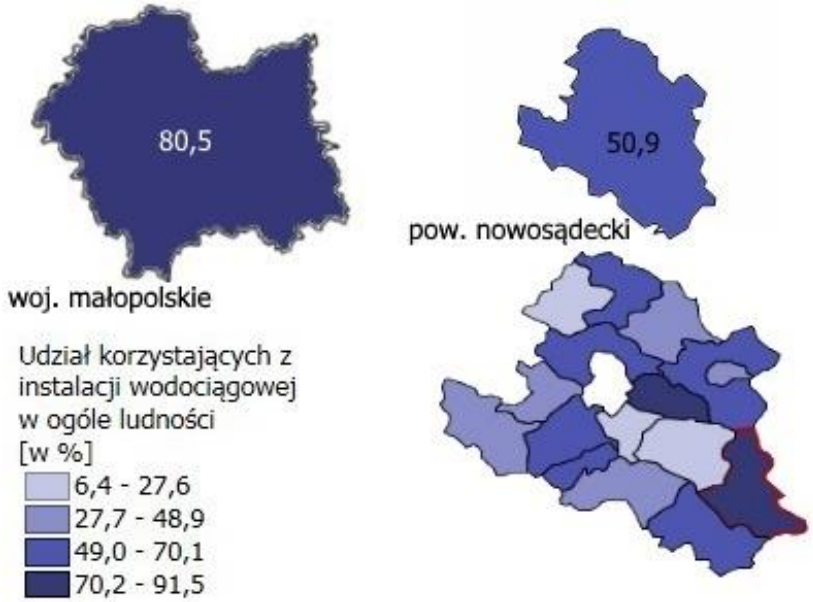

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na 100 km^2 od roku 2009 systematycznie rosła do poziomu 94,3 km na km^2. W województwie wartość tego wskaźnika wynosiła 89,0, a w powiecie 55,7, również rosnąc od 2009 roku. Udział mieszkańców gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosił 85,1% (59,8% województwo, 35,9% powiat) i wzrósł w porównaniu z 2009 rokiem o 4,5 punktu procentowego. W tym samym czasie w powiecie

odnotowano wzrost o 6,2 punktów procentowych, a w województwie o 3,8 punktów procentowych.

Wykres 20. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności: gmina, powiat, województwo

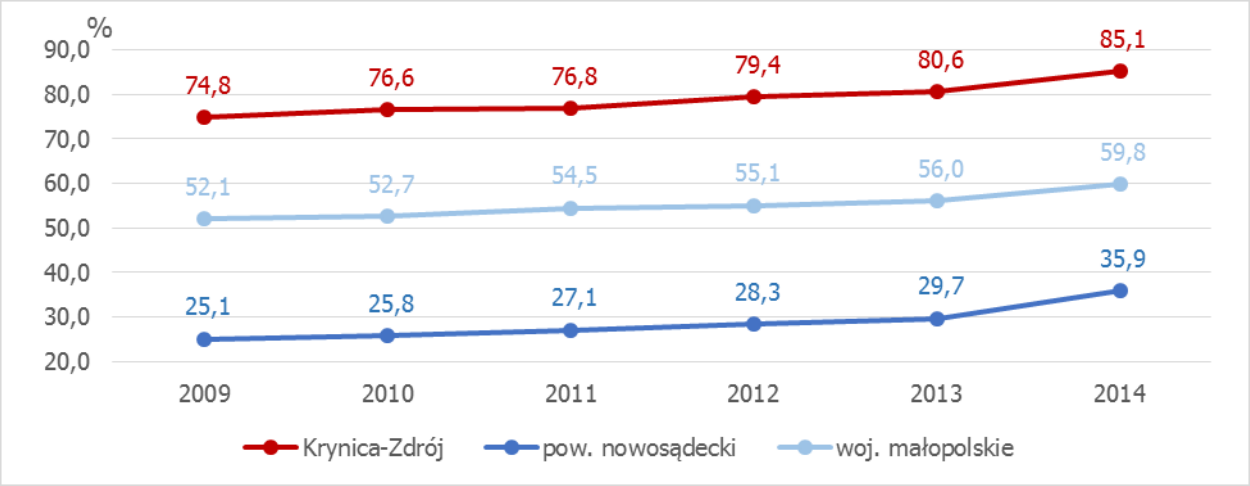

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 21. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności

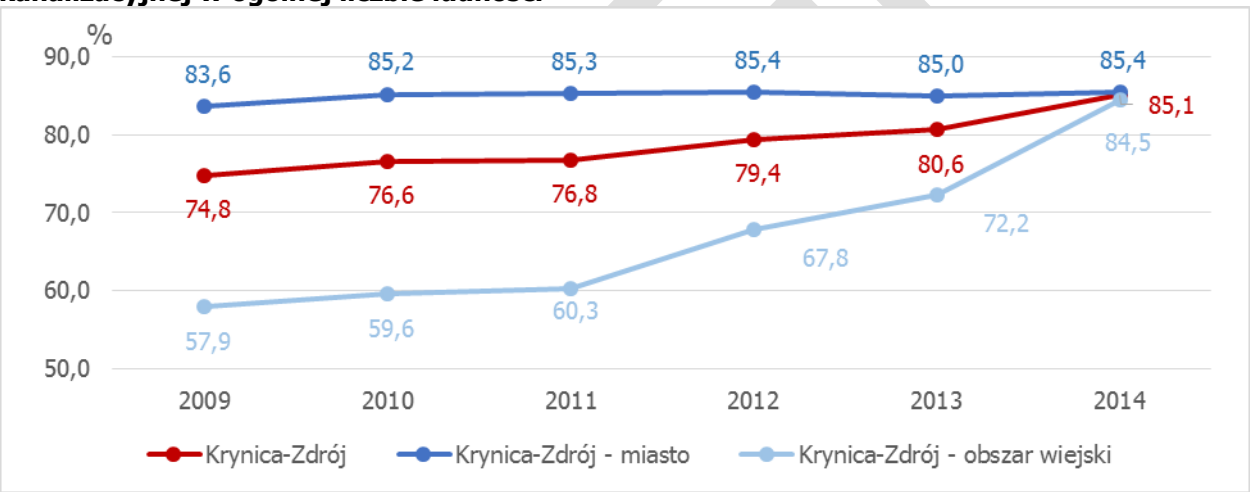

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2.5. Zjawiska techniczne

- W gminie było 6 069 mieszkań w 2 725 budynkach mieszkalnych (wzrosty od 2009 roku). Na jedno mieszkanie w całej gminie przypadały blisko 3 osoby, w tym na obszarze miejskim ponad 2 osoby, a na obszarze wiejskim prawie 5 osób. Blisko 79% zasobów mieszkaniowych znajdowało się na terenie miasta. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 71,6 m^2, czyli 25,8 m^2 na osobę. Mieszkania na obszarze miejskim były mniejsze o 7,7 m^2, a na terenie wiejskim większe o 28,4 m^2 od średniej. W 2014 roku gmina dysponowała 20 mieszkaniami socjalnymi; wszystkie znajdowały się na terenie miasta.
- W październiku 2015 roku do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego wpisanych było następujących 50 obiektów:
    - Berest– cerkiew pod wezwaniem, świętego. Kosmy i Damiana,
    - Czyrna -kościół parafialny (dawna cerkiew) pod wezwaniem św. Parascewii,
    - Krynica– układ urbanistyczny,
    - Krynica – kościół Wniebowzięcia NMP,

- Krynica – zespół cerkwi unickiej: cerkiew pod wezwaniem ŚŚ. Piotra i Pawła,
- Krynica – dawna cerkiew unicka pod wezwaniem Objawienia Pańskiego,
- Krynica - Słotwiny, dawna cerkiew pod wezwaniem Opieki NP Marii, obecnie kościół, cmentarz przykościelny, mur, drzewostan,
- Krynica – kaplica na „Dietlówce",
- Krynica – cmentarz z I wojny światowej nr 346 (kwatera na cmentarzu komunalnym),
- Krynica – Park Pułaskiego,
- Krynica – Park Słotwiński z Pijalnią Zdroju „Słotwinka" i pawilonem parkowym,
- Krynica – Park Zdrojowy oraz obiekty: pijalnia „Jan Józef" na Janówce, ławka, pomnik Kraszewskiego, Dietla, Mickiewicza, figura MB,
- Krynica – „Dworzec Zdrojowy" (Stary Dom Zdrój), Krynica – dawna pijalnia wód mineralnych,
- Krynica – pensjonat „Wisła"" Bulwary Dietla 1,
- Krynica – pensjonat „Góral" i dom obok, Bulwary Dietla,
- Krynica – willa „Zofia" Bulwary Dietla 4,
- Krynica – pensjonat „Biały Orzeł" Bulwary Dietla 7,
- Krynica – willa „Witoldówka" Bulwary Dietla 10,
- Krynica – willa „Biała Róża" Bulwary Dietla 12,
- Krynica – willa „Kosynier" Bulwary Dietla 15,
- Krynica – willa „Węgierska Korona" Bulwary Dietla 18,
- Krynica – willa „Romanówka" Bulwary Dietla 19,
- Krynica – dom „Józefa" ul. Cicha 10,
- Krynica – willa z ogrodem, ul. Kiepury 12,
- Krynica – willa „Szczerbiec" ul. Kościuszki 26,
- Krynica – willa „Kościuszko" ul. Kościuszki 36,
- Krynica – willa „Zegar" ul. Kościuszki 38,
- Krynica – willa „Orlęta" ul. Kościuszki 40,
- Krynica – willa „Karpacka" ul. Kościuszki 58,
- Krynica – willa „Krakus" ul. Kraszewskiego 12,
- Krynica – willa „Pod Zieloną Górką" ul. Nowotarskiego 5,
- Krynica – Łazienki Mineralne ul. Nowotarskiego 7,
- Krynica – Łazienki Borowinowe ul. Nowotarskiego 9,
- Krynica – willa „Urszula", ul. Piłsudskiego 17,
- Krynica – willa „Marta", ul. Piłsudskiego 46,
- Krynica – willa „Kamelia" ul. Piłsudskiego 48,
- Krynica – willa „Janina", ul. Piłsudskiego 63,
- Krynica – willa „Dwór" ul. Pułaskiego 14,
- Krynica – willa ,,Kasztelanka" ul. Pułaskiego 33,
- Krynica – sanatorium „Patria", ul. Pułaskiego 35,
- Krynica- budynek PTTK ul. Zdrojowa 32,
- Mochnaczka Niżna – cerkiew obecnie kościół parafialny pod wezwaniem św. Michała Archanioła, mur, otoczenie z drzewostanem,
- Mochnaczka Niżna – cerkiew, obecnie kaplica pod wezwaniem NMP z otoczeniem i drzewostanem,
- Muszynka – cerkiew, obecnie kościół filialny pod wezwaniem św. Jana, drzewostan w obrębie ogrodzenia,
- Polany – cerkiew pod wezwaniem św. Michała Archanioła, obecnie kościół filialny,
- Polany – zagroda regionalna nr 46,
- Tylicz – kościół parafialny pod wezwaniem świętego Piotra i Pawła,
- Tylicz – cerkiew pod wezwaniem świętego Kosmy i Damiana, obecnie kościół pomocniczy, otoczenie, drzewostan,
- Piorunka – cerkiew pod wezwaniem świętego Kosmy i Damiana, obecnie kościół filialny.

PROJEKT

2.6. Pozycja rozwojowy gminy Krynicy-Zdroju na tle powiatu i województwa

Tabela 1. Porównanie wskaźników charakteryzujących analizowane zjawiska w 2015 roku

Wskaźnik	Krynica-Zdrój	woj. małopolskie	powiat nowosądecki
Gęstość zaludnienia	**116**	222	137
Współczynnik obciążenia demograficznego	**61,5**	60,1	60,5
Kobiety na 100 mężczyzn	**108**	106	101
Przyrost naturalny na 1 tys. ludności	**2,2**	1,0	4,8
Saldo migracji na pobyt stały na 1 tys. ludności[8]	**-6,0**	0,9	-1,1
Współczynnik skolaryzacji brutto – szkoły podstawowe	**86,12**	88,87	86,46
Współczynnik skolaryzacji brutto – szkoły gimnazjalne	**95,45**	97,29	93,21
Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	**0,79**	1,11	1,84
Porady lekarskie ogółem na 1 mieszkańca	**4,1**	4,0	3,4
Ludność na 1 aptekę (w tys.)	**2,4**	3,0	4,9
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego (%)[8 9]	**9,0**	6,4	12,2
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku[8]	**40,2**	30,7	47,5
Ludność na 1 placówkę biblioteczną (w tys.)	**3,4**	4,4	3,6
Księgozbiór bibliotek na 1 000 ludności	**4 857,2**	3 271,4	3 523,8
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności	**270**	197	153
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	**18,3**	15,0	17,4
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	**7,7**	5,7	7,6
Udział pracujących mężczyzn na terenie gminy	**43,3**	48,8	50,8
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	**1 214**	1 079	725
Lesistość[10]	**56,4**	28,7	43,9
Udział ludność korzystająca z oczyszczalni w ludności ogółem	**94,0**	64,6	38,2
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności – wodociąg[8]	**79,7**	80,5	50,9
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności – kanalizacja[8]	**85,1**	59,8	35,9
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na 100 km^2 [8]	**94,3**	89,0	55,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m^2) [8]	**71,6**	77,6	89,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę[8]	**25,8**	26,1	22,2
Mieszkania na 1 000 mieszkańców[8]	**359,9**	336,1	248,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Jeżeli wskaźnik negatywnie odbiega od średniej dla województwa małopolskiego jest zaznaczany kolorem czerwonym.

[8] Dane dla 2014 roku
[9] Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem.
[10] Wskaźnik lesistości (lesistość) – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

PROJEKT

3. METODOLOGIA WYBORU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opracowano diagnozę, która została przeprowadzona na podstawie wiarygodnych i mierzalnych danych pozyskanych z: Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju i jednostek organizacyjnych m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju, Biblioteki Publicznej w Krynicy-Zdroju, Straży Miejskiej Krynicy-Zdroju, Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu, Głównego Urzędu Statystycznego, Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu.

Dla przestrzennego określenia problemów i potencjałów wyznaczono **jednostki urbanistyczne** zgodne z okręgami wyborczymi do samorządu w mieście, a na wsi partu podział na sołectwach. Jest to podział naturalny dla mieszkańców gminy, obejmuje tereny zamieszkałe, mające podobną charakterystykę i zbliżoną liczbę ludności. Podział ten umożliwia przeprowadzenie analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego.

Rysunek 7. Jednostki urbanistyczne w gminie Krynicy-Zdroju

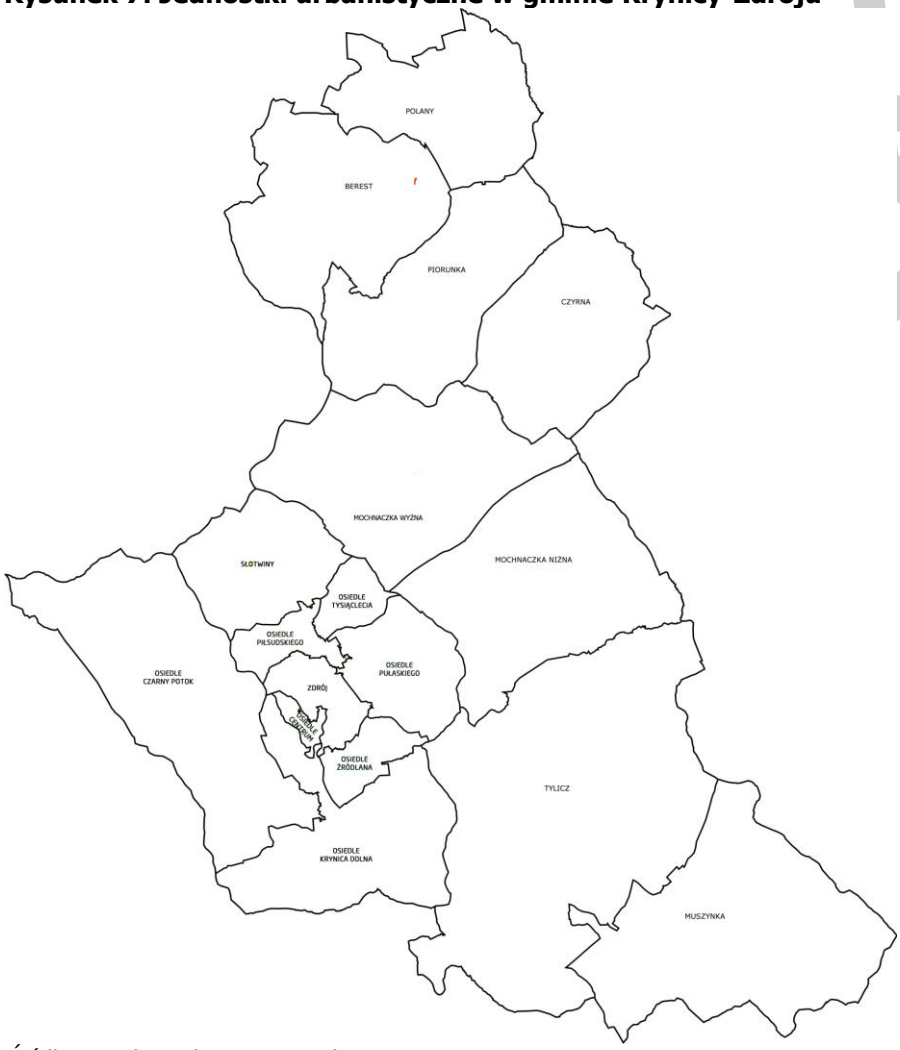

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju

Tabela 2. Granice jednostek urbanistycznych w Krynicy-Zdroju

Nr obszaru	Nazwa jednostki urbanistycznej	Granice jednostki
1	Osiedle Krynica Dolna,	Świętego Włodzimierza, Graniczna, Halna, Krótka, Nadbrzeżna, Mikołaja Reja, Wiejska, Zawodzie, Józefa Ignacego Kraszewskiego – nr od 71 i od 92 do końca
2	Osiedle Czarny Potok	Czarny Potok, Ludowa, Władysława Reymonta

3	Osiedle Centrum	Polna, Rzeźniana, Księdza Władysława Gurgacza, Józefa Ignacego Kraszewskiego – nr od 1 do 69 i od 2 do 90
4	Osiedle Źródlana	Źródlana
5	Osiedle Pułaskiego	Gen. Władysława Andersa, Jana Kiepury, Leśna, Aleja Nikifora Krynickiego, Kazimierza Pułaskiego, Prof. Henryka Świdzińskiego, Wysoka, Zieleniewskiego
6	Osiedle Piłsudskiego	Cicha, Jarosława Dąbrowskiego, Kościelna, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Podgórna, Park Sportowy im. Dr Juliana Zawadowskiego, Zielona, Park im. Romana Nitribitta
7	Osiedle Tysiąclecia	Aleja Tysiąclecia, Tysiąclecia, Jastrzębia, Ks. Jerzego Popiełuszki, Wspólna
8	Słotwiny	Jaworowa, Sądecka, Słotwińska, Stara Droga
9	Zdrój	Aleja im. Leona Nowotarskiego, Bulwary Dietla, Henryka Ebersa, Tadeusza Kościuszki, Piękna, Słoneczna, Szkolna, Zamkowa, Zdrojowa
10	Berest	Berest
11	Czyrna	Czyrna
12	Mochnaczka Niżna	Mochnaczka Niżna
13	Mochnaczka Wyżna	Mochnaczka Wyżna
14	Muszynka	Muszynka
15	Piorunka	Piorunka
16	Polany	Polany
17	Tylicz	Tylicz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

Biorąc pod uwagę, że rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć poprawie jakości życia mieszkańców, uznano, że kwestie społeczne mają kluczowe i nadrzędne znaczenie dla wyznaczania obszaru zdegradowanego. Dla wyznaczonego obszaru przeprowadzono diagnozę wskaźników opisujących negatywne zjawiska społeczne takie jak: zakres korzystania z pomocy społecznej, ubóstwo, przestępczość, niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, niewielka dostępność podstawowych usług w dziedzinie oświaty, zdrowia, kultury.

W celu wskazania obszaru wymagającego rewitalizacji, na podstawie szeregu wskaźników opisujących problemy społeczne zbudowano tak zwany **wskaźnik syntetyczny**.

Pierwszym etapem budowy wskaźnika syntetycznego jest normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali tzw. skali niemianowanej, czyli nie związanej z jednostką miary. Jest to zabieg konieczny z punktu widzenia poprawności obliczeń, ponieważ dzięki niemu różne rozpiętości zmiennych nie będą sztucznie nadawały wagi, czynnikom przyjmującym wartość z wyższych przedziałów. W trakcie normalizacji zmiennych przekształcono również destymulanty w stymulanty. Jako stymulanty, na potrzeby wskazania obszarów zdegradowanych, przyjęte zostały zmienne, których wyższa wartość wstępowała w obszarach gminy kwalifikujących się jako obszary zdegradowane (np. liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców). Natomiast destymulantami były zmienne, których niższa wartość oznaczała bardziej problemowy obszar (np. liczba przedsiębiorstw na 1 000 mieszkańców). Obliczeń dokonano według następujących wzorów:

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_i\{x_{ij}\}}{\max_i\{x_{ij}\} - \min_i\{x_{ij}\}} \text{ dla stymulant}$$

$$z_{ij} = \frac{\max_i\{x_{ij}\} - x_{ij}}{\max_i\{x_{ij}\} - \min_i\{x_{ij}\}} \text{ dla destymulant}$$

gdzie:
Xij – to wartość *i*-tego obszaru (np. sołectwo) dla *j*-tej zmiennej,
Zij – to zmienna po normalizacji.

PROJEKT

Syntetyczną miarę, odzwierciedlającą sytuację obszarów w poszczególnych zakresach, utworzono przy użyciu metody sum standaryzowanych. Metoda sum standaryzowanych należy do grupy metod bezwzorcowych porządkowania liniowego, zgodnego ze wzorem:

$$S_i = \sum_{j=1}^{k} Z_{ij} \text{ i = 1 ,..., } n$$

Wskaźnik sum standaryzowanych został skonstruowany na bazie wskaźników cząstkowych zaprezentowanych w rozdziale 3. Wskaźniki cząstkowe zsumowano, wszystkie wskaźniki cząstkowe pozostawione w modelu miały tą samą wagę równą 1.

Dla każdego obliczonego dla jednostki urbanistycznej wskaźnika syntetycznego, zasadniczo daną referencyjną jest średni wskaźnik sum standaryzowanych dla całej gminy, obliczony jako średnia arytmetyczna wskaźników syntetycznych dla jednostek.

Najwyższe wartości obliczonego wskaźnika sumarycznego oznaczają największą koncentrację negatywnych zjawisk społecznych na tych obszarach. Za obszar objęty kryzysem społecznym uznano wszystkie jednostki, w których wartość wskaźnika sumarycznego była wyższa niż zmienna referencyjna, w tym przypadku wartość średnia wskaźnika syntetycznego dla zjawisk społecznych.

Jednostki urbanistyczne, dla których **społeczny** wskaźnik syntetyczny będzie miał wyższą wartość niż wartość średnia dla gminy, mogą być potencjalnie uznane za zdegradowane, pod warunkiem występowania w nich dodatkowo co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk techniczno-środowiskowych:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;
- technicznych – w szczególności złego stanu obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, przede wszystkim w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Analizy zjawisk techniczno-środowiskowych dokonano w oparciu o: czynniki techniczne, środowiskowe, gospodarcze, przestrzenne i techniczne. Analogicznie, jak w przypadku zjawisk społecznych, został skonstruowany wskaźnik syntetyczny, a wskaźniki cząstkowe, poddano standaryzacji. Otrzymano sumaryczny wskaźnik czynników techniczno-środowiskowych, który określał koncentrację zjawisk negatywnych.

Ostatnim etapem diagnozy było wskazanie obszaru zdegradowanego, który wykazuje kumulację negatywnych zjawisk społecznych, a dodatkowo w analizowanych czynnikach techniczno-środowiskowych wykazuje nagromadzenie negatywnych cech. Na bazie wcześniej obliczonych wskaźników sum standaryzowanych skonstruowano **wskaźnik degradacji obszaru,** wyliczony jako suma dwóch wcześniej uzyskanych wskaźników.

PROJEKT

4. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, PRZESTRZENNE, ŚRODOWISKOWE I TECHNICZNE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH

Przedmiotem niniejszego rozdziału jest analiza czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-środowiskowych gminy Krynicy-Zdroju i wskazanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy. Analizy dokonano zgodnie z zaleceniami wynikającymi z *Ustawy rewitalizacyjnej*, to znaczy w pierwszej kolejności dokonano pogłębionej analizy zjawisk społecznych, w tym w szczególności związanych z poziomem bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji, niskiego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym czy kulturalnym. Ponadto przeanalizowano zjawiska techniczno-środowiskowe (gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe). Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych z jednoczesnym występowaniem jednego lub więcej negatywnych zjawisk w pozostałych obszarach pozwoliła wskazać i wyznaczyć obszar o największej kumulacji zjawisk kryzysowych.

4.1. Diagnoza zjawisk społecznych

Diagnoza uwarunkowań społecznych w gminie Krynicy-Zdroju opierała się na zestawie wskaźników dotyczących:

- czynników związanych z ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- czynników bezpieczeństwa;
- czynników demograficznych;
- aktywności mieszkańców.

4.1.1. Czynniki związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Do analizy wykorzystano 10 wskaźników udostępnionych przez Ośrodek Pomoc Społecznej w Krynicy-Zdroju, które najlepiej opisują sytuację społeczną w Krynicy-Zdroju. Diagnoza uwzględniała wpływ wszystkich zmiennych, natomiast komentarz analityczny koncentruje się na kluczowych wskaźnikach.

W latach 2011-2015 liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców wahała się od 1,58 do 15,12. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przeliczona na jednego mieszkańca, mówi o skali tego zjawiska i obrazuje sytuację materialno-bytową ludności danej jednostki urbanistycznej. W całym badanym okresie negatywnie pod względem omawianego wskaźnika wyróżniały się następujące jednostki: Muszynka, Mochnaczka Niżna, a w latach 2011-2013 dodatkowo Osiedla: Centrum i Piłsudskiego.

PROJEKT

Wykres 22. Liczba korzystających z pomocy społ. na 100 mieszkańców

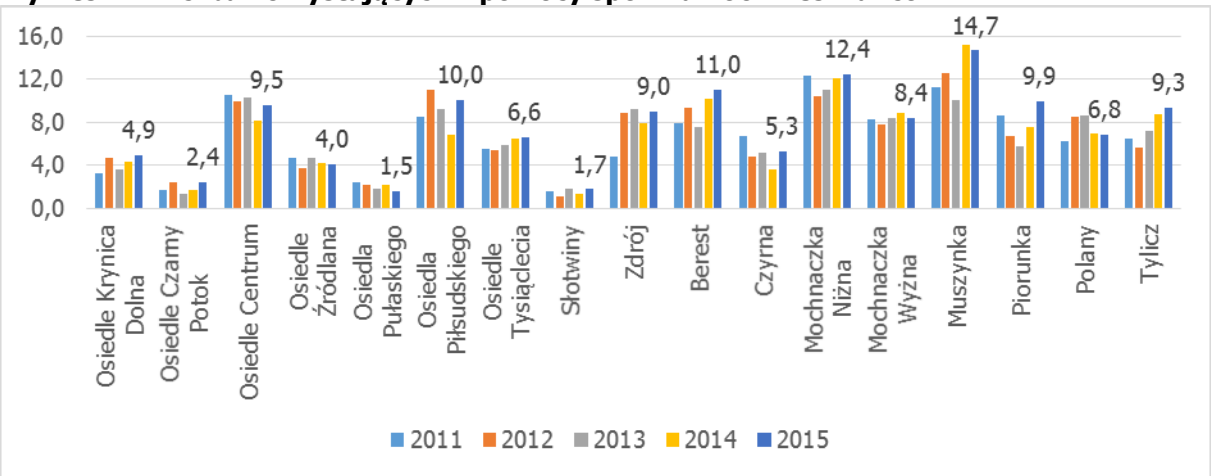

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

Jednocześnie należy podkreślić, iż w odniesieniu do całej gminy najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej jest: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo. Natomiast najrzadziej powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Krynicy-Zdroju jest potrzeba ochrony macierzyństwa, przemoc czy niebieska karta.

Osoby mające status bezrobotnych nie są w stanie zapewnić gospodarstwu stałego źródła dochodu z pracy zarobkowej, co może przekładać się na kondycję finansową wszystkich członków danego gospodarstwa domowego. W przypadku liczby korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 osób w wieku produkcyjnym w roku 2015 największą wartość tego wskaźnika odnotowano w jednostkach urbanistycznych: Osiedle Centrum, Muszynka, Osiedle Źródlana. Natomiast w badanym okresie dla całego obszaru wskaźnik przyjmował wartości od 0 do 4,49.

Wykres 14. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 osób w wieku produkcyjnym

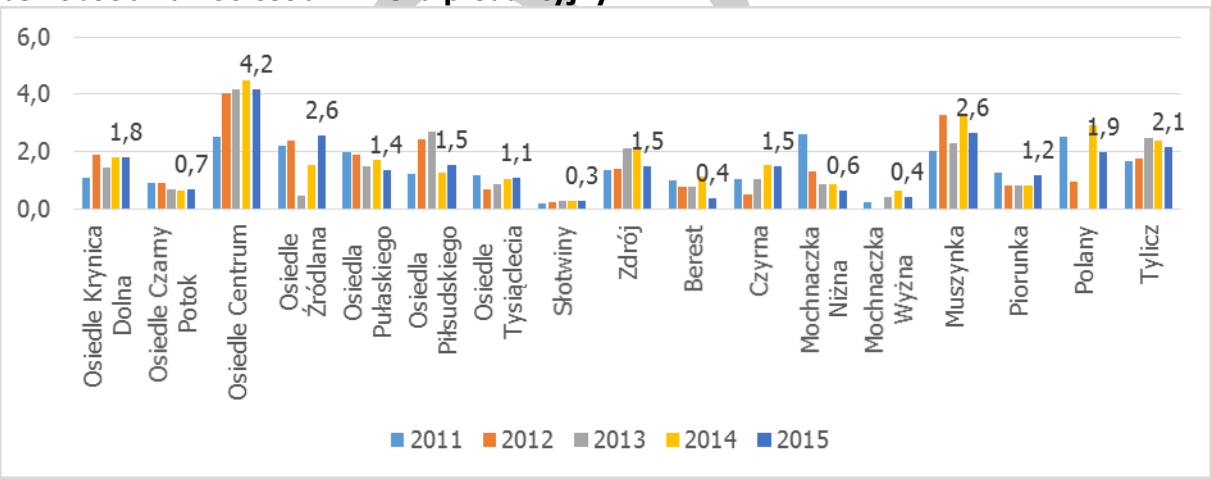

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

Długotrwała i ciężka choroba członka gospodarstwa domowego dezorganizuje życie rodziny. Niejednokrotnie w związku z podjęciem opieki nad taką osobą, członek rodziny zmuszony jest częściowo lub w całości zrezygnować z pracy zarobkowej. Ponadto osoby przewlekle chore mogą wymagać dodatkowo specjalistycznych zabiegów medycznych oraz drogich lekarstw, które istotnie obciążają budżet gospodarstwa domowego. W latach 2011-2015 liczba osób korzystających z tego powodu ze środków pomocy społecznej na 100 mieszkańców wahała się od 0,0 do 2,43. W całym badanym okresie negatywnie pod względem omawianego wskaźnika wyróżniały się rejony: Piorunki, Osiedla Centrum, Osiedla Źródlana oraz Osiedla Piłsudskiego.

Wykres 23. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej i ciężkiej choroba na 100 mieszkańców

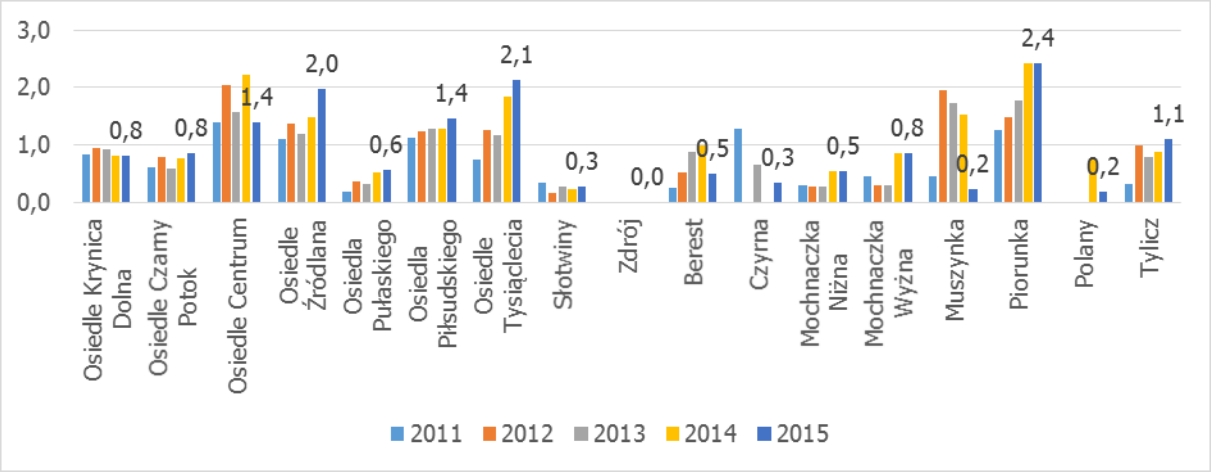

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

Ubóstwo jest pojęciem związanym z niemożliwością zaspokojenia podstawowych potrzeb egzystencjalnych, w przypadkach skrajnego ubóstwa może wystąpić biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. W latach 2011-2015 liczba korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców przyjmowała wartości od 0,0 do 3,73. W całym badanym okresie najwyższe wartości tego wskaźnika wystąpiły w jednostkach: Osiedle Piłsudskiego, Muszynka, Osiedle Centrum (wyjątek rok 2014).

Wykres 24. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców

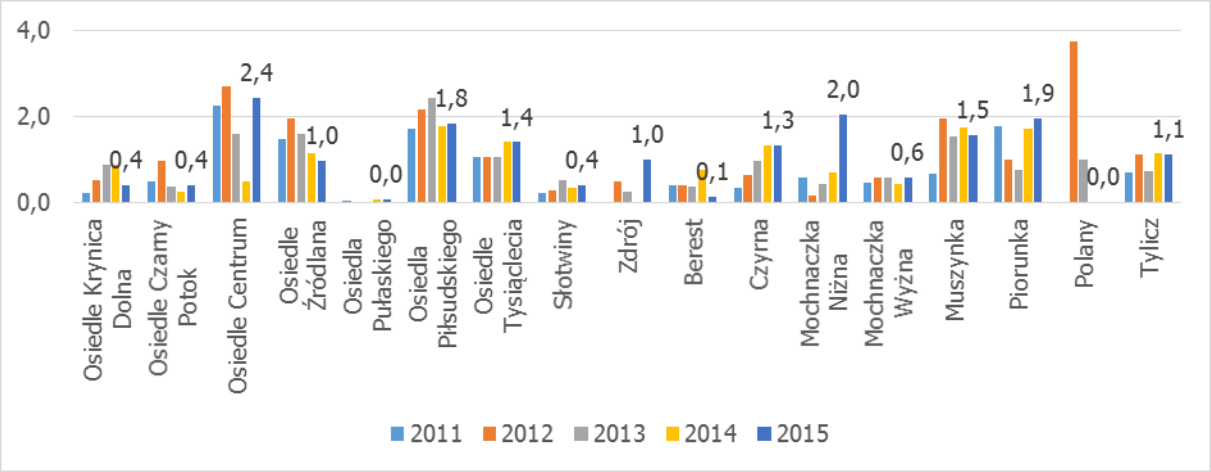

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

Decyzja pozostawienia dziecka w domu, pod opieką członków rodziny może wynikać z różnych przesłanek. Natomiast objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym daje możliwość rodzicom aktywnego powrotu na rynek pracy i podjęcia pracy zarobkowej. W 2015 roku najmniej dzieci korzystało z wychowania przedszkolnego na trenach Mochnaczki Wyżnej i Piorunki.

Wykres 25. Liczba dzieci objętych opieką przedszkolna na jedno dziecko w wieku 3-5 lat w 2015 roku

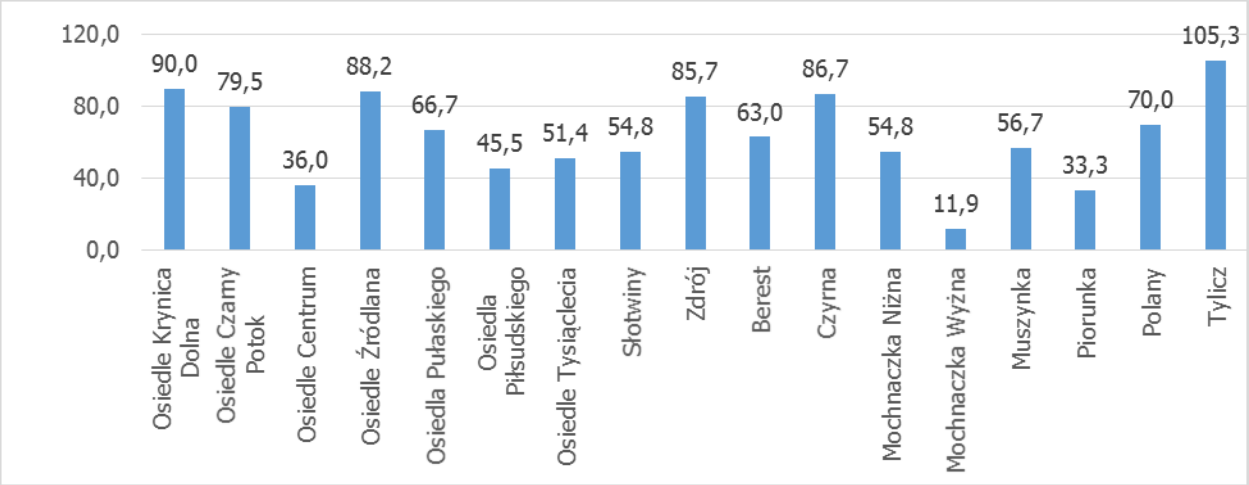

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

W przypadku przyznania przez sąd – mieszkańcowi gminy, który znajduje się w trudnej sytuacji materialnej i mieszkaniowej – mieszkania socjalnego, obowiązek zapewnienia lokalu mieszkaniowego spoczywa na gminie zamieszkania tej osoby. Mieszkanie socjalne jest lokalem wynajmowanym po przystępnej cenie głównie przez urzędy gmin. Czynsz za takie lokum jest kilkukrotnie mniejszy niż za mieszkanie o podobnej wielkości wynajmowane przez agencję mieszkaniową lub od prywatnego właściciela. Wysokość czynszu uzależniona jest od tego, ile właściciel musi wydać, by dostarczyć mieszkańcom wszystkich niezbędnych usług. Utrzymywanie przez gminę mieszkań socjalnych jest dodatkowym obciążeniem budżetu. Oprócz kategorii mieszkania socjalnego pojawia się również kategoria mieszkania komunalnego. Osobą uprawnioną do najmu tego rodzaju lokalu jest osoba w wyjątkowo trudnej sytuacji rodzinnej albo zdrowotnej (spowodowanej niepełnosprawnością lub ciężką, przewlekłą chorobą swoją lub innej osoby z nią zamieszkującej), a także taka, której wyłącznym źródłem dochodu jej gospodarstwa domowego jest emerytura, świadczenie przedemerytalne albo świadczenie z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji. Zyska ona prawo najmu mieszkania komunalnego także wtedy, gdy nie będzie spełniać tzw. kryterium metrażowego, ustalonego na sześć m kw. powierzchni mieszkalnej na osobę w gospodarstwie domowym. Podobnie jak w przypadku mieszkań socjalnych są one dodatkowym zobowiązaniem finansowych gminy, a ich kumulacja na pewnym obszarze może sugerować złą kondycję finansową mieszkańców tego terenu. Wskaźniki dotyczące lokali komunalnych i socjalnych są ostatnimi analizowanymi z grupy czynników związanych z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W 2015 roku najwyższe wartości wskaźników dotyczących liczby mieszkań socjalnych i komunalnych na 100 mieszkańców odnotowano w Osiedlach: Centrum i Źródlana.

PROJEKT

Wykres 26. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców w 2015 roku

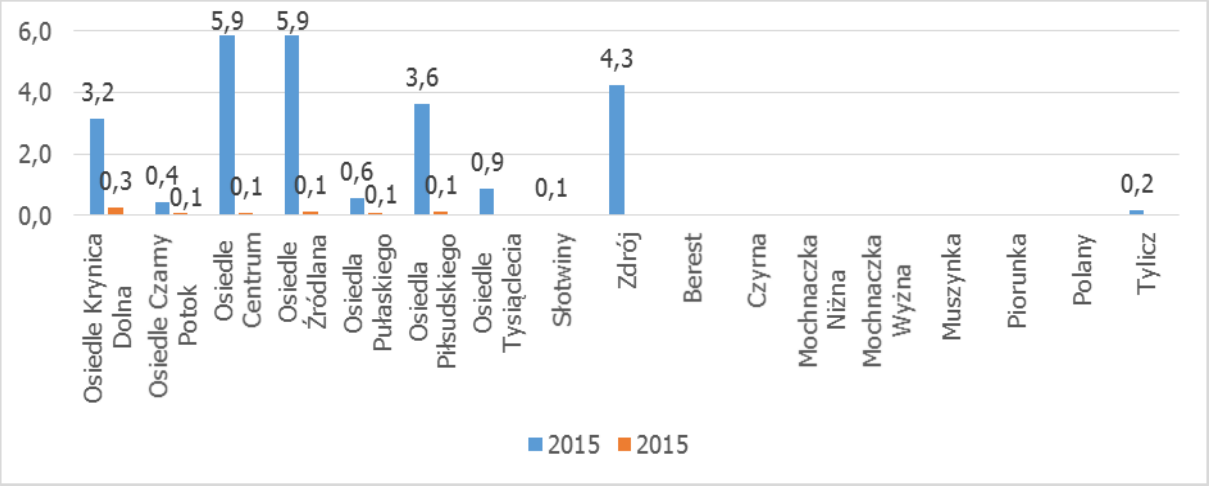

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

PROJEKT

Tabela 3. Wskaźniki z zakresu społecznego - czynniki związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Jednostka urbanistyczna	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców					Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców					Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym					Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	3,25	4,61	3,57	4,25	4,89	0,22	0,16	0,22	0,49	0,22	1,06	1,87	1,45	1,78	1,79	0,88	0,93	0,97	0,82	1,14
Osiedle Czarny Potok	1,72	2,37	1,37	1,68	2,41	0,29	0,17	0,21	0,17	0,08	0,88	0,90	0,68	0,63	0,66	0,62	0,71	0,50	0,54	0,97
Osiedle Centrum	10,48	9,93	10,24	8,16	9,51	0,28	0,37	0,37	0,28	0,47	2,53	4,02	4,17	4,49	4,16	1,21	0,93	1,38	1,11	1,40
Osiedle Źródlana	4,62	3,71	4,65	4,16	4,02	0,26	0,26	0,47	0,47	0,55	2,18	2,36	0,44	1,53	2,57	0,90	0,65	1,00	1,41	1,23
Osiedla Pułaskiego	2,41	2,10	1,76	2,15	1,52	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	1,98	1,89	1,48	1,70	1,36	0,36	1,00	0,65	0,98	1,04
Osiedla Piłsudskiego	8,45	10,94	9,24	6,78	10,00	0,11	0,11	0,23	0,00	0,00	1,20	2,41	2,68	1,28	1,51	1,35	1,47	1,73	1,29	1,33
Osiedle Tysiąclecia	5,44	5,36	5,81	6,44	6,62	0,42	0,21	0,21	0,00	0,00	1,16	0,66	0,85	1,04	1,06	0,94	1,05	1,59	1,83	2,03
Słotwiny	1,58	1,04	1,77	1,29	1,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,17	0,25	0,25	0,26	0,26	0,38	0,55	0,61	0,62	0,50
Zdrój	4,82	8,87	9,18	7,84	9,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	1,36	1,40	2,10	2,14	1,49	0,23	0,24	0,72	1,47	0,75
Berest	7,87	9,28	7,56	10,11	10,99	0,00	0,13	0,12	0,12	0,00	0,97	0,76	0,75	1,13	0,37	0,38	0,89	0,87	0,99	0,36
Czyrna	6,67	4,81	5,16	3,63	5,30	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	1,02	0,51	1,03	1,54	1,50	0,32	0,32	0,65	0,66	0,66
Mochnaczka Niżna	12,29	10,43	11,02	12,09	12,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,62	1,28	0,85	0,84	0,63	1,13	0,42	0,54	0,54	0,94
Mochnaczka Wyżna	8,20	7,78	8,37	8,90	8,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,43	0,64	0,42	0,44	0,29	0,58	0,86	0,84
Muszynka	11,26	12,55	9,98	15,12	14,73	0,66	0,43	0,43	0,65	0,88	2,00	3,26	2,30	3,28	2,62	0,44	1,95	1,52	1,30	0,22
Piorunka	8,54	6,67	5,78	7,52	9,93	0,25	0,00	0,50	0,24	0,24	1,27	0,82	0,82	0,79	1,19	1,26	0,74	1,26	1,94	1,94
Polany	6,18	8,45	8,59	6,88	6,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,50	0,92	0,00	2,91	1,95	0,40	0,00	0,00	0,00	0,19
Tylicz	6,48	5,66	7,19	8,67	9,32	0,05	0,10	0,21	0,15	0,21	1,65	1,74	2,44	2,35	2,14	0,16	0,21	0,52	0,72	0,52

Jednostka urbanistyczna	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej bądź ciężkiej choroby na 100 mieszkańców					Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców					Liczba osób objętych niebieską kartą na 100 mieszkańców				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	0,83	0,93	0,92	0,82	0,82	0,22	0,49	0,87	0,87	0,38	0,00	0,88	1,35	0,38	0,98
Osiedle Czarny Potok	0,62	0,79	0,58	0,75	0,85	0,49	0,95	0,37	0,25	0,38	0,00	0,08	0,04	0,25	0,46
Osiedle Centrum	1,39	2,04	1,57	2,23	1,40	2,23	2,69	1,57	0,46	2,42	0,74	1,48	2,12	1,39	2,33
Osiedle Źródlana	1,09	1,37	1,20	1,47	1,98	1,47	1,95	1,60	1,14	0,95	0,00	0,13	0,27	0,13	0,48
Osiedla Pułaskiego	0,18	0,36	0,32	0,51	0,57	0,04	0,00	0,00	0,05	0,05	0,00	0,00	0,05	0,05	0,00
Osiedla Piłsudskiego	1,13	1,24	1,27	1,29	1,45	1,69	2,14	2,42	1,75	1,81	0,00	0,23	0,35	0,58	0,12
Osiedle Tysiąclecia	0,73	1,26	1,16	1,83	2,14	1,05	1,05	1,06	1,40	1,39	0,00	0,11	0,42	0,54	0,32

Słotwiny	0,33	0,16	0,28	0,22	0,28	0,22	0,27	0,50	0,34	0,39	0,05	0,00	0,39	0,45	0,11
Zdrój	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,48	0,24	0,00	1,00	0,00	1,20	0,24	1,23	0,25
Berest	0,25	0,51	0,87	0,99	0,48	0,38	0,38	0,37	0,74	0,12	0,00	0,13	0,00	0,25	0,00
Czyrna	1,27	0,00	0,65	0,00	0,33	0,32	0,64	0,97	1,32	1,32	0,00	0,64	0,97	0,33	0,00
Mochnaczka Niżna	0,28	0,28	0,27	0,54	0,54	0,56	0,14	0,41	0,68	2,02	0,00	0,14	0,27	0,27	0,13
Mochnaczka Wyżna	0,44	0,29	0,29	0,86	0,84	0,44	0,58	0,58	0,43	0,56	0,00	0,86	0,00	0,29	0,00
Muszynka	0,44	1,95	1,74	1,51	0,22	0,66	1,95	1,52	1,73	1,54	0,00	0,00	0,22	0,43	1,10
Piorunka	1,26	1,48	1,76	2,43	2,42	1,76	0,99	0,75	1,70	1,94	0,00	0,00	0,25	0,49	0,00
Polany	0,00	0,00	0,00	0,76	0,19	0,00	3,73	0,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,75
Tylicz	0,31	1,00	0,78	0,88	1,09	0,68	1,10	0,73	1,14	1,09	0,21	0,79	0,83	1,39	1,41

Jednostka urbanistyczna	**Liczba mieszkania komunalnych 100 mieszkańców**	**Liczba mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców**	**Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym**
	2015	**2015**	**2015**
Osiedle Krynica Dolna	3,15	0,27	90,00
Osiedle Czarny Potok	0,42	0,08	79,55
Osiedle Centrum	5,87	0,09	36,00
Osiedle Źródlana	5,86	0,14	88,24
Osiedla Pułaskiego	0,57	0,09	66,67
Osiedla Piłsudskiego	3,61	0,12	45,45
Osiedle Tysiąclecia	0,85	0,00	51,35
Słotwiny	0,06	0,00	54,84
Zdrój	4,25	0,00	85,71
Berest	0,00	0,00	62,96
Czyrna	0,00	0,00	86,67
Mochnaczka Niżna	0,00	0,00	54,76
Mochnaczka Wyżna	0,00	0,00	11,90
Muszynka	0,00	0,00	56,67
Piorunka	0,00	0,00	33,33
Polany	0,00	0,00	70,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

PROJEKT

4.1.2. Czynniki bezpieczeństwa

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Przestępczość stanowi ważny czynnik wpływający, na jakość życia mieszkańców. Za zapewnienie bezpieczeństwa na terenie gminy Krynicy-Zdroju odpowiada Policja i Straż Miejska. W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych wykorzystano 3 wskaźniki z zakresu statystyk policyjnych i 2 wskaźniki pochodzące z danych Straży Miejskiej. Podobnie jak w przypadku czynników związanych z ubóstwem i wykluczeniem społeczny, diagnoza uwzględniała wpływ wszystkich zmiennych, natomiast komentarz analityczny koncentruje się na kluczowych wskaźnikach:

- liczbie przestępstw na 100 mieszkańców;
- liczbie kradzieży i rozbojów na 100 mieszkańców;
- liczbie przestępstw w ruchu drogowym na 100 mieszkańców;
- liczbie przyjętych zgłoszeń na 100 mieszkańców;
- liczbie wykroczeń w zakresie porządku publicznego.

Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców pokazuje zagrożenie przestępczością w układzie terytorialnym. Najniższe poczucie bezpieczeństwa w całym badanym okresie mogli mieć mieszkańcy rejonów: Zdroju, Osiedla Piłsudskiego, a w ostatnich dwóch latach również Osiedla Centrum.

Wykres 27. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców

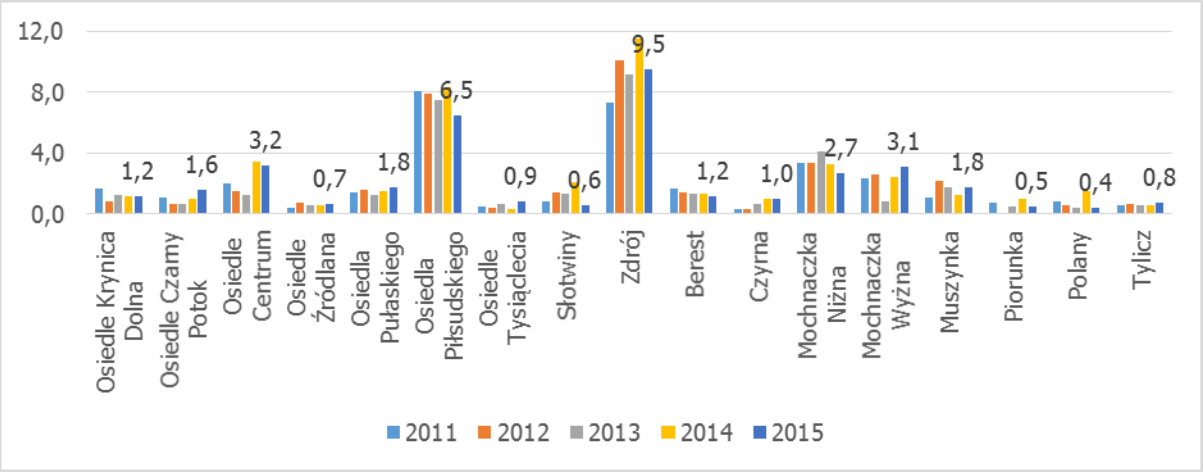

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Nowym Sączu

Kradzież według Kodeksu Karnego jest zaborem cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia. Pod pojęciem zaboru rozumie się fizyczne wyjęcie rzeczy spod władztwa właściciela. Natomiast rozbój jest zaborem cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia przy użyciu jednego z trzech wymienionych sposobów: używając przemocy wobec osoby, grożąc natychmiastowym użyciem przemocy, doprowadzając człowieka do stanu nieprzytomności i bezbronności. Najczęściej przestępstwa tego rodzaju odnotowywano w rejonach: Zdroju i Osiedla Piłsudskiego. Przy czym analizując te dane należy pamiętać, iż obszary o największej liczbie zdarzeń to jednocześnie rejony o największym ruchu turystycznym, a znaczna część przestępstw i wykroczeń jest popełniana nie przez mieszkańców, a przez osoby przyjezdne. Nie zmienia to jednak faktu, iż z punktu widzenia jakości życia mieszkańców – sytuacja w tych jednostkach urbanistycznych jest gorsza, co przekłada się na komfort i jakość życia miejscowej ludności.

Wykres 28. Liczba kradzieży i rozbojów na 100 mieszkańców

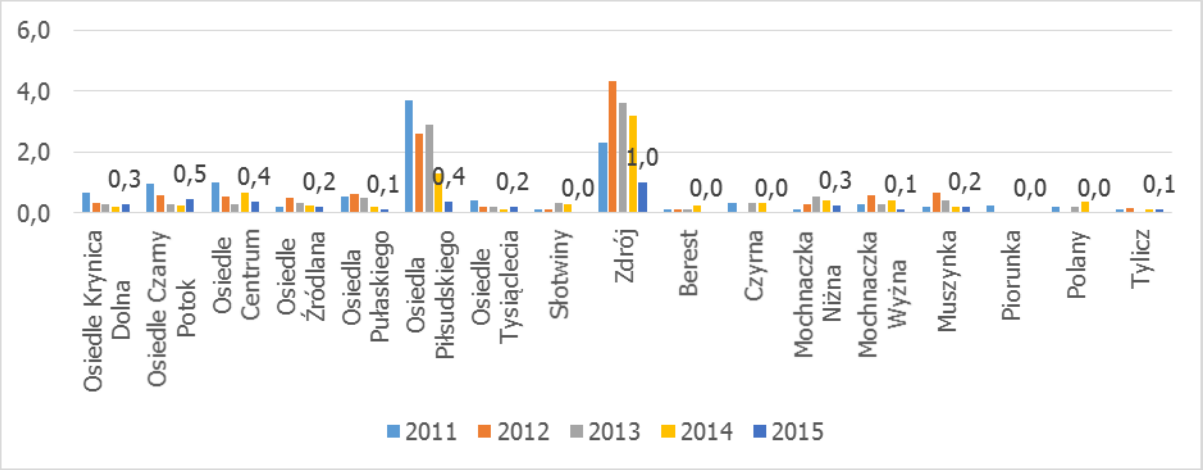

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Nowym Sączu

Przez obszar gminy Krynicy-Zdroju przechodzi droga krajowa 75 oraz dwie drogi wojewódzkie 971 i 981 oraz inne drogi gminne, które generują przestępstwa i wykroczenia związane z ruchem drogowym takie jak wypadki i kolizje. Wypadek drogowy jest zdarzeniem w ruchu drogowym, w którym jeden lub więcej uczestników zostało rannych lub poniosło śmierć. Inną formą wykroczenia, która występuje w ruchu drogowym jest kolizja. Jest to zdarzenie drogowe w wyniku, którego uszkodzeniu uległo jedynie mienie, a nie osoby w nim uczestniczące. Najwięcej przestępstw w ruchu drogowym na 100 mieszkańców w całym analizowanym okresie odnotowano w Zdroju, Osiedlu Piłsudskiego i Mochnaczce Niżnej.

Wykres 29. Liczba kolizji drogowych na 100 mieszkańców

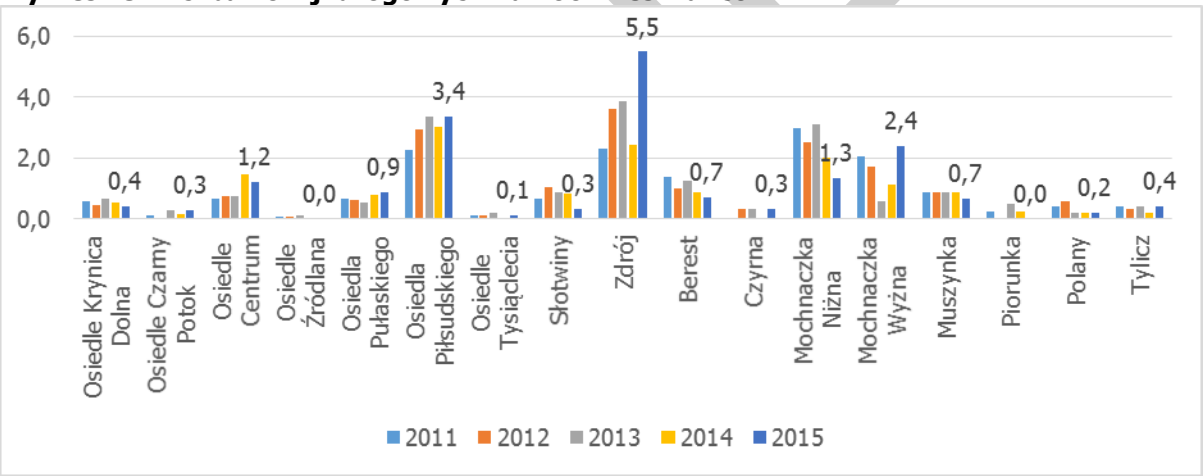

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Nowym Sączu

Wskaźnikiem wiążącym również bezpośrednio z poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców jest liczba przyjętych zgłoszeń straży miejskiej na 100 mieszkańców. W latach 2011-2015 wskaźnik ten przyjmował wartości od 0,28 do 29,74, wartości maksymalne odnotowano dla rejonów: Zdroju, Osiedla Piłsudskiego i Osiedla Centrum, czyli centralnych dzielnic o największym natężeniu ruchu uzdrowiskowo-turystycznego.

Wykres 30. Liczba przyjętych zgłoszeń straży miejskiej na 100 mieszkańców

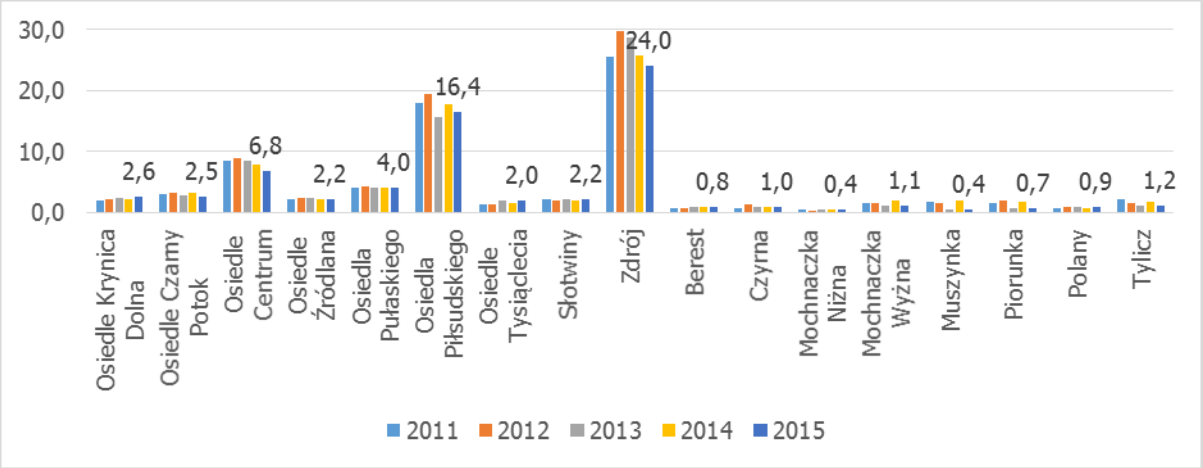

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej Krynicy-Zdroju

Ostatnim wskaźnikiem z zakresu bezpieczeństwa jest liczba wykroczeń w zakresie porządku publicznego na 100 mieszkańców. Jest to suma wykroczeń w zakresie: bezpieczeństwa, porządku publicznego, zachowania czystości i porządku. W analizowanym okresie najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano jednostkach urbanistycznych Zdrój, Osiedle Piłsudskiego i Berest. Także tutaj dwie pierwsze jednostki urbanistyczne to funkcja turystyczno-uzdrowiskowa miasta, co nie zmienia faktu, iż mieszkanie w tym obszarze jest trudne.

Wykres 31. Liczba wykroczeń w zakresie porządku publicznego na 100 mieszkańców

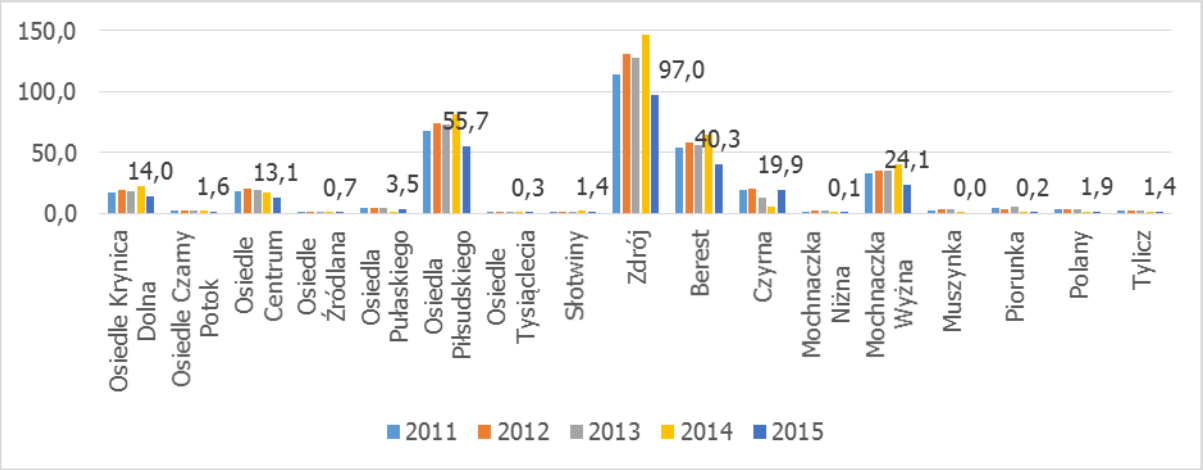

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej Krynicy-Zdroju

Tabela 4. Wskaźniki z zakresu bezpieczeństwa

Jednostka urbanistyczna	Łączna liczba przyjętych zgłoszeń na 100 mieszkańców					Wykroczenia w zakresie porządku publicznego na 100 mieszkańców					Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców					Kradzieże i rozboje[11] na 100 mieszkańców					Przestępstwa drogowe na 100 mieszkańców				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	2,0	2,3	2,4	2,1	2,6	17,8	19,2	18,8	22,3	14,0	1,7	0,8	1,2	1,2	1,2	0,7	0,3	0,3	0,2	0,3	0,6	0,4	0,6	0,5	0,4
Osiedle Czarny Potok	3,0	3,3	2,9	3,3	2,5	2,2	2,4	2,3	2,3	1,6	1,1	0,7	0,7	1,0	1,6	0,9	0,6	0,3	0,3	0,5	0,1	0,0	0,3	0,2	0,3
Osiedle Centrum	8,5	8,9	8,4	7,8	6,8	18,6	20,3	19,0	17,3	13,1	2,0	1,5	1,3	3,4	3,2	1,0	0,6	0,3	0,6	0,4	0,6	0,7	0,7	1,5	1,2
Osiedle Źródlana	2,2	2,3	2,4	2,2	2,2	1,2	1,4	1,1	0,6	0,7	0,4	0,7	0,6	0,6	0,7	0,2	0,5	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Osiedla Pułaskiego	4,0	4,3	4,1	4,1	4,0	4,6	5,2	4,8	0,5	3,5	1,4	1,6	1,3	1,5	1,8	0,5	0,6	0,5	0,2	0,1	0,7	0,6	0,6	0,8	0,9
Osiedla Piłsudskiego	18,0	19,4	15,7	17,6	16,4	68,0	74,0	73,6	81,4	55,7	8,1	7,9	7,5	8,3	6,5	3,7	2,6	2,9	1,3	0,4	2,3	2,9	3,3	3,0	3,4
Osiedle Tysiąclecia	1,3	1,4	1,9	1,5	2,0	0,5	0,4	0,6	0,4	0,3	0,5	0,4	0,6	0,3	0,9	0,4	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1
Słotwiny	2,2	2,0	2,1	2,0	2,2	1,8	1,9	1,9	2,1	1,4	0,9	1,4	1,4	2,1	0,6	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0	0,7	1,0	0,9	0,8	0,3
Zdrój	25,5	29,7	28,7	25,7	24,0	114,4	130,5	128,0	146,6	97,0	7,3	10,1	9,2	11,5	9,5	2,3	4,3	3,6	3,2	1,0	2,3	3,6	3,9	2,5	5,5
Berest	0,8	0,6	0,9	1,0	0,8	53,7	58,4	56,1	64,9	40,3	1,6	1,4	1,4	1,4	1,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	1,4	1,0	1,2	0,9	0,7
Czyrna	0,6	1,3	1,0	1,0	1,0	19,0	20,8	13,5	5,3	19,9	0,3	0,3	0,6	1,0	1,0	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3
Mochnaczka Niżna	0,6	0,3	0,4	0,4	0,4	2,0	2,9	2,6	0,3	0,1	3,4	3,3	4,1	3,3	2,7	0,1	0,3	0,5	0,4	0,3	3,0	2,5	3,1	2,0	1,3
Mochnaczka Wyżna	1,6	1,4	1,2	2,0	1,1	33,1	34,9	35,2	40,2	24,1	2,3	2,6	0,9	2,4	3,1	0,3	0,6	0,3	0,4	0,1	2,0	1,7	0,6	1,1	2,4
Muszynka	1,8	1,5	0,4	1,9	0,4	2,6	3,9	3,5	1,3	0,0	1,1	2,2	1,7	1,3	1,8	0,2	0,6	0,4	0,2	0,2	0,9	0,9	0,9	0,9	0,7
Piorunka	1,5	2,0	0,8	1,7	0,7	4,8	3,7	6,0	1,5	0,2	0,8	0,0	0,5	1,0	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,5	0,2	0,0
Polany	0,6	1,0	1,0	0,8	0,9	3,8	4,1	3,5	1,1	1,9	0,8	0,6	0,4	1,5	0,4	0,2	0,0	0,2	0,4	0,0	0,4	0,6	0,2	0,2	0,2
Tylicz	2,1	1,5	1,2	1,7	1,2	2,3	2,6	2,2	1,3	1,4	0,6	0,6	0,6	0,6	0,8	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4	0,3	0,4	0,2	0,4

[11] Obejmuje kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem, rozbój, wymuszenie rozbójnicze

4.1.3. Czynniki demograficzne

Ze względu na szeroko dyskutowane problemy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa w analizie zjawisk społecznych uwzględniono również dwa wskaźniki z tej dziedziny: wskaźnik obciążenia demograficznego oraz udziału osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców. Pierwszy z nich wskazuje na niekorzystną tendencję nadmiernego obciążenia ludności w wieku produkcyjnym w rejonie: Osiedla Tysiąclecia, Osiedla Źródlana i Piorunki.

Wykres 32. Wskaźnik obciążenia demograficznego

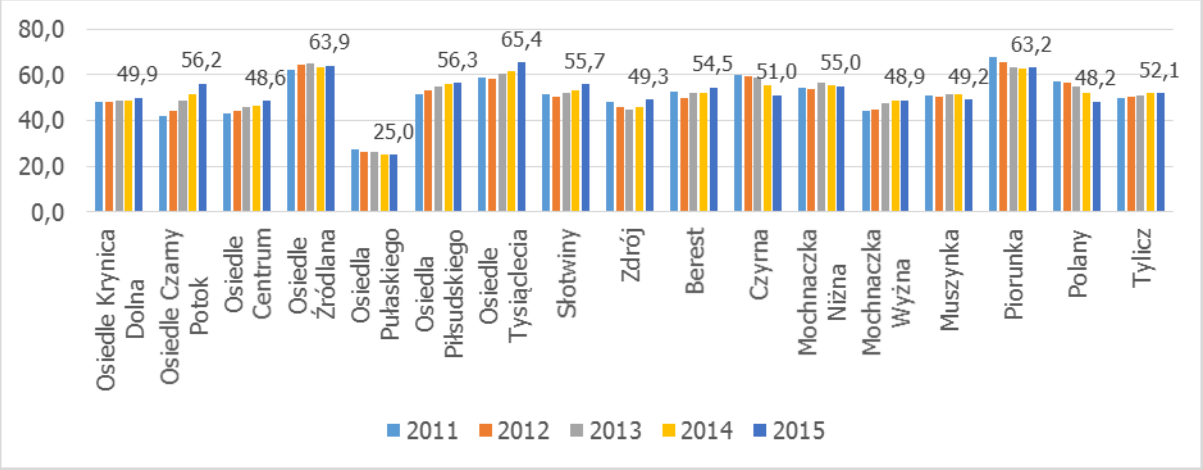

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

Drugi wskaźnik, tj. zwiększający się udział osób starszych, które w przyszłości mogą wymagać odpowiednio dostosowanych placówek do swoich potrzeb, najwyższe wartości przyjmuje w jednostkach: Osiedle Źródlana, Osiedla Tysiąclecia, Osiedla Piłsudskiego.

Wykres 33. Współczynnik starości

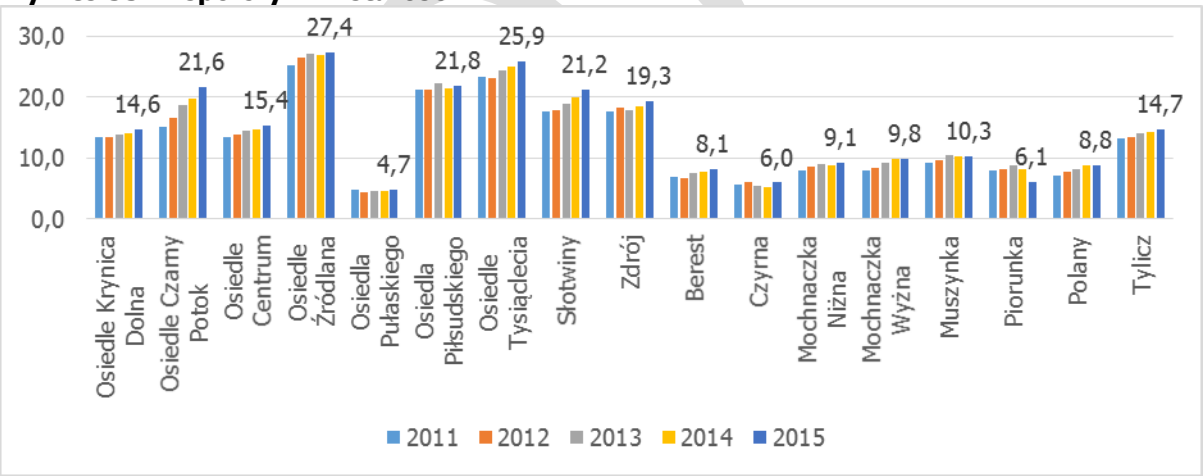

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.1.4. Aktywność mieszkańców

Aktywność społeczności lokalnej może mieć istotny wpływ na zmiany zachodzące w ich otoczeniu. Jednym z przejawów aktywności mieszkańców jest liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, reprezentowana przez wskaźnik liczby NGO na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten można interpretować, jako współczynnik aktywności społeczeństwa obywatelskiego – im większa liczba jednostek tego rodzaju, tym bardziej aktywna jest lokalna społeczność. Ze względu na cel analizy (wytypowanie obszarów wymagających rewitalizacji) istotne jest wskazanie jednostek o najniższych wartościach omawianego wskaźnika. W gminie Krynicy-Zdroju – w pierwszej kolejności jest to Osiedle Tysiąclecia (brak organizacji pozarządowych), a następnie sołectwa Tylicz i Berest.

Rysunek 8. Liczba NGO według rejestru powiatowego na 100 mieszkańców w 2015 roku

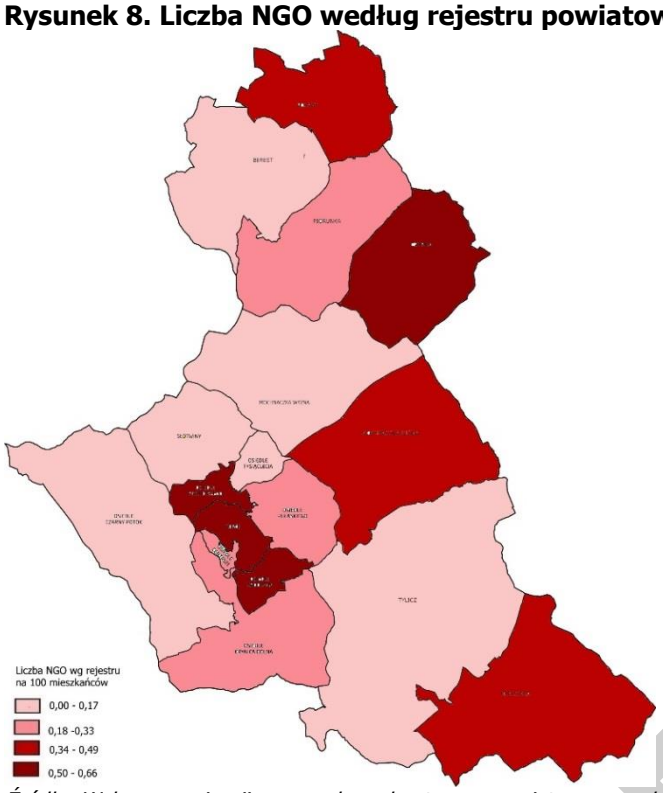

Źródło: Wykaz organizacji pozarządowych z terenu powiatu nowosądeckiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu

Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywatela w życiu publicznym, dostępną dla każdego uprawnionego, jest głosowanie w wyborach. Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w wyborach samorządowych, które miały miejsce w 2014 roku w poszczególnych rejonach pozwoliła wskazać obszary gminy z najmniejszą aktywnością mieszkańców w tym zakresie na terenie jednostek: Muszynka, Mochnaczka Niżna i Osiedle Centrum.

Rysunek 9. Frekwencja wyborcza w 2014 roku

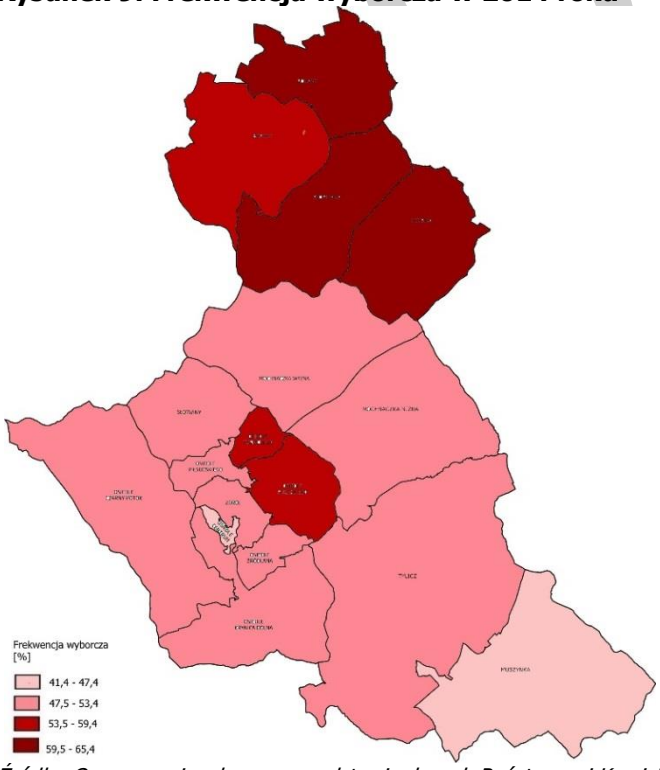

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

PROJEKT

Ostatnim ze wskaźników opisujących aktywność mieszkańców jest liczba aktywnych czytelników korzystających z bibliotek publicznych z danego rejonu. Analizując ten wskaźnik można stwierdzić, że najmniej aktywni są mieszkańcy jednostek: Mochnaczka Wyżna, Mochnaczka Niżna i Czyrna. Najniższy poziom czytelnictwa można zauważyć w jednostkach urbanistycznych znacznie oddalonych od najbliższej placówki bibliotecznej.

Rysunek 10. Liczba zapisanych czytelników do biblioteki z danego rejonu na 100 mieszkańców

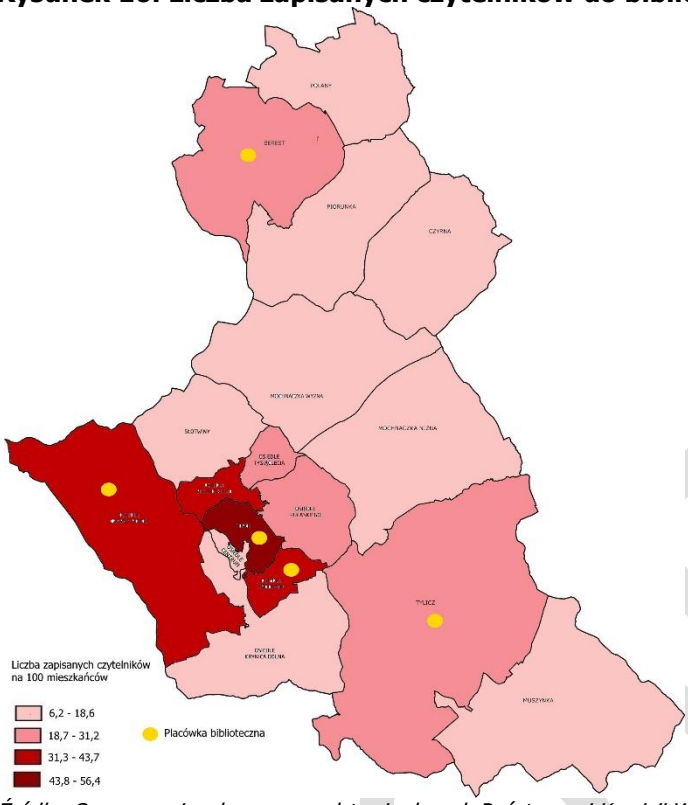

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 5. Wskaźniki z zakresu czynników demograficznych

Jednostka urbanistyczna	Wskaźnik obciążenia demograficznego					Udział osób starszych				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	48,20	48,37	48,95	48,66	49,88	13,45	13,50	13,75	14,00	14,63
Osiedle Czarny Potok	42,21	44,31	48,64	51,27	56,17	15,02	16,64	18,79	19,82	21,60
Osiedle Centrum	43,35	44,31	45,70	46,67	48,61	13,45	13,91	14,48	14,75	15,38
Osiedle Źródlana	62,16	64,35	65,27	63,24	63,91	25,32	26,45	27,19	26,88	27,40
Osiedla Pułaskiego	27,18	26,20	26,13	25,13	24,96	4,69	4,38	4,63	4,67	4,74
Osiedla Piłsudskiego	51,79	52,93	54,92	55,92	56,31	21,28	21,20	22,29	21,50	21,81
Osiedle Tysiąclecia	59,07	58,14	60,61	61,63	65,37	23,33	23,21	24,31	25,03	25,85
Słotwiny	51,74	50,37	51,97	53,26	55,75	17,65	17,95	18,92	19,96	21,20
Zdrój	48,30	45,80	44,76	45,71	49,25	17,66	18,23	17,87	18,38	19,25
Berest	52,71	49,90	52,26	52,16	54,48	6,98	6,73	7,43	7,64	8,09
Czyrna	59,90	59,18	58,97	55,38	51,00	5,71	6,09	5,48	5,28	5,96
Mochnaczka Niżna	54,59	53,96	56,38	55,27	55,00	8,05	8,48	8,98	8,83	9,14
Mochnaczka Wyżna	44,09	44,89	47,45	48,93	48,85	8,05	8,36	9,24	9,90	9,82
Muszynka	51,00	50,49	51,64	51,80	49,18	9,27	9,74	10,41	10,37	10,33
Piorunka	67,93	65,31	63,11	62,85	63,24	8,04	8,15	8,79	8,25	6,05
Polany	56,88	56,62	54,68	52,03	48,19	7,17	7,66	8,20	8,80	8,83
Tylicz	50,04	50,59	51,22	52,04	52,10	13,12	13,52	14,12	14,30	14,73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

PROJEKT

Tabela 6. Wskaźnik z zakresu aktywności mieszkańców

Jednostka urbanistyczna	Liczba zapisanych czytelników do bibliotek z danego obszaru na 100 mieszkańców	Frekwencja wyborcza	Liczba NGO na 100 mieszkańców
	2015	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	10,66	51,32	0,27
Osiedle Czarny Potok	32,97	52,14	0,17
Osiedle Centrum	17,99	46,22	0,19
Osiedle Źródlana	41,24	50,19	0,55
Osiedla Pułaskiego	26,53	54,85	0,24
Osiedla Piłsudskiego	31,87	52,24	0,60
Osiedle Tysiąclecia	30,34	54,85	0,00
Słotwiny	7,38	52,10	0,17
Zdrój	56,38	51,54	0,50
Berest	19,93	56,47	0,12
Czyrna	6,95	59,81	0,66
Mochnaczka Niżna	6,85	48,32	0,40
Mochnaczka Wyżna	6,17	53,11	0,14
Muszynka	9,01	41,48	0,44
Piorunka	8,96	65,40	0,24
Polany	10,53	63,24	0,38
Tylicz	30,19	52,03	0,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.2. Diagnoza zjawisk techniczno-środowiskowych

Analizy zjawisk techniczno-środowiskowych przeprowadzono w oparciu o czynniki gospodarcze, przestrzenne, techniczne i środowiskowe.

4.2.1. Czynniki gospodarcze

Zgodnie ze wskaźnikami uwzględnionym w *Ustawie o rewitalizacji*, sytuacja kryzysowa w danym obszarze może być również związana z niskim poziomem przedsiębiorczości na analizowanym terenie. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest wypadkową wielu czynników: począwszy od kapitału ludzkiego, przez położenie gminy, na wsparciu władz lokalnych kończąc. Poziom przedsiębiorczości jest mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 tysiąc mieszkańców. Wskaźnik przedsiębiorczości w sołectwach w 2015 roku wahał się od blisko 30 podmiotów do ponad 320 podmiotów na 1 tysiąc mieszkańców. W gminie Krynicy-Zdroju najniższy poziom przedsiębiorczości odnotowano w sołectwach Piorunka i Muszynka.

PROJEKT

Rysunek 11. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności w 2015 r.

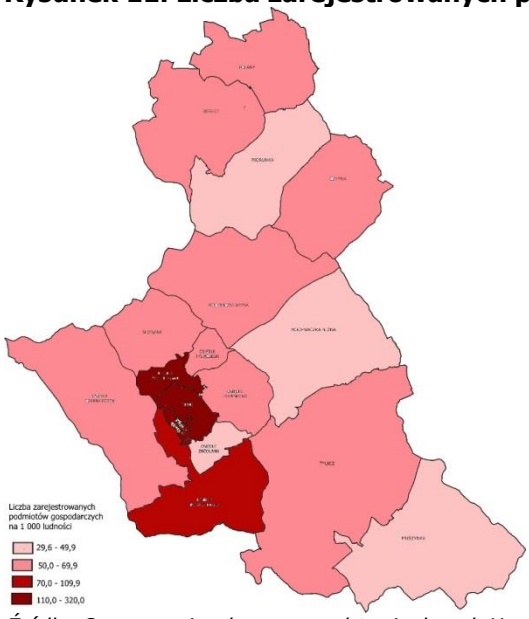

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.2.2. Czynniki przestrzenne

Czynniki przestrzenno-funkcjonalne charakteryzowane są poprzez: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury w danym obszarze. W dalszej analizie wykorzystano cztery wskaźniki z tego zakresu:

- liczbę zabytków wpisanych do rejestru zabytków na 1 km^2;
- liczbę interwencji OSP na 100 mieszkańców.

Pierwszym analizowanym wskaźnikiem jest liczba zabytków na 1 km^2. W 2015 roku najwięcej zabytków, ujętych w gminnej ewidencji, było w jednostkach: Zdrój i Osiedle Piłsudskiego. Obiekty te – często o funkcjach mieszkaniowych – są bardzo często w złym stanie technicznym, co przekłada się na obraz stanu zasobu mieszkaniowego na obszarze gminy.

Rysunek 12. Liczba zabytków na 1 km^2 w 2015 roku

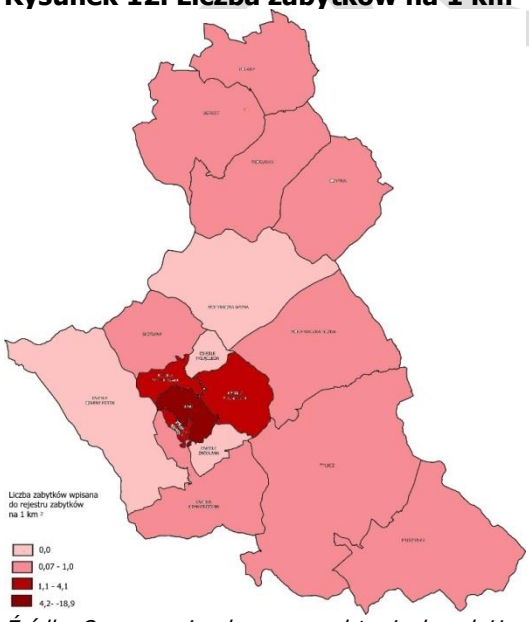

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

Liczba interwencji Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej może wynikać między innymi ze stanu urządzeń grzewczych, wypalania pól oraz innych zdarzeń losowych. W

PROJEKT

latach 2014-2015 wskaźnik ten przyjmował wartości z przedziału od 0,3 do 8,5 interwencji na 100 mieszkańców. W roku 2015 najwięcej interwencji na 100 mieszkańców było w jednostkach: Zdrój i Mochnaczka Niżna.

Wykres 34. Liczba interwencji OSP na 1 tysiąc ludności

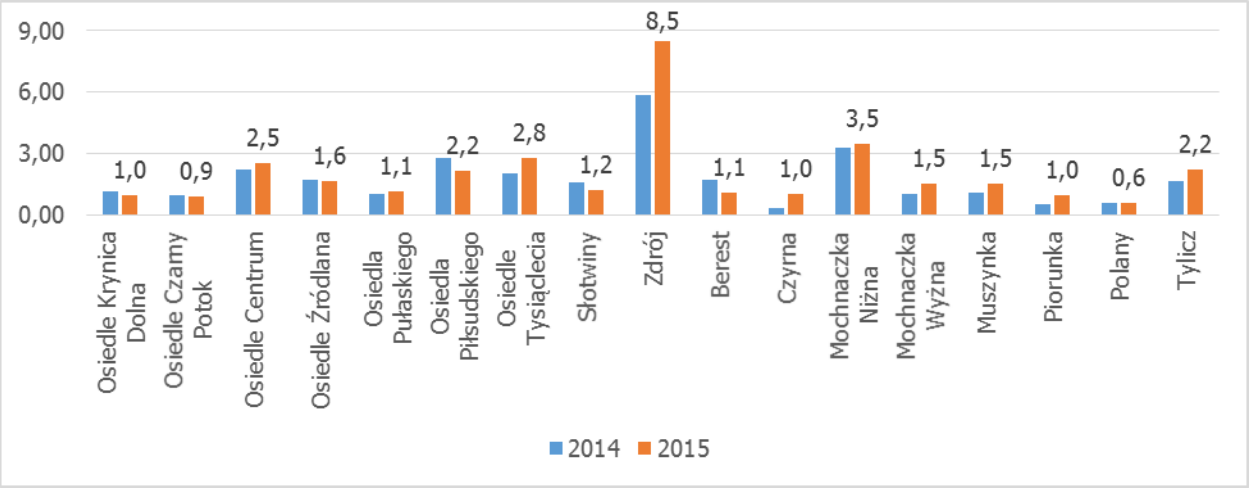

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.2.3. Czynniki techniczno-środowiskowe

Kolejną badaną grupą czynników, o której mowa w *Wytycznych* Ministerstwa są czynniki związane ze stanem technicznym zabudowy znajdującej się na terenie gminy oraz ze standardami środowiska, w tym gospodarką odpadami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia lub stanu środowiska. w dalszej analizie wykorzystano dwa wskaźniki z tego zakresu:

- poziom zanieczyszczenia pyłami z palenisk domowych liczbę zabytków wpisanych do rejestru zabytków na 1 km^2;
- zagrożenie azbestem.

Dodatkowo diagnozę wzbogacono o analizę treści raportu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie pod tytułem *Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2014 roku*. Wskazuje on na przekroczenie emisji PM10 oraz PM2,5 (emisja pyłu zawieszonego o najdrobniejszych frakcjach mogących łatwo przedostać się do dróg oddechowych) z palenisk lokalnych. Wartości dla gminy Krynicy-Zdroju – jak wynika z poniższych map rozkładów zanieczyszczeń – są porównywalne dla do wartości dla całego powiatu, niemniej jednak – pomimo dostępności gazu, zjawiska związane z niską emisją, szczególnie w sezonie grzewczym są w Krynicy-Zdroju zauważalne i uciążliwe. Ma to nie tylko znaczenie dla jakości życia mieszkańców, ale także konkurencyjności całego uzdrowiska.

PROJEKT

Rysunek 13. Stężenie pyłu zawieszonego PM10 – kryterium ochrony zdrowia

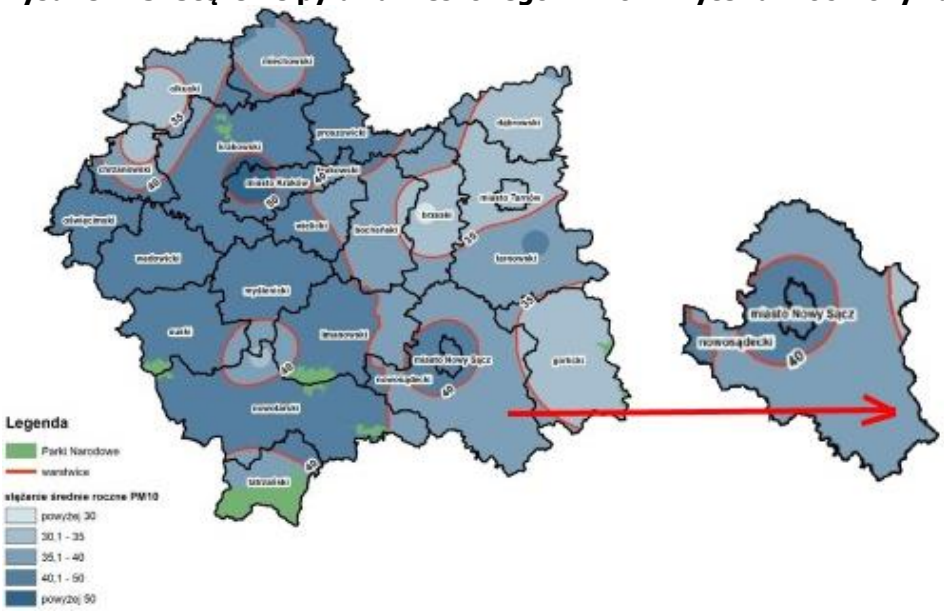

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2014 r., Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie

Rysunek 14. Stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 – kryterium ochrony zdrowia

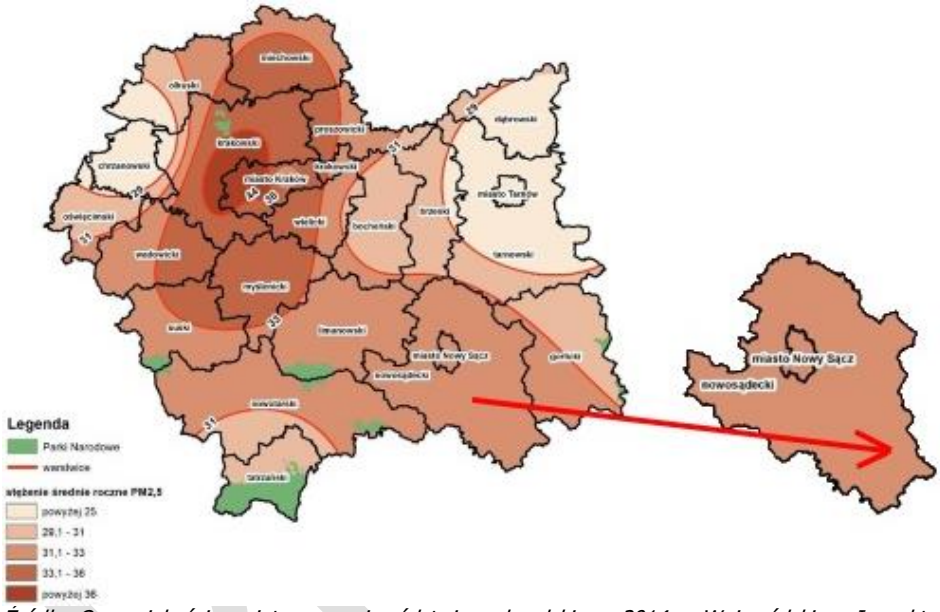

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2014 r., Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie

Mieszkańcy Krynicy-Zdroju są równomiernie narażeni na emisję pyłów zawieszonych PM10 oraz PM2.5. Wysokie stężenie pyłów zawieszonych ma wpływ na zachorowalność mieszkańców na choroby układu oddechowego, alergie oraz choroby nowotworowe. Częstsze zapadanie na choroby układu oddechowego wiąże się z większą liczbą porad udzielanych przez lekarzy oraz istotnym zagrożeniem dla życia i zdrowia mieszkańców.

Ostatnim wskaźnikiem z analizowanych czynników jest wskaźnik związany z narażeniem mieszkańców na szkodliwe działanie budynków zawierających wyroby z azbestu. Dowiedziono, że azbest ma oddziaływanie rakotwórcze, dlatego powinien być niezwłocznie usuwany z budynków, jednakże usuwanie azbestu jest czynnością skomplikowaną i generującą znaczne koszty. W 2015 roku najwięcej osób było wystawionych na niekorzystne działanie azbestu w Piorunce i Muszynce.

Rysunek 15. Zagrożenie azbestem

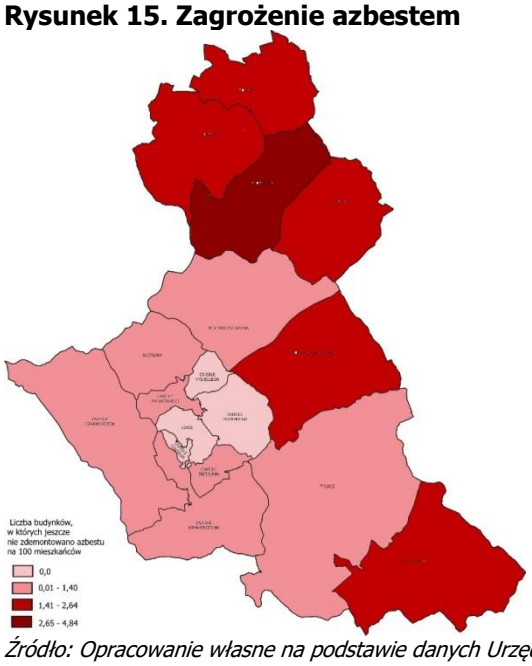

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.2.4. Czynniki techniczne

Czynniki techniczne są reprezentowane przez plany miejscowego zagospodarowania, które ustalają przeznaczenie gruntów w gminie, określają sposób ich zagospodarowania i zabudowy. Stanowią informację dla mieszkańców i potencjalnych inwestorów o przeznaczeniu konkretnych terenów w gminie. Wszystkie miejscowości znajdujące w części wiejskiej gminy nie posiadają planów miejscowych, a dodatkowo Czyrna, Mochnaczka Niżna, Mochnaczka Wyżna i Piorunka nie są w pełni zgazyfikowane.

Wykres 35. Zjawiska techniczne

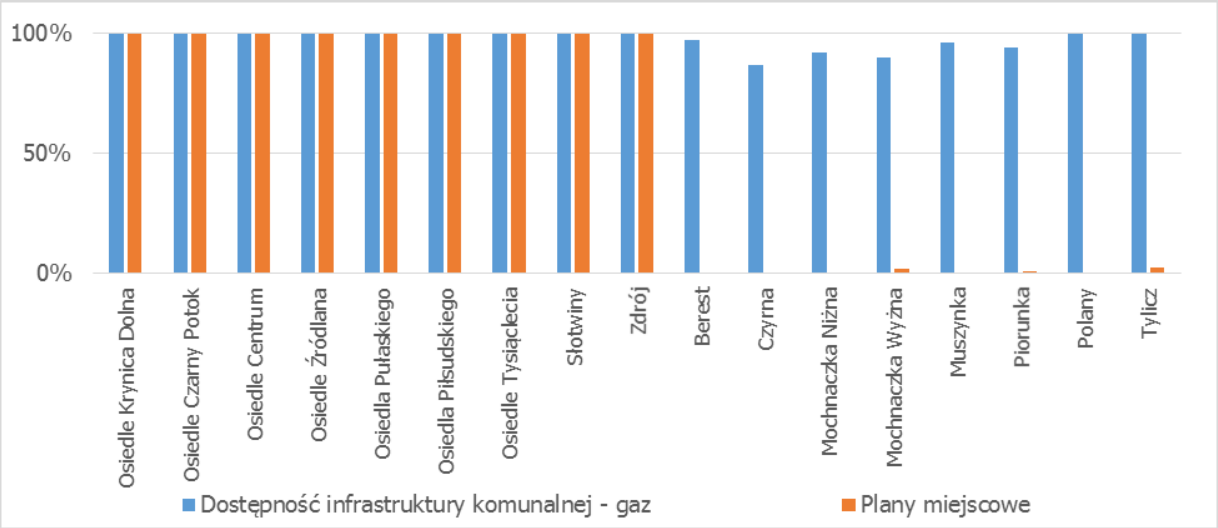

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

PROJEKT

Tabela 7. Wskaźniki z zakresu techniczno-środowiskowego

Jednostka urbanistyczna	Zjawiska gospodarcze	Zjawiska techniczne		Zjawiska przestrzenne			Zjawiska środowiskowe	
	Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą 1 tys. mieszkańców	Dostępność infrastruktury komunalnej - gaz	Plany miejscowe	Zabytki Liczba zabytków wpisana do rejestru zabytków	Liczba interwencji PSP i OSP na 100 mieszańców		Liczba budynków, w których jeszcze nie zdemontowano azbestu	
	2015	2015	2015	2015	2014	2015	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	89,7	100%	100%	0,36	1,14	0,98	0,44	0,44
Osiedle Czarny Potok	57,5	100%	100%	0,00	0,92	0,89	0,17	0,17
Osiedle Centrum	110,0	100%	100%	1,24	2,23	2,52	0,00	0,00
Osiedle Źródlana	34,1	100%	100%	0,00	1,68	1,64	0,07	0,07
Osiedla Pułaskiego	43,6	100%	100%	1,27	1,03	1,14	0,00	0,00
Osiedla Piłsudskiego	207,2	100%	100%	4,02	2,80	2,17	0,23	0,24
Osiedle Tysiąclecia	57,7	100%	100%	0,00	2,04	2,78	0,00	0,00
Słotwiny	52,0	100%	100%	0,36	1,57	1,23	0,11	0,11
Zdrój	320,0	100%	100%	13,86	5,88	8,50	0,00	0,00
Berest	61,6	97%	0%	0,09	1,73	1,09	2,10	1,93
Czyrna	56,3	87%	0%	0,11	0,33	0,99	1,98	1,99
Mochnaczka Niżna	29,6	92%	0%	0,08	3,26	3,49	2,31	2,15
Mochnaczka Wyżna	51,9	90%	2%	0,00	1,00	1,54	1,87	1,68
Muszynka	33,0	96%	0%	0,07	1,08	1,54	2,59	2,64
Piorunka	33,9	94%	1%	0,10	0,49	0,97	5,10	4,84
Polany	58,3	100%	0%	0,25	0,57	0,56	2,29	2,26
Tylicz	59,3	100%	3%	0,07	1,65	2,19	1,39	1,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.3. Wybór obszaru zdegradowanego wraz z uzasadnieniem

Ostatnim etapem diagnozy było wskazanie obszaru zdegradowanego, który wykazuje kumulację negatywnych zjawisk społecznych oraz dodatkowo w pozostałych analizowanych zjawiskach wykazują także nagromadzenie negatywnych cech.

Na podstawie uzyskanego wskaźnika sum standaryzowanych dla zakresu **społecznego**, jako obszar o szczególnej koncentracji problemów w tym zakresie można wytypować następujące jednostki urbanistyczne: **Osiedle Piłsudskiego, Osiedle Centrum, Zdrój, Muszynka, Osiedle Tysiąclecia, Piorunka i Osiedle Krynica Dolna.** W wymienionych sołectwach i osiedlach na uwagę zasługiwały problemy związane z ogólnym korzystaniem ze środków pomocy z powodu bezrobocia, ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby. Mieszkańcy podkreślili dodatkowo kwestię wychowania przedszkolnego. Również bezpieczeństwo w tych sołectwach i osiedlach nie jest na zadowalającym poziomie. Wysoka liczba interwencji Policji i Straży Miejskiej związanych z alkoholem występuje w innych rejonach (Zdrój, Os. Piłsudskiego, Os. Źródlana) niż wysoki udział korzystania z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, co może sugerować, że generują je osoby odwiedzające Krynicę-Zdrój. Turystyka, w szczególności uzdrowiskowa, ma kluczowe znaczenie w rozwoju gminy Krynicy-Zdroju, dlatego szczególnie istotne jest przeciwdziałania negatywnym czynnikom (bezpieczeństwo, środowisko), które mogą wpłynąć na zmniejszenie liczby turystów odwiedzających gminę. Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy wyraźnie pokazuje jej specjalizację związana z turystyką i ochroną zdrowia (drugie i trzecie miejsce sekcja Q dział 86, sekcja I dział 55). Niepokojące są również kwestie związane z niekorzystnymi zamianami demograficznymi, a w szczególności współczynnika starości, którego najwyższe wartości wystąpiły rejonie Osiedla Źródlana, Osiedla Piłsudskiego i Zdroju.

Tabela 8. Wartości wskaźnika sum standaryzowanych dla zjawisk społecznych

Jednostki urbanistyczne	Zjawiska społeczne	Zjawiska techniczno-środowiskowe
Osiedla Piłsudskiego	46,22	1,42
Osiedle Centrum	42,61	1,40
Zdrój	41,01	3,00
Muszynka	32,66	3,61
Osiedle Źródlana	30,41	1,39
Osiedle Tysiąclecia	28,03	1,49
Piorunka	26,83	4,53
Osiedle Krynica Dolna	25,01	1,19
Mochnaczka Niżna	24,29	4,42
Tylicz	22,51	2,88
Berest	20,24	3,25
Mochnaczka Wyżna	20,15	3,63
Osiedle Czarny Potok	18,17	1,12
Czyrna	16,45	3,77
Słotwiny	15,16	1,30
Polany	14,34	2,88
Osiedla Pułaskiego	11,23	1,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Opierając się na tak przeprowadzonym postępowaniu badawczym możliwe było wyznaczenie jednostek urbanistycznych, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego w pierwszej kolejności społecznych, a

następnie w co najmniej jednej z pozostałych kwestii – gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej, technicznej.

Tabela 9. Wartości wskaźnika degradacji

Jednostki urbanistyczne	Wskaźnik degradacji	Skala degradacji	Zdiagnozowane problemy w poszczególnych aspektach rewitalizacji				
			społeczny	gospodarczy	przestrzenno-funkcjonalny	środowiskowy	techniczny
Osiedla Piłsudskiego	47,64	**Bardzo zły**	x				x
Zdrój	44,01		x		x		
Osiedle Centrum	44,01		x				x
Muszynka	36,27	**Zły**	x	x		x	x
Osiedle Źródlana	31,80		x	x			
Piorunka	31,35		x	x	x	x	x
Osiedle Tysiąclecia	29,52		x				x
Mochnaczka Niżna	28,71	**Średni**	x	x			x
Osiedle Krynica Dolna	26,21		x				
Tylicz	25,40						x
Mochnaczka Wyżna	23,79					x	x
Berest	23,49		x			x	x
Czyrna	20,22	**Dobry**				x	x
Osiedle Czarny Potok	19,29						
Polany	17,21					x	x
Słotwiny	16,46		x				
Osiedla Pułaskiego	12,47	**Bardzo dobry**		x			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

PROJEKT

Rysunek 16. Obszar zdegradowany gminy Krynicy-Zdroju

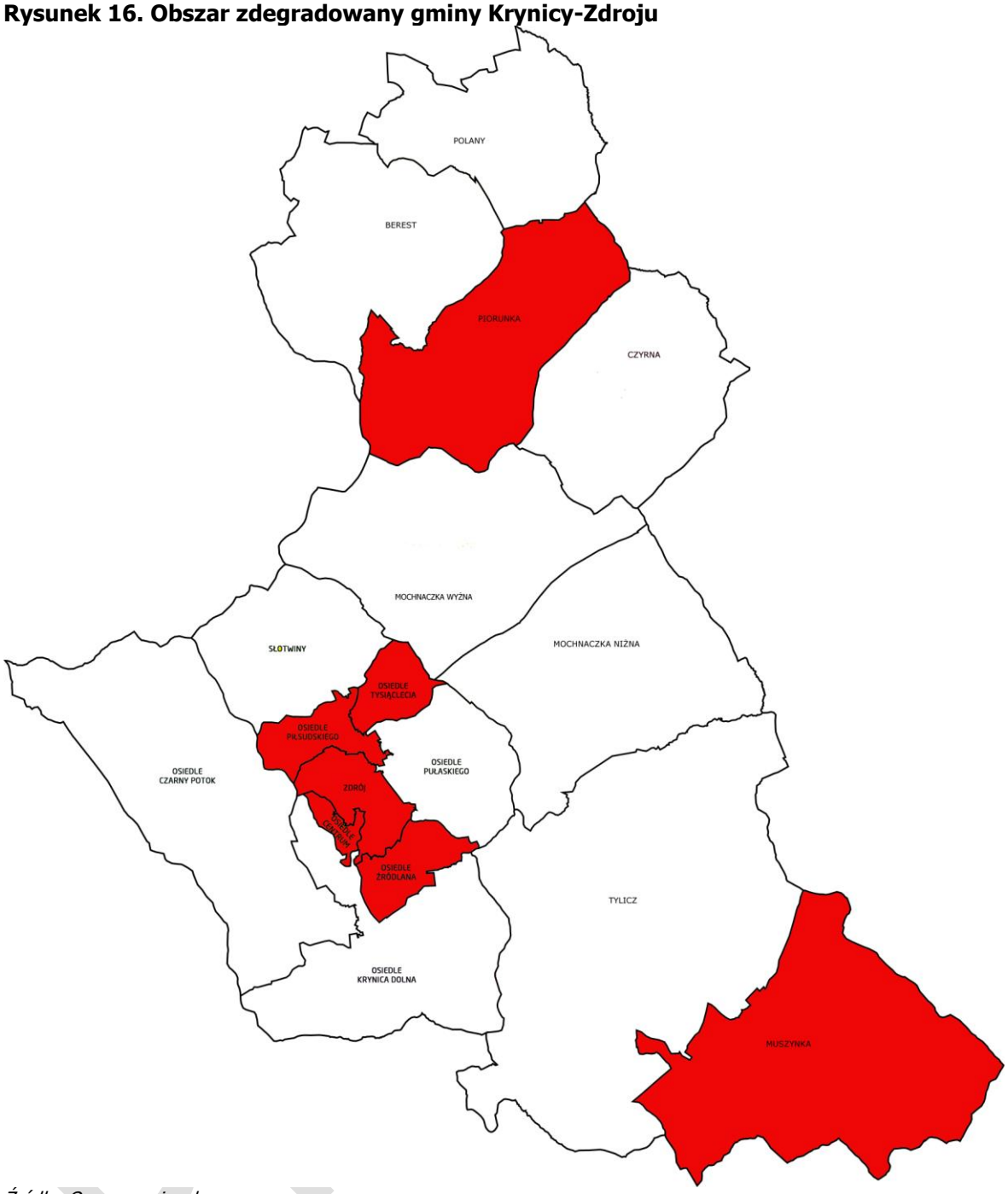

Źródło: Opracowanie własne

5. CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

5.1. Wskazanie obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w gminie Krynicy-Zdroju, a także **oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności wyrażone podczas warsztatów rewitalizacyjnych,** doprowadziły do **wyodrębnienia obszaru rewitalizacji na terenie gminy**, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów.

Badania ilościowe obejmowały:

- badania metodą PAPI mieszkańców jakości życia w gminie Krynicy-Zdroju (liczba przeprowadzonych wywiadów: 275, czas badania: 2016.05.16-2016.05.25),
- badania metodą CAWI mieszkańców dotyczących jakości życia w gminie Krynicy-Zdroju i poszczególnych sołectwach (liczba wypełnionych ankiet: 59, czas badania: 2016.06.10-2016.07.15),

Badania jakościowe przeprowadzono z wykorzystaniem techniki zogniskowanych wywiadów grupowych. Na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji przeprowadzono 1 wywiad grupowy, w którym uczestniczyło łącznie 16 osób – radni, członkowie organizacji pozarządowych, pracownik socjalny, urzędnicy. Szeroki udział mieszkańców na każdym etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gwarantuje, że wybrane obszary są odpowiedzią na rzeczywiste zapotrzebowanie mieszkańców gminy Krynicy-Zdroju. Trafne dopasowanie do dostrzeganych i wskazywanych przez mieszkańców problemów pozwoli na podjęcie działań naprawczych, które dadzą oczekiwane przez społeczeństwo efekty.

Tabela 10. Mapa koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-technicznych na obszarze gminy Krynicy-Zdroju – badanie fokusowe

Źródło: Mapa z badania fokusowego w Urzędzie Gminy w Krynicy-Zdroju

Wyznaczono **obszar rewitalizacji o łącznej powierzchni 209,35 ha (tj. 1,44% powierzchni gminy)**, zamieszkały przez **4 652 osoby (tj. 27,59% populacji gminy Krynicy-Zdroju)**.

Składa się on z 2 podobszarów:

- Podobszar 1: Krynica-Zdrój - Centrum
- Podobszar 2: Muszynka

5.1.1. Podobszar 1: Krynica-Zdrój - Centrum

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 11. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na podobszarze *Krynica-Zdrój* - Centrum

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	1. Duża liczba beneficjentów pomocy społecznej. 2. Zagrożenie alkoholizmem (szczególnie na osiedlach Źródlana i Tysiąclecia i w Centrum). 3. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowanych i prowadzenia gospodarstwa domowego szczególnie w Zdroju. 4. Wysokie bezrobocie szczególnie w Centrum i na osiedlu Źródlana. 5. Duża liczba osób niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia (szczególnie na osiedlu Piłsudskiego i Tysiąclecia oraz Centrum). 6. Duża liczba osób potrzebujących wsparcia z powody długotrwałej i ciężkiej choroby. 7. Występujące zjawisko przemocy domowej w północnej części podobszaru rewitalizacji. 8. Utrzymujące się zjawisko ubóstwa, szczególnie w centrum podobszaru rewitalizacji. 9. Duża liczba seniorów korzystających z pomocy społecznej w centralnej części obszaru. 10. Brak poczucia bezpieczeństwa związany z duża liczbą kradzieży w strefie A uzdrowiska i rejonach wokół sanatoriów (w związku z dużą liczbą turystów). 11. Zakłócanie porządku publicznego i nadużywanie alkoholu w miejscach publicznych w części uzdrowiskowej podobszaru. 12. Wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego na dużych osiedlach mieszkaniowych na przeciwległych krańcach podobszaru rewitalizacji. 13. Duża liczba osób oczekujących na mieszkania komunalne. 14. Dominująca funkcja turystyczno-rozrywkowa (hałas, zaśmiecanie, zakłócanie ciszy, nieobyczajne zachowania).	1. Relatywnie wysoki wskaźnik aktywności społecznej mierzony liczbą organizacji pozarządowych. 2. Na obrzeżach podobszaru rewitalizacji bezpieczniej niż w centrum. 3. Wysoki udział w kulturze mierzony poziomem czytelnictwa. 4. Wysoka dostępność instytucji kultury (biblioteka, dom kultury, sale wystawiennicze). **5.** Infrastruktura sprzyjająca rozwojowi działań prospołecznych.
Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)	1. Droga tranzytowa przebiegająca przez obszar (hałas, zanieczyszczenia, zdarzenia drogowe). 2. Duże nagromadzenie obiektów zabytkowych w większości w nienajlepszym stanie technicznym. 3. Pomimo dostępności gazu zauważalny problem niskiej emisji w okresach grzewczych.	1. Dostęp do podstawowej infrastruktury komunalnej. 2. Relatywnie wysoki wskaźnik przedsiębiorczości. 3. Dużo terenów zielonych. 4. Miejsce rozpoznawalne przez turystów. Duży potencjał dla rozwoju działalności turystycznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

Podobszar ***Krynica-Zdrój - Centrum*** wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarach zdegradowanych na których leży, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

PROJEKT

Rysunek 17. Podobszar rewitalizacji *Krynica-Zdrój - Centrum* - obrys z uwzględnieniem działek (1:5 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

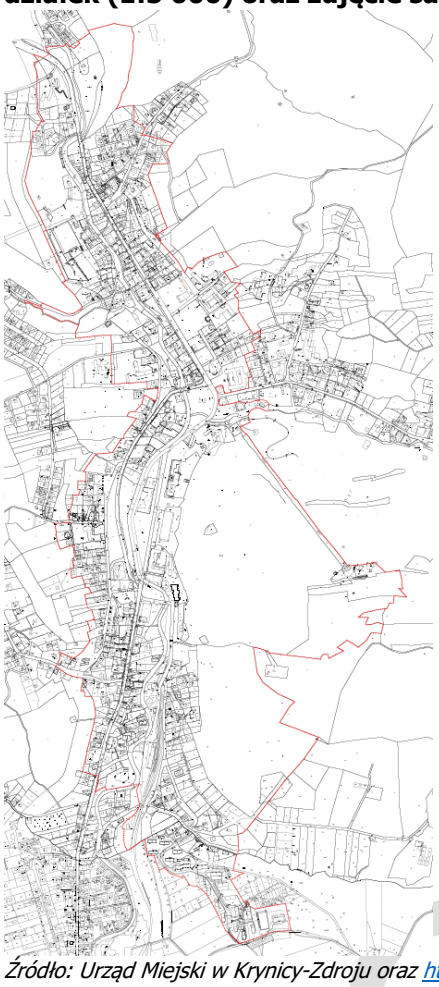

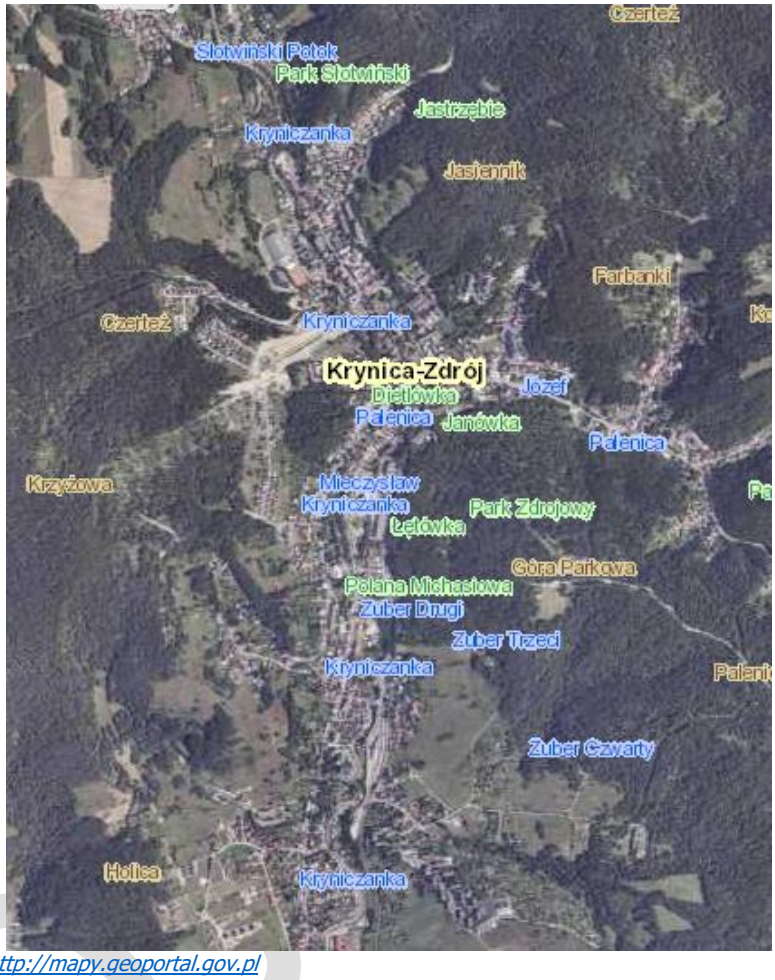

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju oraz http://mapy.geoportal.gov.pl

Tabela 12. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji *Krynica-Zdrój – Centrum*

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)
1. Niestabilna sytuacja na rynku pracy, mało atrakcyjnych miejsc pracy, zagrożenie bezrobociem. 2. Brak miejsc gwarantujących opiekę dla osób starszych i niepełnosprawnych (dzienne domy opieki). 3. Słabnące więzi rodzinne i sąsiedzkie. 4. Brak społecznego zrozumienia, że należy sprzątać po swoich psach w przestrzeni publicznej. 5. Brak parkingów. 6. Jedna droga tranzytowa przez całe miasto – smród, korki, niebezpiecznie. 7. Brak miejsc integracji społecznej, np. domu kultury z atrakcyjnymi zajęciami. 8. Poprawa dostępności do infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców (np. basenów). 9. Więcej koszy na śmieci. 10. Słabe rozeznanie samorządu w potrzebach mieszkańców. 11. Głośno, hałas – wiemy, że żyjemy z turystów, ale czasami trudno żyje się mieszkańcom. 12. Ludziom żyje biedniej. 13. Nie czujemy się bezpiecznie, szczególnie tam gdzie jest bardzo dużo ludzi. 14. Migracja młodych.	1. Brak jasnej wizji rozwoju obszaru centrum i nadania mu jednoznacznych funkcji. 2. Konieczny remont wiaduktu kolejowego – niebezpieczny, nieestetyczny. 3. Ciągle bardzo dużo ludzi pali w centrum węglem i to często zlej jakości (a także śmieciami). 4. Brak miejsca do organizacji większych wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych (np. amfiteatru). 5. Potwornie nieestetyczny wygląd ulic – przypadkowe reklamy, szyldy, chaos. 6. Słabo zagospodarowany (zadbany) Park Zdrojowy na Górze Parkowej - nieoświetlony, niewybrukowany, zdewastowana ścieżka zdrowia, altany. 7. Nieczynny budynek dworca – niewykorzystany obiekt, który mógłby pełnić funkcje społecznie i kulturalnie użyteczne (np. nowa siedziba biblioteki). 8. Dziurawe drogi. 9. Bardzo zła komunikacja miejska na os. Źródlana. 10. Dużo wałęsających psów i kotów (os. Źródlana, os. Tysiąclecia).

15. Dużo ludzi jest uzależnionych od alkoholu. 16. W rejonie ul. Pułaskiego bardzo dużo ubogich rodzin, które jednak nie korzystają z pomocy społecznej, tylko próbują radzić sobie samemu. 17. Brak wsparcia dla osób starszych i samotnych (także na zasadzie pomocy w codziennych czynnościach, rozmowie). 18. Nie umiemy wykorzystywać idei wolontariatu. 19. Zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: Podobszar obejmuje zabytkową i uzdrowiskową część Krynicy-Zdroju wraz z przylegającymi do niej osiedlami mieszkaniowymi (Piłsudskiego i Tysiąclecia po jednej stronie i os. Źródlana po drugiej).

Obszar wyznacza linia „rysowana" od szczytu Góry Parkowej, następnie wzdłuż torowiska kolei terenowej w dół, obejmuje Polanę Janówka z pijalnią Jana i biegnie na północ w kierunku Nowych Łazienek Mineralnych i kościoła. Dalej obejmuje Park Nitribitta i znajdujące się tam obiekty sanatoryjne oraz osiedle Tysiąclecia, dochodzi do Parku Słotwińskiego. Dalej linia biegnie drugą stroną ulicy obejmując tereny Zespołu Szkolno-Przedszkolnego i stadionu piłkarskiego, a także tereny sportowo rekreacyjne z halą lodową. Następnie biegnie wzdłuż ulicy Piłsudskiego obejmując pierwszą linię zabudowy i dalej drogą wojewódzką w kierunku Muszyny. Na wysokości ul. Kościuszki skręca w górę i obejmuje tamtejsze zabudowania, by następnie zejść do drogi wojewódzkiej i ponownie objąć pierwszą linie zabudowy, obejmując także obiekty publiczne leżące nieco głębiej np. Komisariat Policji przy ul. Polnej. Na wysokości kościoła św. Antoniego Padewskiego przechodzi na drugą stronę ul. Kraszewskiego i tyłem kościoła dochodzi do ul. Granicznej, następnie przechodzi na drugą stronę torów kolejowych i biegnąc wzdłuż ul. Źródlanej obejmuje całe osiedle o tej samej nazwie, biegnąc ostatecznie w kierunku szczytu Góry Parkowej.

Powierzchnia podobszaru: 182,94 ha.

Ludność podobszaru: 4 361 osób (należy jednak pamiętać, iż jest to obszar, w którym zlokalizowanych jest bardzo wiele obiektów sanatoryjnych, hotelowych i pensjonatowych).

Opis podobszaru: Tereny położone na zachód od linii wyznaczonej trasą kolei na Górę Parkowa obejmują tereny Parku Zdrojowego. Jest to kompleks leśno-parkowy, wpisany jako całość do rejestru zabytków. W dużej części nieoświetlony, położony w centrum miasta, szczególnie wieczorem jest miejscem niebezpiecznym i niecieszącym się najlepszą reputacją. Na parkowych alejkach spotyka się zarówno miejscowa młodzież, jak również osoby przyjezdne. Bardzo często w godzinach wieczornych Park jest miejscem libacji alkoholowych i narkotykowych, a także zachowań nieobyczajnych. Nierzadko dochodzi też do awantur i bójek. W konsekwencji – szczególnie wieczorem – nie jest to miejsce, które może służyć funkcji uzdrowiskowo-rekreacyjnej, ważnej dla rozwoju miasta. Pozostałością tego typu spotkań są pozostawione śmieci, nierzadko także ekskrementy (brak w Parku toalety), a także zdarzające się akty wandalizmu.

W odniesieniu do obecnego stanu całej infrastruktury zabytkowego założenia parkowego także należy stwierdzić szereg zaniedbań spowodowanych wieloletnim niedoinwestowaniem tej części Góry Parkowej.

Ścieżki parkowe mają bardzo zróżnicowaną nawierzchnię – w dolnej części parku są to już aleje brukowane, w wyższych partiach jest to szuter, bruk lub nawierzchnia gruntowa. W wielu miejscach istniejące nawierzchnie są zniszczone i wymagają modernizacji (tj. uzupełnienia i ujednolicenia), w pozostałych po prostu ich budowy. Dodatkowo obecny układ ścieżek wydaje się być niewystarczający (bądź nieadekwatnie oznaczony) o czym świadczą liczne trakty wydeptywane przez odwiedzających Park poza obecnym układem ścieżek.

PROJEKT

Rysunek 18. Stan ścieżek Parku Zdrojowego

Źródło: ProRegio

Na terenie Parku znajdują się pozostałości po drewnianym placu zabaw dla dzieci. Jego stan nie pozwala na bezpieczne korzystanie ze znajdujących się tam jeszcze resztek urządzeń. Dodatkowo pozostawienie ich w obecnym stanie szpeci krajobraz tego miejsca. Obszar powinien zostać na nowo zagospodarowany, by stać się miejscem przyjaznym dla rodzin z dziećmi. Podobnie – staw na terenie Parku. Koniecznym jest jego oczyszczenie (tj. woda w stawie jest bardzo zanieczyszczona; widoczne są śmieci utrzymujące się na powierzchni wody), a także zagospodarowanie terenu go okalającego (szczególnie po jego wschodniej stronie). Uzupełnienia wymagają także elementy małej architektury i zieleń otaczająca staw.

Rysunek 19. Plac zabaw w Parku Zdrojowym

Źródło: ProRegio

Ławki, kosze na śmieci i latarnie – podobnie, jak na pozostałym obszarze zabytkowej części Uzdrowiska – wymagają poprawy w zakresie ich stanu wizualnego i technicznego. W wielu miejscach zauważalne są również ich braki, w szczególności w zakresie oświetlenia, co czyni to miejsce niedostępnym dla odwiedzających po zmroku. Dodatkowo na obszarze Parku brak jakichkolwiek toalet, co powoduje znaczące zanieczyszczenie obszaru Parku, niekorzystne zarówno z punktu widzenia estetyki, jak i ochrony środowiska.

Rysunek 20. Elementy małej architektury

Źródło: ProRegio

Także stan roślinności samego Parku – w części lokalizacji – pozostawia wiele do życzenia – liczne są bowiem obszary z nieuporządkowaną zielenią, w których zalegają nieestetyczne, opadłe konary drzew. Również sam drzewostan wymaga przeglądu i uporządkowania. Na terenie Parku usytuowane są również miejsca, które mogą być obszarem siedlisk różnych gatunków zwierząt. Obszary te także wymagają przeglądu, odbudowy i właściwego oznakowania.

Rysunek 21. Stan drzew i siedlisk na terenie Parku

Źródło: ProRegio

Jedną z atrakcji Parku Zdrojowego jest znajdująca się tutaj „ścieżka zdrowia". Jednakże jej pierwotne funkcje z uwagi na degradację urządzeń zostały w sposób trwały utracone. Przywrócenie właściwego stan tego typu infrastruktury na obszarze Parku Zdrojowego jest ważne chociażby z racji pełnionych funkcji uzdrowiskowych tego miejsca i potrzeby dbałości o dostępność i stan urządzeń uzdrowiskowych.

Rysunek 22. Infrastruktura ścieżki zdrowia w Parku Zdrojowym

Źródło: ProRegio

Z kolei zlokalizowana na terenie Parku Polana Michasiowa jest urokliwym i popularnym miejscem wypoczynku. Zauważalny jest jednak brak dbałości o ten obszar zieleni. Teren zielony powinien zostać uporządkowany, wyeksponowany i lepiej udostępniony dla odwiedzających Park, np. dzięki utworzeniu miejsc odpoczynku (tj. ławek, altan). Na terenie Parku znajduje się również potok. Jego koryto jest zaniedbane i niewykorzystane do budowy „klimatu" miejsca. Prace naprawcze winny przyczynić się do wyeksponowania tego potoku i nadania mu funkcji kreowania krajobrazu Parku.

Rysunek 23. Obszar Polany Michasiowej

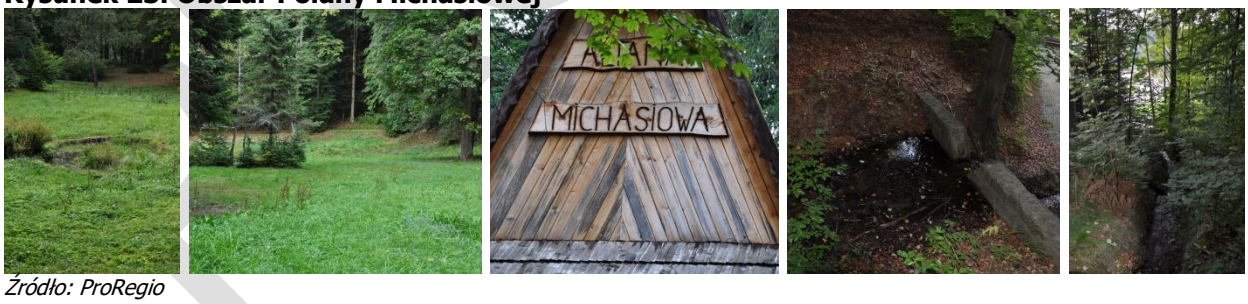

Źródło: ProRegio

Bardzo ważnym terenem, objętym obszarem rewitalizacji, jest ścisłe, historyczne centrum Uzdrowiska leżące wzdłuż Bulwarów Dietla oraz Alei Nowotarskiego. W rejonie tym znajduje się bardzo wiele obiektów zabytkowych, nierzadko niestety w bardzo złym stanie technicznym (np. Stare Łazienki Mineralne, Stare Łazienki Borowinowe), ale także obiektów, które przeszły w ostatnich latach gruntowną modernizację (Pijalnia Główna oraz Nowy Dom Zdrojowy). Wzdłuż obu traktów pieszych zlokalizowanych jest wiele stylowych wilii, w większości zabytkowych, w różnym stanie technicznym (przy czym częściej raczej złym). Wśród bardziej znanych obiektów można wymienić wille: Romanówka (siedziba Muzeum Nikifora), Węgierska Korona, Małopolanka, Witoldówka, Wisła i inne. Bulwary Dietla częściowo zmodernizowane (w początkowej części), jednak w dalszej (niepoddanej jeszcze modernizacji) wymagają pilnej

PROJEKT

interwencji. Nawierzchnie krynickiego Deptaku są w złym stanie technicznym – zauważalne są liczne dziury i krzywizny na powierzchni spowodowane dotychczasowymi działaniami naprawczymi w okresie ostatnich 30-40 lat – w tym nakładaniem różnego rodzaju materiałów reparacyjnych. Zdekapitalizowana i różnorodna nawierzchnia pogarsza poziom estetyki tego miejsca.

Rysunek 24. Stan nawierzchni Deptaku

Źródło: ProRegio

Nie zmodernizowana część Krynickiego Deptaku pozbawiona jest spójnej koncepcji zagospodarowania i odpowiadających potrzebom tego miejsca elementów małej architektury. W jego przebiegu zauważa się brak ławek czy koszy na śmieci. Elementy obecne np.: latarnie, znajdują się w złym stanie technicznym, będącym rezultatem długiego czasu ich eksploatacji i braku działań zabezpieczających (np. przed korozją) oraz poprawiających ich estetykę. Dodatkowo – poza koniecznością uzupełnienia elementów małej infrastruktury – koniecznym staje się ujednolicenie ich formy - zgodnie z podjętymi już w pierwszym etapie modernizacji Bulwarów pracami. Obecnie w przestrzeni dominują nieestetyczne plastikowe kosze na śmieci, mocno zdezelowane ławki oraz tworzone w różnych stylach, nieestetyczne latarnie uliczne.

Rysunek 25. Nieestetyczne kosze na śmieci w przestrzeni Deptaku oraz brak spójności architektonicznej pomiędzy zrewitalizowaną, a wymagającą prac rewitalizacyjnych częścią Bulwarów Dietla

Źródło: ProRegio

Na obszarze krynickiego Deptaku znajduje się też zabytkowa muszla koncertowa, usytuowana pomiędzy Pijalnią Główną, a Nowym Domem Zdrojowym. Pomimo relatywnie dobrego wyglądu, zarówno sam budynek, jak również pobliski obszar zieleni wymagają prac rewitalizacyjnych. Zauważalne są pęknięcia podmurówki obiektu oraz ubytki w materiale kryjącym. Niekorzystny efekt pogłębiają widoczne, zaniedbane elementy metalowego balkonu muszli. Z kolei u podnóży Góry Parkowej znajduje się również pomnik przedstawiający popiersie Adama Mickiewicza. XIX-wieczny obiekt wymaga odświeżenia, a przyległy teren adaptacji do spójnej koncepcji architektonicznej przestrzeni publicznych miasta.

PROJEKT

Rysunek 26. Stan techniczny Muszli koncertowej oraz popiersia Adama Mickiewicza

Źródło: ProRegio

Mocno kontrastuje także ze sobą odnowiona i nieodnowiona, mocno zaniedbana czy wręcz zdewastowana część koryta potoku Kryniczanka, a także elementów małej architektury wzdłuż potoku w jego górnej części. Złe wrażenie pogłębia dysonans pomiędzy zrewitalizowanymi elementami (w trakcie prac prowadzonych w latach 2011 – 2012), a elementami nie odnawianymi od szeregu lat. Mało estetyczne mostki, murki okalające koryto oraz liczne ubytki w samym korycie potoku.

Rysunek 27. Stan obecny koryta potoku i elementów malej architektury wzdłuż koryta

Źródło: ProRegio

Bardzo dużym problemem w tego typu przestrzeni publicznej jest zaniedbanie i niepełne wykorzystanie obszarów zieleni urządzonej. W niektórych rejonach krynickiego Deptaku obszary zieleni są wyraźnie zaniedbane. Zaniedbana zieleń nie współgra ze zmodernizowanymi elementami (np. Pijalnią Główną) psując całościowy efekty już przeprowadzonych prac modernizacyjnych. Zaniedbania w zakresie pasów zieleni pogłębiają niekorzystny efekt wizualny i negatywnie wpływają na prezentowany klimat tego miejsca.

Rysunek 28. Stan zieleni na Bulwarach Dietla

Źródło: ProRegio

Posuwając się na północ obszaru dochodzimy do Parku Mieczysława Dukieta. Na jego obszarze zauważalna jest postępująca dekapitalizacja substancji - nawierzchni i infrastruktury parkowej. Różne materiały wykorzystywane do budowy traktów, liczne ubytki oraz uzupełnienia z wykorzystaniem różnych (w tym także kolorystycznie) materiałów. Cześć substancji jest na tyle zniszczona (liczne pęknięcia, odspojenia, ubytki), iż pod wpływem niekorzystnych warunków atmosferycznych następowało będzie szybkie niszczenie substancji, potęgując wrażenie zaniedbania tego obszaru.

Rysunek 29. Zniszczone okładziny schodów i murków w Parku Dukieta oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół fontanny tzw. „setki" - głównego obiektu parkowego

Źródło: ProRegio

Rysunek 30. Obecne zagospodarowanie przestrzeni wokół głównego obiektu parkowego tzw. „fontanny setki"

Źródło: ProRegio

Także usytuowana na terenie Parku fontanna wraz z infrastrukturą ją otaczającą wymagają prac rewitalizacyjnych w zakresie poprawy ich stanu technicznego oraz nadania im nowej, atrakcyjnej formy architektonicznej. Zauważalne są znaczne pęknięcia powierzchni murowanych. Niekorzystny odbiór wizualny potęgowany jest widocznym brakiem dbałości o zieleń wokół fontanny oraz stan zbiornika wodnego.

Przez Park Dukieta przepływa także potok Kryniczanka. W tej części koryto potoku jest niezabezpieczone, a stan wizualny nie współgra z nową architekturą koryta potoku w innej części strefy „A". Na terenie Parku – podobnie jak w innych rejonach Bulwarów – dominują nieestetyczne i niewspółgrające ze sobą elementy małej architektury. Ławki, kosze na śmieci i latarnie – w różnych stylach i stanie technicznym – nie dodają uroku temu miejscu.

Dalej obszar rewitalizacji obejmuje znajdującą się nieopodal Pijalni Jana tzw. Polanę Janówka. Także tutaj rzucają się w oczy zdekapitalizowane murki, bardzo zróżnicowana nawierzchnia deptaku, nieestetyczne elementy małej architektury oraz będąca w złym stanie technicznym fontanna parkowa. Elementy te wymagają prac rewitalizacyjnych i modernizacyjnych. Na niekorzystny odbiór wpływa również stan zagospodarowania obszarów zielonych Polany, które są zauważalnie niezadbane. Odrębną kwestią jest wprowadzenie w ten obszar architektury nie pasującej do klimatu tego miejsca i psującej wizerunek. Warto zatem także od tej strony uporządkować kwestie planowania przestrzennego, aby zablokować w przyszłości tego typu inwestycje.

Rysunek 31. Stan infrastruktury na Polanie Janówka

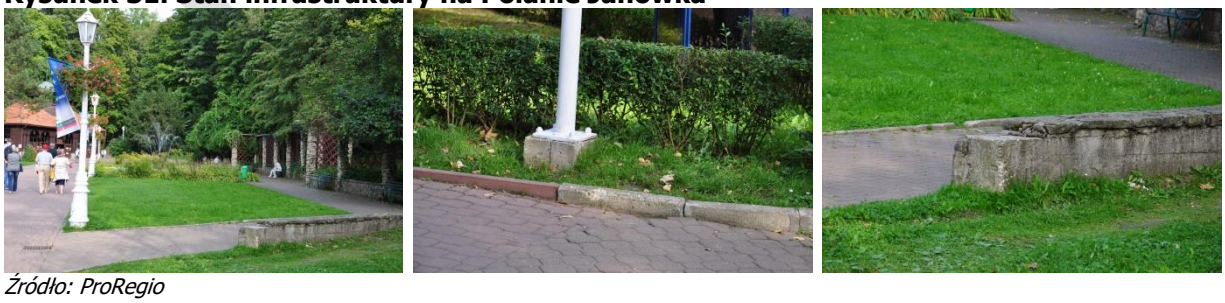

Źródło: ProRegio

Także potok przepływający przez rejon Polany Janówka nie jest wykorzystany dla podniesienia atrakcyjności miejsca, a jego koryto nie jest we właściwy sposób zabezpieczone.

PROJEKT

Rysunek 32. Koryto potoku na Polanie Janówka

Źródło: ProRegio

Polana Janówka jest ważnym miejscem nie tylko z racji faktu, iż stanowi dojście do zabytkowej pijalni Jana i powinna pełnić funkcje swego rodzaju „salonu uzdrowiskowego," ale także jest dojściem do dolnej stacji kolejki na Górę Parkową. Niestety teren pod dolną stacją kolei linowo-terenowej obecnie wykorzystywany jest niezgodnie z najbardziej pożądaną dla tego miejsca funkcją. Sezonowo lokowana jest tutaj infrastruktura rekreacyjna dla dzieci. Urządzenia te nie dodają uroku miejscu, są nieatrakcyjne estetycznie, a całość miejsca czynią pozbawionym możliwych funkcji związanych z ważną infrastrukturą uzdrowiskową, np. kulturalną.

Rysunek 33. Stan wizualny gruntu pod kolejką na Górę Parkową

Źródło: ProRegio

Dalej obszar rewitalizacji przechodzi na drugą stronę ul Pułaskiego i biegnie za budynkiem Nowych Łazienek Mineralnych i kościoła Wniebowzięcia NMP i obejmuje cały Park Nitribitta wraz z otaczającymi go budynkami sanatoryjnymi. W tej części obiektem niegdyś bardzo ważnym dla mieszkańców, a także turystów i kuracjuszy, a obecnie zamkniętym, niszczejącym i pozbawionym swojej funkcji jest dawne Kino Jaworzyna. Obiekt wymaga pilnej rewitalizacji i przywrócenia mu funkcji społecznie i ekonomicznie użytecznych, a także po prostu poprawy estetyki budynku i jego otoczenia.

Rysunek 34. Nieczynne Kino Jaworzyna

Źródło: ProRegio

Posuwając się w górę obszaru dochodzimy do miejsca o bardzo dużym nagromadzeniu infrastruktury rozrywkowej (rejon Hawany - po obu stronach ulicy). Jest to nie tylko miejsce mało estetyczne, o przypadkowej architekturze, gdzie przedwojenne wille stoją w otoczeniu licznych zabudowań o charakterze handlowym, ale przede wszystkim z uwagi na nagromadzenie obiektów dyskotekowo-rozrywkowych - jest to teren bardzo głośny (szczególnie w godzinach wieczorno-nocnych), o bardzo dużej koncentracji wybryków chuligańskich (których w równej mierze dopuszczają się mieszkańcy – szczególnie młodzi – Krynicy-Zdroju, jak i osoby przyjezdne). Zaś zlokalizowany tuż obok i słabo oświetlony Park Nitribitta oraz w rejon za Kinem

Jaworzyna pełnią wieczorami funkcje toalety, są miejscem spożywania alkoholu i środków odurzających, a często także awantur i bójek.

Dalej obszar biegnie w górę ul. Piłsudskiego obejmując osiedle Tysiąclecia z kilkoma blokami mieszkalnymi z lat 60. i 70. ubiegłego wieku. Część budynków należy do Spółdzielni Mieszkaniowej, część jest zarządzana przez utworzone przez mieszkańców wspólnoty. Stan budynków jest bardzo różny – część z nich została w ostatnich latach gruntownie zmodernizowana. Pomimo wolnych przestrzeni pomiędzy budynkami brak jest urządzonych terenów zielonych z przeznaczeniem na wypoczynek a place są pozarastane wysokimi krzewami i krzakami. Istniejące dwa niewielkie place zabaw powstały wraz z oddaniem budynków do użytku i obecnie pozostały pojedyncze urządzenia nie spełniające żadnych norm bezpieczeństwa.

Najdalej wysuniętą na północ częścią obszaru rewitalizacji w Krynicy jest Park Słotwiński, z najstarszym zachowanym w Krynicy budynkiem zdrojowym w postaci niewielkiej drewnianej pijalni „Słotwinka". Teren Parku mocno zdekapitalizowany, od wielu lat nie modernizowany, stał się mało atrakcyjny zarówno dla mieszkańców, jak i gości odwiedzających miasto. Jak w pozostałych niedoinwestowanych parkach wieczorami dochodzi również tutaj do wielu aktów wandalizmu, szczególnie niszczenia latarni, w celu utajnienia miejsca spożywania alkoholu i innych używek, szczególnie przez młodzież zamieszkującą osiedle Tysiąclecia i Piłsudskiego.

Dalej obszar obejmuje tereny po zachodniej stronie ul. Piłsudskiego, w tym Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Krynicy-Zdroju. Jest to obiekt pochodzący z przełomu lat 60. i 70 ubiegłego wieku. Obecnie po termomodernizacji. Dalej obszar obejmuje tereny stadionu piłkarskiego – oficjalnie już nieużytkowany (a zatem także nieutrzymywany), wykorzystywany jednak przez dzieci i młodzież. Zarośnięty, z zaniedbaną bieżnią, stanowi pewne zagrożenie dla przebywających na jego terenie osób. Cały obszar wymaga daleko idących przekształceń i nadania mu nowych funkcji związanych z rekreacją. Także dalsze obiekty o funkcji sportowo-rekreacyjnej leżące na obszarze, wymagają pilnych działań rewitalizacyjnych – w szczególności hala lodowa, której zarówno zaplecze szatniowe, jak i całe wyposażenie techniczne, jest już bardzo mocno zdekapitalizowane.

Dalej obszar obejmuje pierwszą linię zabudowy wzdłuż ul. Piłsudskiego (os. Piłsudskiego) – zabudowa raczej zwarta (z jedną niezabudowaną jedną działką – obecnie wykorzystywaną jako ogródek kawiarniany). Na parterze budynki o charakterze handlowy i usługowym, na wyższych kondygnacjach o funkcjach mieszanych – mieszkaniowo-usługowych. Stan budynków raczej dobry.

Obejmując pierwszą linię zabudowy obszar dochodzi (wzdłuż drogi wojewódzkiej) do ul. Kościuszki, gdzie poszerza się obejmując zabudowę tej ulicy (ulica jako całość ujęta w rejestrze zabytków). Znajdują się tutaj budynki - w przeważającej części o charakterze willowym - pełniące funkcje zarówno pensjonatowe, jak i mieszkalne. Część budynków pochodzi z okresu przedwojennego. Duża część z nich przeznaczona jest do wpisania do gminnego programu ochrony zabytków. Stan budynków w większości zły, wymaga podjęcia przez ich właścicieli pilnych prac remontowych. W tym rejonie znajduje się także Publiczne Gimnazjum im. prof. dra Józefa Dietla w Krynicy-Zdroju. Szczególnie infrastruktura sportowo-rekreacyjna obiektu pozostawia wiele do życzenia (brak sali gimnastycznej, asfaltowe boisko). W rejonie tym znajduje się też jeden z większych budynków komunalnych pozostających w zasobach miasta. W obszarze tym, częściej niż w innych rejonach miasta, dochodzi do zakłócania porządku, a w konsekwencji interwencji służb porządkowych. Tę część podobszaru rewitalizacji zamieszkuje znacząca liczba osób potrzebujących wsparcia, przede wszystkim z powodu ubóstwa.

Następnie granica obszaru powraca w kierunku ul. Kraszewskiego, obejmując jednak ul. Polną ze znajdującym się przy nim Komisariatem Policji (budynek zaniedbany, z utrudnionym wyjazdem, wymaga pilnego odnowienia).

Ważnym z punktu widzenia rewitalizacji - obiektem przy ul. Kraszewskiego jest budynek komunalny, w którym siedzibę do niedawna miał Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

PROJEKT

Obecnie pomieszczenia po przychodni zostały opuszczone, a pozostałe lokale mają funkcje mieszkaniową. Stan całego budynku bardzo zły, wymaga podjęcia prac remontowych, tak aby powstrzymać postępująca degradację obiektu.

Wśród problemów dla całego wyżej opisanego obszaru tj. wzdłuż ulic Kraszewskiego, Zdrojowej i Piłsudskiego ogromnym problemem jest natężenie ruchu samochodowego. Droga wojewódzka 981 (ul. Piłsudskiego) przechodząca następnie w drogę wojewódzką 971 (ul. Kraszewskiego, Zdrojowa) to główna arteria komunikacyjna Uzdrowiska, a także droga tranzytowa z Nowego Sącza w kierunku Muszyny i Piwnicznej i przejść granicznych w Leluchowie i Mniszku. Droga ta wykorzystywana jest nie tylko przez transport prywatny i publiczną komunikację, ale także przez firmy prowadzące działalność gospodarczą, w tym związaną z produkcją i dystrybucją wody mineralnej. Wszystko to sprawia że *de facto* od świtu do zmierzchu przez cały obszar rewitalizacji ciągnie wolno posuwający się sznur samochodów. To nie tylko hałas i ogromne zanieczyszczenie powietrza (co jest podwójnie niekorzystne z punktu widzenia zarówno jakości życia mieszkańców, jak i funkcji uzdrowiskowej), ale także stwarza zagrożenie dla pieszych (nierzadko przejście na drugą stronę ulicy przez ciągnący nieprzerwanie sznur samochodów jest trudne, a czasem kończy się potrąceniami). Odrębną kwestią jest kompletny paraliż parkingowy tej części miasta – złagodzony co prawda w ostatnich miesiącach wprowadzeniem w rejonie ul. Piłsudskiego i Zdrojowej strefy płatnego parkowania, co jednak nie rozwiązuje problemu w sposób systemowy, a jedynie przenosi go w inne rejony obszaru rewitalizacji.

Na wysokości ul. Cmentarnej granica obszaru rewitalizacji opuszcza rejon ul. Kraszewskiego i biegnąc za kościołem św. Antoniego Padewskiego dochodzi do ul. Granicznej, by następnie pod mostem kolejowym przejść w kierunku ul. Słonecznej. Ważnym obiektem w tym rejonie jest budynek dworca PKP. Niegdyś był wizytówką kurortu pod Górą Parkową. Od blisko 5 lat stoi pusty. Zlikwidowano kasy biletowe, informację, zamknięto też restaurację oraz wszystkie punkty handlowe. Jedynie na czas odjazdów i przyjazdów nielicznych już pociągów pasażerskich otwiera się zaniedbaną i odrapaną poczekalnię. Budynek wymaga pilnej rewitalizacji – i to nie tylko w znaczeniu infrastrukturalnym, ale także poprzez przywrócenie mu funkcji społecznie użytecznych służących mieszkańcom i turystom odwiedzającym Krynicę.

Rysunek 35. Nieczynne Dworzec PKP w Krynicy-Zdroju

Ostaniem ważnym elementem obszaru rewitalizacji jest osiedle Źródlana. Budowane w latach 60. i 70. ubiegłego wieku wrosło już w tkankę uzdrowiska, choć jego typowa zabudowa 4 piętrowych bloków przez wiele lat raziła osoby wjeżdżające do Krynicy od strony Muszyny. Budynki na osiedlu w zdecydowanej większości pozostają pod zarządem Spółdzielni Mieszkaniowej. Bloki w tym rejonie są systematycznie odnawiane i termomodernizowanie, niemniej jednak zagospodarowanie całego terenu pozostawia wiele do życzenia (w krajobrazie osiedla dominują place parkingowe i zespoły garaży). Osiedle zamieszkałe w dużej części przez ludzi, którzy wprowadzali się tutaj w okresie kiedy bloki były nowe – oznacza to, iż w dużej części osiedle zdominowane jest przez osoby starsze, choć niemało jest też rodzin wielopokoleniowych, a zatem obserwuje się systematyczną zmianę pokoleniową na tym osiedlu. Oznacza to potrzebę zapewnienia odpowiedniej infrastruktury, ale także opieki zarówno dla seniorów, jak i najmłodszych mieszkańców Krynicy. Obserwuje się szczególnie wśród młodzieży zachowania rozbójnicze i chuligańskie wybryki, szczególnie w środkowej części osiedla, gdzie jest zlokalizowany pawilon handlowy.

PROJEKT

Rysunek 36. Osiedle „Źródlana" w Krynicy-Zdroju

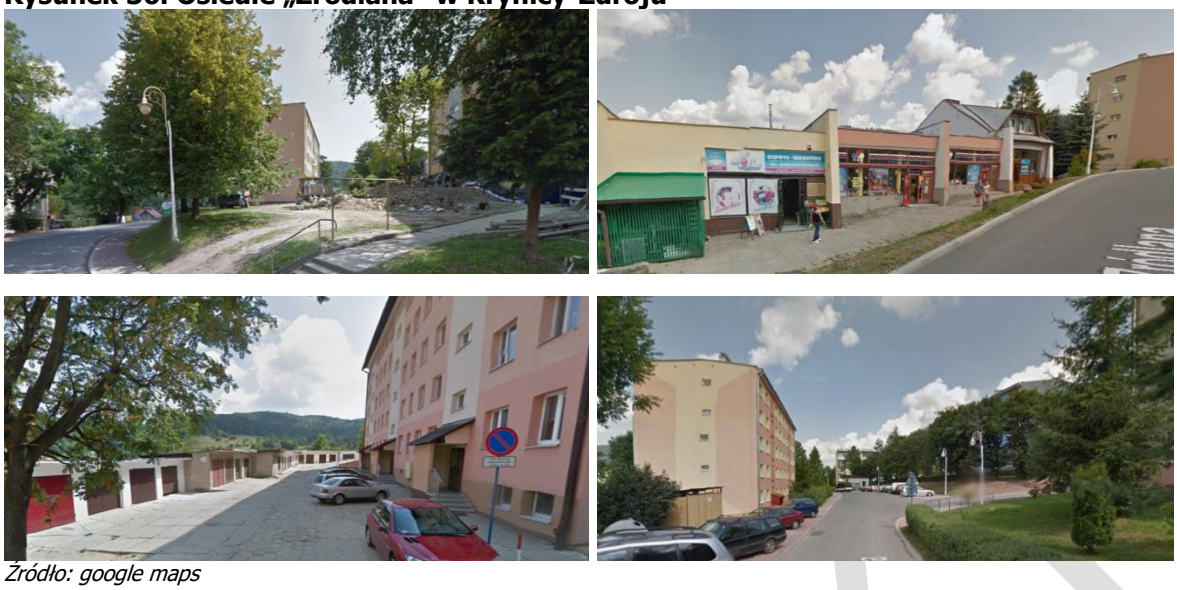

Źródło: google maps

5.1.2. Podobszar 2: Muszynka - Centrum

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 13. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze *Muszynka*

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	1. Duża liczba beneficjentów pomocy społecznej. 2. Zagrożenie alkoholizmem 3. Wysokie bezrobocie 4. Duża liczba osób niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia 5. Duża liczba osób potrzebujących wsparcia z powody długotrwałej i ciężkiej choroby. 6. Rosnący wskaźniku ubóstwa. 7. Niski udział w kulturze mierzony poziomem czytelnictwa. 8. Bardzo niska frekwencja wyborcza.	1. Tradycyjny model rodziny. 2. Relatywnie młoda społeczność 3. Obszar bezpieczny (bardzo niska liczba przestępstw). 4. Duża liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.
Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)	1. Bardzo niski wskaźnik przedsiębiorczości (najniższy w gminie) 2. Niepełne wyposażenie w gaz. 3. Brak pokrycia planami miejscowymi. 4. Zagrożenia azbestem. 5. Droga krajowa przebiegająca przez obszar (hałas, zanieczyszczenia).	1. Dobre skomunikowanie. 2. Atrakcyjne tereny turystycznie (spokój, cisza). 3. Możliwości rozwoju agroturystyki.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

Jednocześnie obszar ***Muszynka-Centrum*** wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarze zdegradowanym: **Muszynka**, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

Rysunek 37. Podobszar rewitalizacji Muszynka - Centrum – obrys z uwzględnieniem działek (1:3 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

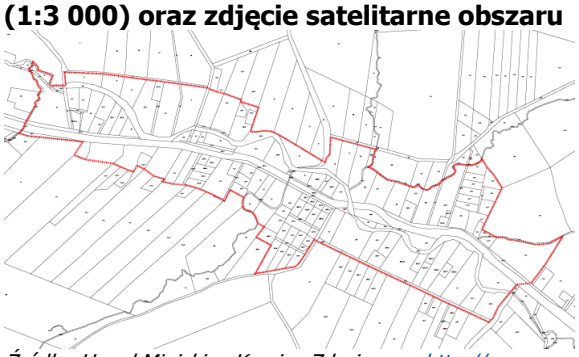

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju oraz http://mapy.geoportal.gov.pl

Tabela 14. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Krynica – Centrum

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)
1. Brak motywacji (i chęci) do działania. 2. Marazm. 3. Coraz więcej ludzi wyjeżdża. 4. Boimy się o nasze dzieci przez samochody przejeżdżające przez naszą miejscowość. 5. Roszczeniowość postaw w niektórych środowiskach i coraz większe uzależnienie od pomocy społecznej. 6. Brak motywacji do pracy. 7. Konsumpcyjny styl życia. 8. Niewystarczająca i mało różnorodna oferta spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży (szczególnie dla młodych ludzi sprawiających problemy).	1. Peryferyjne położenie. 2. Fatalne połączenia komunikacyjne z Krynicą – mało i niedostosowane do godzin w których chcielibyśmy dojeżdżać do/z pracy. 3. Wszędzie daleko. 4. Brak chodników. 5. Brak miejsca, w których możemy się spotkać. 6. Słabe gleby, a rolnictwo dziś jest nieopłacalne 7. Bardzo mało przedsiębiorstw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: Podobszar obejmuje ścisłe centrum miejscowości Muszynka, położony po obu stronach drogi krajowej nr 75. Początek obszaru (od strony Tylicza wyznacza droga gminna i początek obszaru zabudowanego), zaś koniec (w kierunku granicy państwa koniec obszaru zabudowanego i droga do okopów konfederatów barskich – żółty szklak PTTK Muszynka - Muszyna). Podobszarem rewitalizacji objęta jest de facto cała zwarta zabudowa Muszynki wzdłuż drogi krajowej.

Powierzchnia podobszaru: 26,41 ha.

Ludność podobszaru: 291 osób.

Opis podobszaru: Miejscowość w okresie przedwojennym w całości zamieszkała przez ludność łemkowską, wysiedlona w roku 1947 w ramach akcji Wisła.

Obszar rewitalizacji położony jest wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego – drogi krajowej (DK 75 Krzyżówka – granica państwa i dalej w kierunku Bardejova). Centrum obszaru zorganizowane wokół zabytkowej cerkwi i stojącej u jej podnóża remizy OSP wraz ze świetlicą wiejską, nowym placem zabaw obok remizy oraz budynkiem Zespołu Szkolno-Przedszkolnego wraz z zapleczem sportowo-rekreacyjnym po drugiej stronie kościoła i drogi. Zabudowa na obszarze różnorodna, chaotycznie zabudowana bez pomysłu urbanistycznego.

Najciekawszym obiektem na terenie miejscowości jest zabytkowa cerkiew greckokatolicka (obecnie kościół rzymskokatolicki) pod wezwaniem św. Jana Apostoła, otoczona kamiennym murem z bramką. Stojąca u jego podnóża remiza to niewielki budynek pochodzący z lat 50 poddany w ostatnich latach modernizacji. Dalej nowy plac zabaw.

Inny ważny dla mieszkańców obiekt to niepubliczna szkoła podstawowa wraz z niepublicznym przedszkolem. Nauką w szkole i przedszkolu objęte są dzieci od 3 do 10 roku życia. Kolejne roczniki kontynuują naukę w szkole w Tyliczu. Budynek szkoły drewniany z przybudową z pustaków z zewnątrz w stanie dobrym, natomiast we wewnątrz konieczne jest przeprowadzenie gruntownego remontu w celu dostosowania obiektu do obecnych przepisów.

PROJEKT

W budynku znajduje się również część mieszkalna. Obok budynku szkoły znajduje się zaniedbane boisko trawiaste.

W siedzibie OSP Muszynka działa Świetlica Środowiskowa „Krokus", z kolei obok remizy znajduje się jedyny we wsi sklep.

Problemem miejscowości jest zarówno brak infrastruktury służącej budowaniu więzi społecznych – miejsca gdzie mogliby spotykać się mieszkańcy, a w szczególności dzieci oraz miejscowa młodzież i w sposób zorganizowany spędzać czas, a także miejsca, w którym czy to w plenerze, czy pod dachem mogłyby odbywać się imprezy kulturalno-rozrywkowe dla lokalnej społeczności. Brak także podstawowej infrastruktury technicznej budującej wizerunek miejscowości na zewnątrz, w tym np. miejsc parkingowych w centralnej części Muszynki zachęcających turystów do zatrzymania się i zwiedzenia zabytkowej cerkwi.

Miejscowa ludność utrzymuje się głównie z rolnictwa, prowadząc swoje gospodarstwa na mało urodzajnych gruntach, w trudnym, górzystym terenie, co przekłada się na niskie dochody miejscowej ludności i w konsekwencji niski poziom życia całej wspólnoty.

Sytuacji nie poprawia fakt, iż miejscowość jest położona na peryferiach – zarówno samej gminy, jak i całej małopolski (jest miejscowością przygraniczną), zatem rynek pracy dla mieszkańców znajduje się głównie w mieście Krynicy-Zdroju, natomiast częstotliwość połączeń komunikacją publiczną jest bardzo ograniczona – powoduje to w części mentalne (usprawiedliwienie bierności), a w części rzeczywiste trudności z wydostaniem się z miejscowości, a w konsekwencji utrudniony dostęp do rynku pracy, edukacji, wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych, ochrony zdrowia, itp. Fakt ten u bardzo wielu osób wyzwala poczucie marazmu i braku perspektyw. Starsi mieszkańcy spędzają czas pod sklepem, a młodsi gremialnie wyjeżdżają na stałe z miejscowości szukając lepszych perspektyw do życia – wieś się starzeje i wyludnia.

Z kolei położenie miejscowości wzdłuż drogi krajowej prowadzącej do przejścia granicznego, i dużym natężeniu ruchu – także samochodów ciężarowych - przy braku chodników, powoduje że ludzie żyją w ciągłym poczuci zagrożenia, szczególnie jeżeli chodzi o małe dzieci dochodzące do szkoły.

PROJEKT